www.malankaralibrary.com

T. S. ജെലബ്ദീൻ B. A.

ഇസ്‌ലാമികപരിഷ്കാരം

ആമിനാ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ പ്രസിദ്ധീകരണം.

www.malankaralibrary.com

ഒന്നാംപതിപ്പ് കോപ്പി 1000.

1955 ഏപ്രിൽ 20.

(സർവ്വാവകാശങ്ങളും ഏനാമാക്കൽ
ആമിനാ ബുക്ക് സ്റ്റാളിന്നു്.)

PRINTED BY
E. J. CHACKO, AT SARASWATHI PRESS,
MULLASSERY.

www.malankaralibrary.com

ഇസ്‌ലാമിക പരിഷ്കാരം.

By

T. S. ജൈലബ്ദ്ധിൻ B. A.

തത്തമംഗലം.

3854

വില 0—12—0

പ്രസാധകർ

ആമിനാ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ,

എന്നാമാക്കൽ. S. മലബാർ.

www.malankaralibrary.com

വിഷയവിവരം.

		പേജ്.
1.	പീഠിക.	5
2.	വിദ്യാപ്രചരണം	12
3.	ശാസ്ത്രീയപുരോഗതി	24
	— ഊർജ്ജതന്ത്രം	25
	— രസായനശാസ്ത്രം	30
	— വൈദ്യശാസ്ത്രം	33
	— ഗണിതശാസ്ത്രം	40
	— ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം	42
	— കൃഷിശാസ്ത്രം	45
	— തച്ചുശാസ്ത്രം	46
	— ഇതരശാസ്ത്രങ്ങൾ	48
4.	കലാപരമായ നേട്ടങ്ങൾ	51
	— സാഹിത്യം	51
	— ചിത്രമെഴുത്ത്	58
	— കെട്ടിടനിർമ്മാണം	60
	— സംഗീതം	67
	— കരകൌശലം	69
5.	ചരിത്രം, ഭൂമിശാസ്ത്രം, കച്ചവടം	71
6.	പട്ടണങ്ങൾ	78
7.	ഭരണസമ്പ്രദായം	84
8.	ഉപസംഹാരം	102

www.malankaralibrary.com

ഇസ്‌ലാമികപരിഷ്കാരം

അദ്ധ്യായം 1.

പീഠിക.

മനുഷ്യർ തിൎയ്യക്കുകളിലും മോശമായി ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു കാലഘട്ടമുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു് ഒരുവന്നു് കൃഷി ചെയ്യുവാനോ, ആട്ടുമാടുകളെ പോററിവളൎത്തുവാനൊ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല; അവൻ പ്രകൃതിശക്തികളെ കണ്ടു് ഭയന്നു് അവശനായി ജീവിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്നത്തെ കഥ മറിച്ചാണു്. അവൻ ഇന്നു് പ്രകൃതിശക്തികളെ അടിമപ്പെടുത്തി, പക്ഷികളെപ്പോലെ പറക്കുവാനും, മത്സ്യങ്ങളെപ്പോലെ നീന്തുവാനും പഠിച്ചു; ഗുഹകളിലും, വൃക്ഷങ്ങളിലും, പാൎത്തിരുന്ന അവൻ രമ്യഹൎമ്മ്യങ്ങളും നിൎമ്മിക്കുവാൻ തുടങ്ങി; അവൻ ജീവിതത്തെ സുഖലോലുപമാക്കിത്തീൎത്തു; അവൻ ക്രമത്തിൽ ഒരു വമ്പിച്ച ശക്തിയായി പരിണമിച്ചു. അവൻ ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതാണു് ഇതിനെല്ലാം ഹേതുഭൂതമായതു്.

www.malankaralibrary.com

മനുഷ്യൻെറ പ്രത്യേകത അവൻെറ പരിഷ്കാരത്തിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. നാളത്തെ മനുഷ്യൻ ഇന്നത്തേവനേക്കാൾ തീച്ചയായും പരിഷ്കൃതനാണ്. തന്നിമിത്തം ഈ 'പരിഷ്കാരം' എന്നതു് പെട്ടെന്നു് പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട ഒന്നല്ല, മറിച്ച് അതു പല പല തലമുറകളായി, പല നാട്ടുകാരുടേയും, ജനവിഭാഗങ്ങളുടേയും സംഭാവനകൾ കൊണ്ടു് വളൎന്നുവന്നിട്ടുള്ളതും, ഇനിയും വളൎന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നതുമാണ്.

ലോകപരിഷ്കാരത്തിന്നു് ഭാരതീയർ, യവനർ, ഈജിപ്തുകാർ മുതലായവർ ശ്ലാഘനീയമായ സംഭാവനകൾ നല്കിയിട്ടുണ്ടു്. ലോകത്തിലെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും ഒരേ സമയത്തല്ല പരിഷ്കാരം തുടങ്ങിയതു്. ഒരു രാജ്യം പുരോഗതിപ്രാപിച്ചിരുന്ന അവസരത്തിൽ മറെറാരു നാട്ടു് മൃഗീയതയിൽ നിന്നു് ഒട്ടും ഉണൎന്നിരുന്നില്ല. ഉദാഹരണമായി യവനരും, ഭാരതീയരും, ഈജിപ്ത്കാരുമെല്ലാം പരിഷ്കാരത്തിൽ മുങ്ങിക്കളിച്ചിരുന്ന സമയത്തു് അറേബ്യയിലാണെങ്കിൽ പരിഷ്കാരം അതിൻെറ ശൈശവാവസ്ഥയിലായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇസ്ലാമിൻെറ ആഗമത്തായ ആഗമനം അറേബ്യയിലെന്നല്ല ലോകമാകെ വിപ്ലവകരമായ പരിവത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്തു. ജീവിതത്തിലെ നാനാവശങ്ങളേയും ആ മാററങ്ങൾ സ്പശിച്ചു. ഇസ്ലാമിൻെറ ദൃഷ്ടി പതിഞ്ഞപ്പോൾ അക്രമവും, അനീതിയും, അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും, അനാചാരങ്ങളും തേഞ്ഞുമാഞ്ഞു തിരോഭവിച്ചു. എല്ലാ കാലദേശരീതി ഭേദങ്ങൾക്കും അനുയോജ്യമായ സാമൂഹ്യസാമ്പത്തിക,

www.malankaralibrary.com

മത പരിഷ്ക്കാരങ്ങൾ ഇസ്ലാം നടപ്പിൽവരുത്തി. ഒരു ചെറിയ കാലഘട്ടത്തിൽ അറേബ്യയിൽ പല വശങ്ങളിലും ഇസ്ലാം കൈവരുത്തിയ നേട്ടങ്ങൾ അത്ഭുതങ്ങളിൽ വെച്ച് അത്ഭുതമാണ്. കലഹിച്ചും, മത്സരിച്ചും, പരിഷ്ക്കാരത്തിൻെറ ഗന്ധമേല്ക്കാതെ കാലംകഴിച്ചിരുന്ന അറബികളിൽ ഇസ്ലാമിൻെറ കിരണങ്ങൾ ഏററപ്പോൾ അവരിൽ അന്തർലീനമായ എല്ലാ കഴിവുകളും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അവരിൽ സാഹോദര്യവും, സമത്വവും, സ്വാതന്ത്ര്യവും കളിയാടി. അവർ ദിഗ്വിജയികളായി, ലോകസംസ്കാരത്തിൻേറയും, പരിഷ്കാരത്തിൻേറയും പതാക പറപ്പിക്കുന്നവരായി. നബി (സ. അ) യുടെ വിയോഗത്തിന്നു ശേഷം സുമാർ 100കൊല്ലങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തന്നെ ആഫ്രിക്കയിൽ ജിബ്രാൾട്ടർ മുതൽ സൂയസ് വരേയും, ഏഷ്യയിൽ സീനായ് പർവ്വതംതൊട്ട് മങ്കോളിയാവരേയും ഉള്ള പ്രദേശങ്ങളും, യൂറോപ്പിൽ ഫ്രാൻസിലെ ദക്ഷിണഭാഗവും, സ്പെയിൻ മുഴുവനും, മദ്ധ്യതരണ്യാഴിയിലെ മെജോർക്കാ, മൈനോർക്കാ, അയ്വിക്കാ, കോർസിക്കാ, സാർഡീനിയാ, ക്രീററ്, റോഡ്സ്, സൈപ്രസ്സ്, സിസിലി, ഗ്രീസിന്ന് ചുററുമുള്ള നിരവധി ദ്വീപുകളും ഇസ്ലാമിൻെറ കൊടിക്കീഴിൽ വന്നുചേർന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഇസ്ലാം കാട്ടുതീപോലെ വ്യാപിച്ചു എന്ന് വർണ്ണിയ്ക്കപ്പെടുന്നതു്.

അപരിഷ്കൃതരായ അറബികളെ ഇസ്ലാമിൻെറ ഉത്തേജനം പരിഷ്കൃതരാക്കി. അവർ ആ പരിഷ്കാരത്തെ ക്രമത്തിൽ സമുന്നതമാക്കുകയും, ഇതരനാട്ടുകാർക്കും ആ പരിഷ്കാരത്തെ എത്തിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. തല്ക്കാരണം

www.malankaralibrary.com

ഇസ്ലാമിക പരിഷ്കാരം മററ പരിഷ്കാരങ്ങളേക്കാൾ മാറതപ്പമേറിയതാണ്. യവനന്മാരുടേയും, ഈജിപ്ത്കാരുടേയും മററും പരിഷ്കാരങ്ങൾ ഒരു ചുരുങ്ങിയ അതിത്തികളിലാണ് പ്രകാശം ചൊരിഞ്ഞിരുന്നത്. ആ പ്രകാശം അന്യരാജ്യങ്ങളെ പ്രകാശമാനമാക്കിത്തീക്കുവാൻ പയ്യാപ്തമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇസ്ലാമിക പരിഷ്കാരം പല നാട്ടുകളേയും ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചു. ഉദാഹരണമായി മുസ്ലിംകളുടെ സംഭാവനകൾ കൊണ്ട് പാശ്ചാത്യലോകം തന്നെ പരിഷ്കൃതമായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഈ യഥാത്ഥത്തെ പൂഴ്ത്തിവെക്കുവാൻ ആ പാശ്ചാത്യലോകം തന്നെ യത്നിക്കുന്നുണ്ട്,യത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൻെറ കാരണം ഒരു പക്ഷെ ക്രൈസ്തവലോകത്തിന്ന് മുസ്ലിംകളോടുള്ള മത മാത്സര്യമോ, അല്ല മനുഷ്യസഹജമായ വെറും സങ്കുചിത മനോഭാവമോ ആയിരിക്കാം. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ആ മനോഭാവത്തിന്ന് വലിയ മാററം സംഭവിച്ചുവരുന്നത് തൃപ്തികരമാണ്.

യവന പരിഷ്കാരത്തിൻെറ തിരോധാനത്തോടു കൂടി പാശ്ചാത്യലോകം കൂരിരുട്ടിൽ ആണ്ടുപോയപ്പോൾ അവക്ക് ആശയം, വെളിച്ചവും പ്രദാനം ചെയ്തത് മുസ്ലിംകളല്ലാതെ മററാരുമല്ല, മദ്ധ്യകാലത്തെ പാശ്ചാത്യർ പരിഷ്കാരത്തിൻെറ വളരെ ദൂരത്താണ് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. അന്നവർ സങ്കുചിതമായ പൌരോഹിത്യ വ്യവസ്ഥയുടേയും, നാടുവാഴി പ്രഭുത്വത്തിൻേറയും നടുവിൽ പെട്ട് നട്ടംതിരിഞ്ഞിരുന്നു. വിദ്യ പുരോഹിതന്മാരുടേയും, പ്രഭുക്കളുടേയും കുത്തകയായിരുന്നത് നിമിത്തം പാ

www.malankaralibrary.com

മരജനങ്ങൾക്കു് വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. ചിന്താസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നു് കൈവിലങ്ങുണ്ടായിരുന്നതു കാരണം നിരവധി ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരും വിദ്വാന്മാരും നരകയാതനകൾ അനുഭവിച്ചു. ഉദാഹരണമായി ഗലീലിയോവിൻെറ കഥതന്നെ നോക്കുക. വിശ്വത്തിൻെറ കേന്ദ്രം ഭൂമിയാണെന്നും, സൂര്യനും ബുധശുക്രാദികളായ ഗ്രഹങ്ങളും ഭൂമിയെ ചുററുന്നുവെന്നുമുള്ള ടോളമിയുടെ അബദ്ധമയമായ സിദ്ധാന്തത്തെ പാശ്ചാത്യലോകം അനേക ശതവർഷങ്ങളോളം ശരിവെച്ചുപോന്നു. എന്നാൽ ഭൂമി മററു ഗ്രഹങ്ങളോടൊപ്പം സൂര്യനെയാണു് ചുററുന്നതെന്നു കോപ്പർണിക്കസ്സ് പില്ക്കാലത്തു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഭൂമി വിശ്വത്തിൻെറ കേന്ദ്രമല്ലെന്നു വന്നാൽ മനുഷ്യൻെറയും, ദൈവത്തിൻെറയും മഹിമക്കും, അന്തസ്സിന്നും സാരമായ ഭംഗം വന്നേക്കുമെന്നു പേടിച്ചു ക്രൈസ്തവ പുരോഹിതവർഗ്ഗം കോപ്പർനിക്കസ്സ് തത്വത്തെ എതിൎത്തു. കോപ്പർനിക്കസ്സിൻെറതത്വത്തെ സ്വീകരിച്ച ഗലീലിയോ എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞനെ മതപ്രവൎത്തകന്മാർ തടവിലിടുകയും, ബ്രൂണോ എന്ന പണ്ഡിതനെ കത്തിച്ചുകളയുകയും ചെയ്തു. മേൽപ്രസ്താവിച്ചപോലെയുള്ള ഒരു പൈശാചികസ്വീകരണമല്ല, മുസ്ലിംകൾ അവരുടെ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാൎക്കു് നല്കിയതു്. ഇപ്രകാരം പുരോഗതിക്കുപകരം അധോഗതിയായിരുന്നു മദ്ധ്യകാല പാശ്ചാത്യലോകത്തിൻെറ പ്രത്യേകത. രോഗം മാററുവാൻ മന്ത്രോച്ചാരണവും, കുററം തെളിയിക്കുവാൻ അഗ്നിപരീക്ഷയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കാലമായിരുന്നു അതെന്നു ചുരുക്കത്തിൽ സംക്ഷേപിക്കാം. ഇപ്ര

www.malankaralibrary.com

കാരമുള്ള ഒരു നില പാശ്ചാത്യലോകം കൈവെടിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നു കാരണം ഇസ്ലാമാണ്.

പാശ്ചാത്യലോകത്തിന്ന് ഇസ്ലാമിക പരിഷ്ക്കാരവുമായി പരിചയപ്പെട്ടവാൻ കുരിശ്ശുയുദ്ധങ്ങളാണ് മുഖ്യമായി പ്രേരകമായതു്. അതുവരെ വെറും കാട്ടാളന്മാരായും, അപരിഷ്കൃതമുട്ടാളന്മാരായുമാണ് മുസ്ലിംകൾ പരിഷ്കൃതരെന്നഭിമാനിച്ചിരുന്ന പാശ്ചാത്യരാൽ കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. കുരിശ്ശുയുദ്ധം ഇപ്രകാരമുള്ള വമ്പിച്ച മൌഢ്യത്തെ പാടെ ഇല്ലാതാക്കി. പരാജയത്തിൽ കലാശിച്ചുവെങ്കിലും സംസ്ക്കാരികമായി കുരിശ്ശുയുദ്ധം പാശ്ചാത്യൎക്ക് ഒരു വിജയം തന്നെയായിരുന്നു. ഇസ്ലാമികനാഗരികത്വം അവരെ പരിഷ്കൃതരാക്കി. അവർ പൌരസ്ത്യരുടെ പ്രഭയിൽ സൌന്ദൎയ്യത്തിൽ നിമഗ്നരായി. അവരുടെ സങ്കുചിതമായ പൌരോഹിത്യ വ്യവസ്ഥയിലും രാജകീയ നിയമങ്ങളിലും അവൎക്ക് വെറുപ്പ് ജനിച്ചുവെന്നു മാത്രമല്ല, അവർ ഒരു വിശാലവും സ്വതന്ത്രവുമായ നവജീവിതം നയിക്കുവാൻ വെമ്പൽകൊണ്ടു. മുസ്ലീംകളെ ശിക്ഷിക്കുവാനായിച്ചെന്ന അവർ ഇസ്ലാമിക സംസ്കാരത്തിന്റെ ശിക്ഷണം ലഭിക്കുവാൻ ഉത്സുകരായി. യുദ്ധത്തിന്നുശേഷം സ്വദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്ന അവർ പൌരസ്ത്യരെ പോലെ ഉണ്ണുവാനും, ഉടുക്കുവാനും തുടങ്ങി. അവർ സുഖകരമായ വീടുകൾ പണിചെയ്തു. അവർ ശത്രുക്കളായ മുസ്ലീംകളുടെ സ്വഭാവങ്ങളേയും പെരുമാററങ്ങളേയും അനുകരിച്ചു. അവരുടെ കമ്പോളങ്ങളിൽ അരി, പഞ്ചസാര മുതലായ പല പുതി

www.malankaralibrary.com

യ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും, കമ്പിളികളും, പട്ടുതുണികളും മററും വില്ക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവർ തോട്ടങ്ങളിൽ പീച്ച്, സ്പഴവും, പരുത്തിച്ചെടിയും ആദ്യമായി നട്ടുവളർത്തി. മാത്രമല്ല വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു പോലും ക്രൈസ്തവവിദ്യാർത്ഥികൾ മുസ്ലീം സ്പെയിനിലേക്ക് പലായനം ചെയ്തു. അവർ അറബിഭാഷയെ അത്യാർത്ഥിയോടുകൂടി പഠിച്ചു. ഇററലിയിലെ കലാലയങ്ങളിൽ പോലും അറബിഭാഷയിലാണ് അനേക കാലം ശിക്ഷണം നടത്തപ്പെട്ടിരുന്നതു്. കാരവാൻ, സിറപ്പ്, ദീനാർ, മേട്ട്റസ്സ് (mattress), സോഫ, ജാർ' അഡ്മിറൽ, ടാരിഫ് (tarift)തുടങ്ങിയ നിരവധി അറബിപദങ്ങൾ പാശ്ചാത്യഭാഷകളിൽ സ്ഥിരമായി സ്ഥലംപിടിച്ചു. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു വമ്പിച്ച മാററമാണ് കരിശുയുദ്ധം മുഖേനയുള്ള ഇസ്ലാമിക സമ്പർക്കം പാശ്ചാത്യലോകത്തിനു് വരുത്തിയതു്.

ഇസ്ലാമിക പരിഷ്ക്കാരത്തോടുള്ള പാശ്ചാത്യലോകത്തിൻെറ കൃതജ്ഞതയും, മദ്ധ്യകാലങ്ങളിലെ ഇസ്ലാമിക പരിഷ്കാരം ഏതുതരത്തിലായിരുന്നു എന്നുമുള്ള ഒരു സംക്ഷിപ്ത വിവരണമാണ് പല ശീർഷകങ്ങളിലായി ഈ പുസ്തകത്തിൽ വിവരിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു്.

www.malankaralibrary.com

അദ്ധ്യായം 2.

വിദ്യാപ്രചരണം.

ജ്ഞാനസമ്പാദനമാണ് മനുഷ്യ പുരോഗതിയുടെ ഉറവിടം. ജ്ഞാനത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ സർവ്വ പുരോഗമനവും അസ്തമിച്ചുപോകുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടു് യഥാർത്ഥ സംസ്കാരം പ്രദാനംചെയ്യു എന്നവകാശപ്പെടുന്ന ഒരു മതം ജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിന്നു് വലിയ പ്രേരണ നല്കുന്നതായിരിക്കണം. എന്നാൽ ഈ പ്രേരണ ഇസ്ലാമിന്നു മുമ്പു് ലോകത്തു് വളരെ അപൂർവ്വമായിട്ടുമാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. മദ്ധ്യകാല പാശ്ചാത്യലോകത്തിലാണെങ്കിൽ പുരോഹിതന്മാർ ജ്ഞാനത്തെ അവരുടെ മാത്രം സൂക്ഷിപ്പുമുതലായിട്ടാണ് വെച്ചിരുന്നതു്. അവർ ചിന്താസ്വാതന്ത്ര്യത്തേയുംകൂടി നിരോധിച്ചു. ഇപ്രകാരം ജ്ഞാനത്തെ ശ്വാസം മുട്ടിക്കുകയല്ല നേരെ മറിച്ചു് അതിന്നു് പ്രേരണയും, പ്രോത്സാഹനവും അരുളുകയാണ് ഇസ്‌ലാംമതം ചെയ്യുന്നതു്.

ഇസ്‌ലാം ജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിന്നു് എത്രത്തോളം പ്രാധാന്യം കൊടുക്കുന്നു എന്നു് നബി (സ. അ) യുടെ വചനങ്ങൾ തന്നെ തെളിയിക്കുന്നു. "ചൈനയിൽ പോയെങ്കിലും വിദ്യനേടുക." "വിദ്വാന്റെ മഷി രക്തസാക്ഷിയുടെ രക്തത്തെക്കാൾ പവിത്രമാണ്." "വിദ്യ സമ്പാദിക്കുക: അതു് ഉടമസ്ഥനെ നന്മയും, തിന്മയും തിരിച്ചറിയുവാൻ സഹായിക്കുന്നു; അതു് സ്വർഗ്ഗമാർഗ്ഗത്തെ

www.malankaralibrary.com

പ്രകാശമാകുന്നു; അതു് മരുഭൂമിയിലെ നമ്മുടെ മിത്രവും, ഏകാന്തതയിൽ സഹവാസവും, മിത്രരുടെ അഭാവത്തിൽ മിത്രവുമാകുന്നു; അതു് നമ്മെ സന്തോഷത്തിലേക്കു് വഴികാട്ടുന്നു; സന്താപത്തിൽ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു; അതു് സുഹൃത്തുക്കളുടെ ഇടയിൽ ആഭരണവും, ശത്രുക്കളുടെ നേക്കു് കവചവുമാകുന്നു." "ജ്ഞാനസമ്പാദനം ഒരോ മുസ്ലിം സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടേയും കർത്തവ്യമാണ്" എന്നിങ്ങനെയുള്ള പ്രവചനങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസം സ്ത്രീകൾക്കും വിഹിതമാണെന്നു് വിധിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള നബിവചനങ്ങൾ അനുസരിച്ചു് ലോകത്തിൻെറ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും മുസ്ലിംകൾ ജ്ഞാനം ശേഖരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവർ കാലുകുത്തിയ സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം കലാലയങ്ങളും, ഗ്രന്ഥശാലകളും സ്ഥാപിതമായി. മാത്രമല്ല, അവർ അന്യരുടെ ജ്ഞാനത്തെ അഭ്യസിക്കുവാൻ സന്നദ്ധരായിരുന്നപോലെ തന്നെ അവക്കു് അറിവുള്ള ജ്ഞാനത്തെ മററുള്ളവക്കു് അഭ്യസിപ്പിക്കുവാനും സദാ ജാഗരൂകരായിരുന്നു.

യൂറോപ്പിലെ ഒന്നാമത്തെ കലാലയം മുസ്ലിംകളാണ് സ്ഥാപിച്ചതു്. 9—ാം ശതാബ്ദം മുതൽ 13—ാം ശതാബ്ദം വരെ മുസ്ലിംകളാണു് അജ്ഞാനതിമിരത്തിൽ ലയിച്ചിരുന്ന പാശ്ചാത്യലോകത്തിൽ ജ്ഞാനദീപം കത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്; മുസ്ലിംകളുടെ പ്രശംസനീയമായ സംഭാവനകൾ ലഭിക്കാത്ത ശാസ്ത്രങ്ങളും, കലകളും വിരളമാണു്. ചരിത്രത്തിൽ ആദ്യമായി അവർ വിജ്ഞാന നിഘണ്ടുക്കൾ (encyclopaedies) രചിച്ചു.

www.malankaralibrary.com

കൂടാതെ അവർ രചിച്ച ശബ്ദകോശങ്ങളും, വ്യാകരണങ്ങളും കണക്കിടുവാൻ പ്രയാസമാണ്. അവരുടെ ഇടയിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്ന ഒരു ശബ്ദകോശം 60വാല്യം ഉള്ളതായിരുന്നു എന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്. വിലയേറിയ യവന, ഭാരതീയ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അറബിയിലേയ്ക്കു് തർജ്ജമ ചെയ്യപ്പെട്ടു. റോമപുരയിലും, കാൺസ്റ്റാണ്ടിനോപ്പിളിലും ഭൂമി പരന്നതാണെന്നു് മൂഢമായി ശഠിച്ചിരുന്ന കാലത്തു് സ്പെയിനിലെ മുസ്ലിംകൾ അവരുടെ സാമാന്യമായ വദ്യാലയങ്ങളിൽ പോലും ഭൂഗോളങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു് ഭൂമിശാസ്ത്രം പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത മദ്ധ്യകാലത്തെ മുസ്ലിംലോകം, ക്രൈസ്തവ ലോകത്തേക്കാൾ എത്രയോ അധികം പുരോഗമിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു് ഒരു പ്രത്യക്ഷ ദൃഷ്ടാന്തമാണ്. ആന്തലൂസ്യയിലെ പള്ളികളോടനുബന്ധിച്ചിരുന്ന കലാലയങ്ങളിലിരുന്നാണ് ക്രൈസ്തവ വിദ്യാർത്ഥികൾ പുരോഹിതന്മാരുടെ ഭയം കൂടാതെ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും, കലകളിലും ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്നതു്. സദാചാരവും, ആചാരക്രമങ്ങളും, യുദ്ധപരിശീലനവും, സംസ്കാരവും എല്ലാം മുസ്ലിം വിദ്വൽ ശിരോമണികളുടെ കാൽചുവട്ടിലിരുന്നാണ് പാശ്ചാത്യർ പഠിച്ചതു്. സ്പെയിനിലെ മുസ്ലിം കലാലയമൊന്നിൽ വിദ്യ അഭ്യസിച്ചിരുന്ന ഒരു വിദ്യാർത്ഥി പില്ക്കാലത്തു് റോമിലെ മാർപ്പാപ്പയായി എന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്. പ്രസിദ്ധ ആംഗ്ലേയ ഗ്രന്ഥകാരനായ എച്ച്. ജി. വെൽസ് ഇപ്രകാരം എഴുതുന്നു. "യവനർ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ പിതാവായിരുന്നു എങ്കിൽ അറബി അതിന്റെ

www.malankaralibrary.com

വളത്തുപിതാവായിരുന്നു. ലത്തീൻ മാറ്റമല്ല മറിച്ച് അറബികൾ മുഖേനയാണ് വെളിച്ചവും ശക്തിയും ആധുനിക ലോകത്തിന്നു് കരഗതമായതു്. വിശേഷിച്ച് കൊഡോവയിൽ നിരവധി ക്രൈസ്തവ വിദ്യാത്ഥികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. സ്പെയിൻ മുഖേനയുള്ള അറബി തത്വശാസ്ത്രം പാരീസിലും, ഓക്സ്ഫോഡിലും, ഉത്തരഇററലിയിലെ കലാലയങ്ങളിലും വമ്പിച്ച സ്വാധീനത ചെലുത്തിയിരുന്നു."

ഇസ്ലാമിക നാടുകളിൽ വിദ്യയ്ക്കും, വിദ്വാന്മാക്കും ലഭിച്ചിരുന്ന പ്രോത്സാഹനം അദ്വിതീയമായിരുന്നു എന്നു് ചരിത്രത്തിലെ ഏടുകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ട്. മുസ്ലിം രാജ്യങ്ങളിൽ നിരവധി പാഠശാലകളും, മദ്രസാകളും, ഗ്രന്ഥശാലകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ബസറാ, കൂഫാ, ബാഗ്ദാദ്, ഗസനി, കോഡോവാ, കെയ്റോ മുതലായ പട്ടണങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധിനേടിയ മുസ്ലിം സവ്വകലാശാലകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിന്നു പുറമെ, വൈദ്യശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുവാനുള്ള പ്രത്യേക കലാലയങ്ങളും അപൂവ്വമായിരുന്നില്ല. വിദ്യാപ്രചരണത്തിൽ ഇസ്ലാമിക ഭരണാധിപന്മാർ വഹിച്ചിരുന്ന പങ്ക് എത്രത്തോളമായിരുന്നു എന്നു് നോക്കേണ്ടതു് ഇവിടെ ഉചിതമാണ്.

ഡമാസ്കസ്സിലെ ഒമയ്യാക്കൾ വിദ്യാപ്രചരണത്തിൽ വലിയ താല്പയ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. വലീദ് ഒന്നാമൻ നിരവധി പള്ളിക്കൂടങ്ങളുടെ സ്ഥാപകനാണ്

www.malankaralibrary.com

ഒരു പ്രസിദ്ധ ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന ഖൊലീൽ, വിദ്വൽ ശിരോമണികളായ സയ്യദ് സുക്കയ്നായും, റാബിയൽ ബസരിയായും അക്കാലത്തെ അലങ്കാരങ്ങളായിരുന്നു.

വിദ്യാപ്രചരണോദ്യമം അബ്ബാസിയാ ഭരണകാലത്ത് പ്രശംസനീയമായ വിധം വർദ്ധിച്ചുവന്നു. ഖൊലീഫ് അൽമൻസൂറിൻെറ രാജധാനി വിദ്വാന്മാരുടെ ഒരു സമാഗമ സ്ഥലമായിരുന്നു. ഗ്രീക്ക്, സുറിയാനി, ലത്തീൻ, സംസ്കൃതം മുതലായ ഭാഷകളിലുള്ള ശാസ്ത്രം, വൈദ്യം, ഗണിതം മുതലായവ സംബന്ധിച്ച വിശേഷ ങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അറബിഭാഷയിലേയ്ക്ക് പരിഭാഷ പ്പെടുത്തുവാനായി മൻസൂർ ഒരു ആപ്പീസുകൂടി തുടങ്ങി. അൽറഷീദിൻെറ ഭരണകാലവും ജ്ഞാനോദയം കൊണ്ട് പ്രസിദ്ധിനേടിയ ഒന്നാണ്. രാജ്യത്തിൻെറ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും വിദ്വാന്മാരും, ജ്ഞാനികളും റഷീദിൻെറ സന്നിധിയിൽ എത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവരെ യഥോചിതം സ്വീകരിയ്ക്കുകയും, സമ്മാനിയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഹനഫി നിയമ പണ്ഡിതനായ അബൂയൂസുഫ്, പ്രസിദ്ധ ഗായകനായ ഇബ്രാഹിം അൽ മൌസിലി, വിശ്രുത വൈദ്യനായ ജിബ്റീൽ, കേഴ്വികേട്ട അറബി വൈയാകരണനായ അസ്സാവി തുടങ്ങിയ മഹാന്മാർ റഷീദിൻെറ കൊട്ടാരത്തെ തേജോമയമാക്കിത്തീർത്തിരുന്നു. മൻസൂർ തുടങ്ങിവെച്ച പരിഭാഷ ചെയ്യുവാനുള്ള ആപ്പീസിൻെറ പ്രവർത്തനങ്ങളെ റഷീദ് ഒന്നുകൂടി പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

അബ്ബാസിയാ ഭരണകാലത്ത് വിദ്യാപ്രചരണത്തിൻെറ ശിഖരം എത്തിയിരുന്നതു് അൽമാമൂനിൻെറ കാല

www.malankaralibrary.com

ത്താണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തെ "ഇസ്ലാമിന്റെ അഗസ്റ്റിൻ യുഗം" (The Augustan Age of Islam) എന്നാണ് നാമകരണം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു. വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങളെ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ അതുല്യമായ സേവനങ്ങൾ നല്കി ആ ഉദ്യമത്തെ മാമൂൻ ഒരു വമ്പിച്ച വിജയമാക്കിത്തീർത്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ഉദ്യമം ഇല്ലാത്തപക്ഷം അനശ്വരങ്ങളായ അനേക ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ലോകത്തിനു നഷ്ടപ്പെടേണ്ടിവന്നിരിക്കും. ഗ്രീക്, സുരിയാനി, ചാൽഡിയ ഭാഷകളിൽനിന്നുള്ള പരിഭാഷകൾ കോസ്റ്റ എന്ന വിദ്വാന്റെ കീഴിലും, പേർഷ്യൻ വിവർത്തനങ്ങൾ യഹ്യാ ഇബ്നു ഹാറൂനിന്റെ കീഴിലും, സംസ്കൃതത്തിൽ നിന്നുള്ളവ ദുബാൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ മേൽനോട്ടത്തിലുമാണ് നടന്നിരുന്നതു്. മാമൂൻ തന്റെ വിശാലമായ രാജ്യത്തിലെങ്ങും പള്ളിക്കൂടങ്ങളും, കലാലയങ്ങളും സ്ഥാപിക്കുകയും ഉദാരമായ സംഭാവനകൾ നല്കി അവയെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. കൂടാതെ അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നത്യാവശ്യമായ വിലപ്പിടിച്ച നിരവധി സാമഗ്രികൾ നല്കി ശാസ്ത്രീയ പുരോഗതിയെ ത്വരിതപ്പെടുത്തി. വിദ്യ അഭ്യസിക്കുവാനായി ജനങ്ങളോട് അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും ഉപദേശിച്ചിരുന്നു. സ്വയം ഒരു വിദ്വാനായിരുന്ന മാമൂൻ വിദ്വാന്മാരെ പരിരക്ഷിക്കുന്നതിൽ അതീവ ബദ്ധശ്രദ്ധനായിരുന്നു.

സമാനൈഡ് രാജാക്കന്മാരുടെ അഭിരുചി നിമിത്തം ബുഖാറയും, സമർക്കന്തും വിദ്യയുടെ കേന്ദ്രങ്ങളായി

www.malankaralibrary.com

പരിലസിച്ചിരുന്നു: അവർ പേഴ്സ്യൻ ഭാഷയേയും അറബിയെപ്പോലെ തന്നെ അത്യധികം ലാളിച്ചു. അവരുടെ കാലത്ത് കീർത്തിനേടിയ മഹാന്മാർ നിരവധിയുണ്ടായിരുന്നു. ഡഖാക്കി എന്ന പാരസിക കവിയും, പ്രസിദ്ധ ഗദ്യമെഴുത്തുകാരനായ ബൽഅമിയും, മററും അന്നാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. പ്രസിദ്ധ വൈദ്യനിപുണനായ ഫക്രുദ്ദീൻ അൽറാസിയും, തത്വശാസ്ത്ര പണ്ഡിതനായ അബൂഅലിസീനയും സമാനൈഡ് സുൽത്താന്മാരുടെ ഉദാരത സമ്പാദിച്ചവരാണ്.

ബുവയ്ഹിദ് (Buwayhid) ഭരണകാലത്തും വിദ്യാപ്രചരണത്തിനു ലഭിച്ച ഉന്നതസ്ഥാനം അവിസ്മരണീയമാണ്. ഈ വംശത്തിലെ പ്രസിദ്ധനായ അള്ളദൌലയുടെ രാജ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നവരാണ് മുത്തനബ്ബി എന്ന പ്രസിദ്ധ അറബിക്കവിയും, അൽഫാരിസി എന്ന സുപ്രസിദ്ധ പാരസീക വൈയാകരണനും, മികച്ച അറബി ചരിത്രകാരനായ മിസ്കവായും മററും. അള്ളദൌലയുടെ മൂത്ത പുത്രനായ ഷരാഫുദ്ദൌലയും, ഇളയ പുത്രനായ ബഹായങ്ങ് ദൌലയും പിതാവിൻെറ മാതൃകയെതന്നെ പിന്തുടൎന്നു. ബഹായങ്ങ്ദൌല 993 ൽ ബാഗ്ദാദിൽ ഒരു വിദ്യാമണ്ഡപം ഏൎപ്പെടുത്തുകയും, അതിലേയ്ക്കായി 1000 വരുന്ന അമൂല്യങ്ങളായ കയ്യെഴുത്ത് ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്തു. "ഇക്‌വാനുസ്സാഫ" എന്ന പണ്ഡിതമഹാസംഘം അന്നുകാലത്താണ് പ്രവൎത്തിച്ചിരുന്നത്. ഈ വംശത്തിലെ മിക്ക രാജാക്കന്മാരും കലകളേയും, ശാസ്ത്രങ്ങളേയും വളമിട്ടു വളൎത്തിയിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

കലാകാരന്മാരെ പോഷിപ്പിക്കുന്നതിൽ വിശിഷ്ട നായ മറെറാരു സുൽത്താനാണ് ഗജനിമുഹമ്മദ്, അദ്ദേഹം ഗജനിയിൽ ഒരു ശ്രേഷ്ഠമായ സവ്വകലാശാല സ്ഥാപിയ്ക്കുകയും, നിരവധി ഗ്രന്ഥങ്ങളും, ഉദാരസംഭാവനകൾ കൊണ്ടും അതിനെ പരിപോഷിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. ഫിർദൌസി, ഡക്കീക്കി മുതലായ കവികളും, ചരിത്രകാരന്മാരായ അൽബിറൂനിയും, ഉത്ത്ബിയും ഗജനി മുഹമ്മദിൻെറ സദസ്സിൽ പ്രകാശം വിതറിയിരുന്ന രത്നങ്ങളാണ്.

സെൽജ്ജുക്ക സുൽത്താനായ മാലിക്ഷായും വിദ്യാലയങ്ങളും, കലാലയങ്ങളും സ്ഥാപിച്ച് വിദ്യയെ പരത്തുവാൻ സഹായിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രധാനമന്ത്രിയായ നിസാമുൽമുൽക്ക് ഒരു വിദ്വാനും, വിദ്യാപരിരക്ഷകനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം രചിച്ച "സിയാസത്ത് നാമാ" ഇസ്ലാമികരാഷ്ട്രീയ ജ്ഞാനത്തിൻെറ ഒരു ഭണ്ഡാരമായി മാനിയ്ക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒരുത്തമസുഹൃത്തായിരുന്ന ഉമർഖയ്യാം അദ്ദേഹത്തിൻെറ സഹായസഹകരണങ്ങൾക്ക് പാത്രമായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിക വേദസിദ്ധാന്തങ്ങൾ പഠിക്കുവാനുള്ള വ്യവസ്ഥാപിതമായ കലാശാലകളും നിസാമുൽമുൽക്ക് ആരംഭിച്ചു. അദ്ദേഹംതന്നെയാണ് 1065ൽ ബാഗ്ദാദിൽ "നിസാമിയാ" എന്ന അറബിവൈദീക കലാലയം ഏപ്പെടുത്തിയതു്. ഈ കലാശാലയിൽ പിഷ്ടാലത്തു് ഗസ്സാലിഇമാം ഒരു അദ്ധ്യാപകനായി പ്രവത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കരിശുയുദ്ധത്തിൽ പ്രഖ്യാതനായ സലാഡീനും ഒരു വിദ്യാപ്രേമിയായിരുന്നു. ഹാത്തിബ് ഇമാമുദ്ദീൻ, അലി

www.malankaralibrary.com

അബ്ദുൽറാഹിം മുതലായ മഹാവിദ്വാന്മാർ സലാഡിനിന്റെ ആദരവും, സഹായങ്ങളും നേടിയിരുന്നു.

സ്പെയിനിലെ ഖലീഫയായിരുന്ന പ്രസിദ്ധനായ അൽഹക്കാം രണ്ടാമൻ വിദ്യാപ്രചരണത്തിന്നായിചെയ്ത സേവനങ്ങൾ അനുപമേയങ്ങളാണ്. അദ്ദേഹം രാജ്യത്തിൽ അങ്ങോളമിങ്ങോളം വിദ്യാലയങ്ങൾ തുറക്കുകയും സാധുക്കൾക്ക് വിദ്യാഭ്യാസം സൌജന്യമാക്കുകയുംചെയ്തു. കൂടാതെ, സാധുവിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പാഠാപുസ്തകങ്ങളും സക്കാർതന്നെ സൌജന്യമായി വിതരണം ചെയ്തിരുന്നു. കോർഡോവാ പട്ടണത്തിൽ മാത്രം 27 സൌജന്യ വിദ്യാലയങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ഒന്നാംതരം വിദ്വാനായിരുന്ന അൽഹക്കാമിന്റെ പ്രമുഖമായ നേരമ്പോക്ക് അമൂല്യങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരവസരത്തിൽ കിട്ടുവാൻ പ്രയാസമായ "കിതാബുൽ ഫിഹിരിസ്റ്റ്" എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്നു് ആയിരം ദിനാർ കൊടുത്തു വാങ്ങിയത്രെ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ 40000 പുസ്തകങ്ങളും, 44 പുസ്തകകോറലോഗുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രന്ഥശാലയുടെ സൂക്ഷിപ്പിന്നായി അദ്ദേഹം ഒരു പ്രത്യേക ഉദ്യോഗസ്ഥനെ നിയമിച്ചിരുന്നു. അക്കാലത്തു് സ്പെയിനിലെ കോർഡോവാ പട്ടണം ലോകത്തിലെ പല ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നുമുള്ള വിലപിടിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ വില്പന ചെയ്യുവാനുള്ള ഒരു പ്രസിദ്ധമായ കമ്പോളമായിരുന്നു. ഖലീഫയുടെ അതുല്യമായ ഉദാരതകൊണ്ടു് കോർഡോവയിലെ സർവ്വകലാശാല ലോകപ്രസിദ്ധമായി. വിദ്യാനികേതനമായിരുന്ന കോർഡോ

www.malankaralibrary.com

വയെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരൻ ഇപ്രകാരം വൎണ്ണിക്കുന്നു. "ലോകത്തിന്റെ നാനാ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും വിദ്യാൎത്ഥികൾ കാവ്യങ്ങളും, ശാസ്ത്രങ്ങളും, വേദവിജ്ഞാനവും, രാജ്യനിയമങ്ങളും, അഭ്യസിക്കുവാൻ ഉത്സാഹസമേതം കോൎഡോവയിലേക്ക് വന്നിരുന്നതു് നിമിത്തം ആ പട്ടണം നാനാ വിഷയങ്ങളിൽ അഗ്രഗണ്യരായവരുടെ സമാഗമസ്ഥലമായും, വിദ്വാന്മാരുടെ പാൎപ്പിടമായും, വിദ്യാതല്പരരുടെ സങ്കേതസ്ഥാനവുമായി പരിണമിച്ചു. നാനാദേശങ്ങളിലുള്ള മഹാന്മാരാലും, ശ്രേഷ്ഠന്മാരാലും, പട്ടണം സദാ നിറഞ്ഞിരുന്നു. അതിലെ വിദ്വാന്മാരും, ഗ്രന്ഥകാരന്മാരും എല്ലായ്പ്പോഴും യശസ്സിന്നായി മത്സരിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ പരിസരങ്ങൾ വിശ്രുതന്മാരുടെ കളരിയും, വിദ്യാൎത്ഥികളുടെ അഭയസ്ഥാനവും, ഉത്തമന്മാരുടെ വിശ്രമസ്ഥലവും, ഗുണവാന്മാരുടേയും, സജ്ജനങ്ങളുടേയും കലവറയുമായിരുന്നു. ശരീരത്തിന്നു് ശിരസ്സും, ഇടപ്പിന്നു് മാൎവിടവും എപ്രകാരമാണൊ അപ്രകാരമായിരുന്നു സ്പെയിൻ ദേശത്തിന്നു് കോൎഡോവാ."

മുവാഹിദ് സുൽത്താനായ അബ്ദുൽമുമിനും വിദ്യാതല്പരനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കലാകാരന്മാരെ പ്രസാദിക്കുകയും, മൊറോക്കോവിൽ നിരവധി പൊതുവിദ്യാമന്ദിരങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധനായ പിൻഗാമിയായ യാക്കൂബ് ഒരു തികഞ്ഞ വിദ്വാനും കൂടി ആയിരുന്നതു കാരണം കലാപോഷണത്തിൽ അത്യന്തം മികച്ചിരുന്നു. ഇബ്നുറഷീദ്, ഇബ്

www.malankaralibrary.com

നസ്വഹർ തുടങ്ങിയ മേധാവികാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബഹുമാനാദരങ്ങാം നേടിയിരുന്നു.

ഈജിപ്തിലെ ഫാത്തിമാ ഖലീഫാക്കളും വിദ്വാന്മാരെ പരിരക്ഷിയ്ക്കുകയും, വിദ്യയെ വിശ്രമരഹിതമായി പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഒരു കവിയും കൂടിയായിരുന്ന ഖലീഫാ അസീസ് അസ്ഹർ പള്ളിയെ ഒരു സര്‍വ്വകലാശാലയാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി. ലോകത്തിലെ വലിയ ഗ്രന്ഥശാലകളിൽ ഒന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റേതു്. ഖലീഫാ ഹക്കീം 1005 ൽ "ദാറുൽഹിക്മത്ത്" എന്ന ഒരു മഹോന്നത ശാസ്ത്രവിദ്യാശാല സ്ഥാപിച്ചു. ഈ വിദ്യാമണ്ഡപത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായ വളരെ അദ്ധ്യാപകന്മാർ പ്രവര്‍ത്തിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന അമൂല്യ ഗ്രന്ഥങ്ങളും, ഗണിതശാസ്ത്ര ഉപകരണങ്ങളും പ്രസിദ്ധമാണ്. ഈജിപ്തിലെ മികച്ച ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ അലിഇബ്നു യൂനസ്സും (1009) ദര്‍ശന ശാസ്ത്രനിപുണനായ അൽഹസനും ഹക്കീമിന്റെ രാജസദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു.

ഈജിപ്തിലെ മാമലൂക്ക് സുൽത്താന്മാരും ജ്ഞാനപോഷകന്മാരായിരുന്നു. അവരുടെ സ്നേഹ ബഹുമാനങ്ങാംക്കു് പാത്രമായിരുന്ന മഹാന്മാരാണ് ജീവചരിത്രകാരനായ ഇബ്നുകല്ലിഖാൻ, ചരിത്രകാരന്മാരായ മക്രീസി, കൽദൂൻ, തത്വജ്ഞാനിയായ അൽസുയൂത്തി മുതലായവർ.

ഇന്ത്യ വാണിരുന്ന ഡോക്കുക്, ഫിറോസ്ഷാ, ഭാമിനിസുൽത്താനായ മുഹമ്മദ്ഗവാൻ മുതലായവരും നിരവധി വിദ്യാലയങ്ങാംസ്ഥാപിച്ചു വിദ്യാപ്രചരണം നടത്തി

www.malankaralibrary.com

യിരുന്നു. അബുൽഫൈസി, ബിർബാൽ, അബുൽഫസൽ മുതലായ വിദ്വാന്മാർ മുഗളചക്രവത്തിയായ അക്ബറുടെ സദസ്സിലെ ആഭരണങ്ങളായിരുന്നു. രാമായണവും, ഗീതയും, മഹാഭാരതവും പാരസീക ഭാഷയിലേക്ക് വിവത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു് അക്ബറുടെ പ്രോത്സാഹനംകൊണ്ടാണ്.

ഇസ്ലാമിക നാട്ടുകളിൽ വിശേഷപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥശാലകഠം സുലഭമായിരുന്നു. ഫാത്തിമാ ഖലീഫാക്കളുടെ കൊട്ടാര ഗ്രന്ഥാലയത്തിൽ ഒരു ലക്ഷത്തിൽ പരം പുസ്തകങ്ങളുണ്ടായിരുന്നതു് കെയ്റോവിലെ വിദ്യാത്ഥികഠംക്ക ലഭ്യമായിരുന്നു. കോഡോവയിൽ 70 ഗ്രന്ഥാലയങ്ങളുണ്ടായിരുന്നതിൽ ഉമയ്യാഗ്രന്ഥശാലയൊന്നിൽ മാത്രം 6 ലക്ഷം ഗ്രന്ഥങ്ങഠം അടങ്ങിയിരുന്നു. ഗ്രന്ഥശാലകഠംക്ക ചുറവും പൂന്തോട്ടങ്ങഠം ഉണ്ടായിരിക്കുക എന്ന സ്പെയിനിലെ പതിവ് ശ്രദ്ധേയമാണ്. കെയ്റോവിലെ ഒരു ഗ്രന്ഥശാലയിൽ വൈദ്യവും, ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവും സംബന്ധിച്ച പുസ്തകങ്ങഠം മാത്രം 6500 എണ്ണം ഉണ്ടായിരുന്നതിന്നു പുറമെ അവിടെ ഭംഗിയേറിയ രണ്ട് ലോഹ ഭൂഗോളങ്ങഠം ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ ഒന്നു് വെള്ളി കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതായിരുന്നു. ടക്കിയിലെ കാൺസ്റ്റാണ്ടിനോപ്പിളിൽ പള്ളികളോടനുബന്ധിച്ച 80ൽ കൂടുതൽ ഗ്രന്ഥാലയങ്ങഠം ഉണ്ടായിരുന്നു. മേലുദ്ധരിച്ച പ്രകാരം വിദ്യാഭിവദ്ധന പ്രവത്തനങ്ങളിൽ മുസ്ലിംകഠം പ്രദശിപ്പിച്ചതിന്നു സമാന്തരമായ ചുറുചുറുക്കം, ശുഷ്കാന്തിയും മദ്ധ്യകാല ലോകത്തിലെവിടേയും കാണാവുന്നൻ കഴിയാത്തതാണ്.

www.malankaralibrary.com

അദ്ധ്യായം 3.

ശാസ്ത്രീയ പുരോഗതി.

ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ ഇന്നത്തെ പുരോഗതി മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ വിവിധ വശങ്ങളിലും വിപ്ലവകരമായ മാററങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. തല്ക്കാരണം ആധുനികയുഗത്തെ ശാസ്ത്രീയയുഗം എന്നുതന്നെ വിളിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ ശാസ്ത്രീയയുഗം അനേക സംസ്കാരങ്ങളുടെ സംഭാവനകൾ കൊണ്ട് വികസിതമായതാണെന്നുള്ളതിൽ പക്ഷാന്തരമില്ല. ആ സംഭാവനകളുടെ സമുച്ചയത്തിൽ മുസ്ലീംകളുടേതു് കുറച്ചൊന്നുമല്ല. യവനരും, ഈജിപ്റ്റ്കാരുമെല്ലാം കൊളുത്തിയ ശാസ്ത്രദീപം മദ്ധ്യകാലത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ തന്നെ അതിന്റെ പ്രകാശമെല്ലാം കളഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ മുസ്ലീംകൾ ആ ദീപത്തെ വീണ്ടും പ്രകാശമാനമാക്കിത്തീർത്തു. തന്നിമിത്തം ഇന്നത്തെ ശാസ്ത്രം മുസ്ലീംകളോടു് എന്നന്നേയ്ക്കുമായി കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

യവനരുടേയും, ഹിന്ദുക്കളുടേയും, ശാസ്ത്രത്തേയും, ജ്ഞാനത്തേയും മുസ്ലീംകൾ അധികമായി കടം വാങ്ങിയിരുന്നു എന്നതു് വാസ്തവമാണെങ്കിലും അവർ കടം വാങ്ങിയ വിജ്ഞാനത്തെ പ്രയോജനകരമാക്കുകയും, നിരവധി മാററങ്ങൾ വരുത്തുകയും, സ്വന്തമായ അനേക സംഭാവനകൾ കൊണ്ട് പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നതു് അതിനേക്കാൾ വാസ്തവമാണ്. യവനരുടെ

www.malankaralibrary.com

ശാസ്ത്രം പ്രായോഗികമോ, സാധാരണക്കാൎക്ക് ഉപയുക്തമോ ആയിരുന്നില്ല. ഹിന്തുക്കളാണെങ്കിൽ അങ്കഗണിതത്തെ ശ്ലോകങ്ങളായിട്ടാണ് എഴുതിയിരുന്നതു്. ഇപ്രകാരം ദുൎഘടമായ ശാസ്ത്രങ്ങളെ മുസ്ലീംകഠം ലളിതമാക്കുകയും, ക്രമപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ശാസ്ത്രത്തിൽ ഉത്സുകരായ അവർ കടംവാങ്ങിയ ശാസ്ത്രങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം ഉൾക്കൊള്ളുക മാത്രമല്ല അവർ നൂതന ഗവേഷണങ്ങൾ പലതും നടത്തുകയും സ്വന്തമായ വളരെ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങൾ കൊണ്ടു് ശാസ്ത്രത്തെ അതിയായി പുരോഗമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉദ്ദേശം 700 മുതൽ 1300 വരെ ഇസ്ലാമിക ശാസ്ത്രത്തിന്റെ സുവൎണ്ണകാലമായിരുന്നു. മുസ്ലീംകളുടെ ശാസ്ത്രീയ സംഭാവനകളേയും നേട്ടങ്ങളേയും ഓരോ വ്യത്യസ്ഥ തലക്കെട്ടുകളിലായി പരിശോധിക്കാം.

ഊർജ്ജതന്ത്രം (Physics)

മുസ്ലീംകഠം അത്യധികമായി ഓമനിച്ചതും, അവരിൽ നിന്നു് അസംഖ്യം സംഭാവനകഠം ലഭിച്ചതുമായ ഒന്നാണ് ഊർജ്ജതന്ത്രം. വായുമണ്ഡലത്തിന്റെ ഘനവും, ജലസ്ഥിതിവിദ്യ (Hydrostatics)യുടെ നിയമങ്ങളും, ആകൎഷണശക്തിയും, പെണ്ടുലത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തവും, വളരെ കാലം മുമ്പുതന്നെ മുസ്ലീംകഠം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ന്യൂട്ടനു് എത്രയോ കാലം മുമ്പുതന്നെ ആകൎഷണശക്തി (principle of gravitation)യെ പററി മുസ്ലീംകഠം കൃത്യമായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നതായി ജലാലുദ്ദീൻ റൂമിയുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമായി വിവരിച്ചു കാണുന്നുണ്ടു്. പുരാതന അറബികഠംക്ക് ആൎക്കിമെഡീ

www.malankaralibrary.com

സിൻെറ തത്വം നല്ലവണ്ണം അറിയാമായിരുന്നു. ആപേക്ഷികസാന്ദ്രത (Specific gravity) എന്നതു് അവരാണു് ആദ്യമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയതു്. ഒരു പദാൎത്ഥത്തിൻെറ ഘനത്തെ അതേ പരിമാണമുള്ള വെള്ളത്തിൻെറ ഘനംകൊണ്ടു് ഹരിച്ചാൽ കിട്ടുന്ന ഹരിതഫലമാണു് ആ പദാൎത്ഥത്തിൻെറ ആപേക്ഷികസാന്ദ്രത എന്നു് അവർ വിശദീകരിക്കുന്നു. വലിയനാവികസഞ്ചാരികളായ അവർ അയസ്കാന്തം ഉപയോഗിച്ചു് ദിക്കുകൾ നിൎണ്ണയിച്ചിരുന്നു. വെള്ളത്തെപോലെ വായുവും പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ ഘനത്തിൽ കുറവു് വരുത്തുന്നതുകാരണം, ഒരു പദാൎത്ഥത്തിൻെറ യഥാൎത്ഥഘനം വായുവിൽ തൂക്കിയാൽ കിട്ടുന്ന ഘനമല്ലെന്നും, വായുവിന്നും കുറച്ചു് ഘനമുണ്ടെന്നും അവരുടെ ശാസ്ത്രപുസ്തകങ്ങളിൽ എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ അഭിപ്രായമാണു് പില്ക്കാലത്തെ വലിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളായ വായുമാപിനിയും, വായുപ്രക്ഷേപകയന്ത്രത്തിന്നും പ്രേരകമായിത്തീൎന്നതു്.

ദൎശനശാസ്ത്രത്തിൽ (Optics) മുസ്ലിംകൾ അനുപമേയമായ പുരോഗതി പ്രാപിച്ചിരുന്നു. ഈ ശാസ്ത്രത്തെ അത്യധികം പോഷിപ്പിച്ച വിശിഷ്ടനായ ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു അൽഹസൻ (967—1039). മെസോപൊട്ടേമിയയിലെ ബസറ എന്ന പട്ടണത്തിലാണു് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതു്. ബാല്യത്തിൽതന്നെ അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രീയ അഭിരുചി പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. നൈൽനദിയിലെ വെള്ളത്തെ ക്രമീകരിക്കുവാനുള്ള ഒരു പദ്ധതി അൽഹസൻ തയ്യാറാക്കിയതറിഞ്ഞ ഈജിപ്റ്റിലെ കാലിഫ് അദ്ദേഹത്തെ കെയ്റോവിലേക്കു് ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി. പക്ഷേ, അൽഹസൻ വന്നു് നദീതീരത്തെ പരിശോധിച്ചു നോ

www.malankaralibrary.com

ക്കിയപ്പോഠം തൻെറ പദ്ധതി പ്രായോഗികമല്ലെന്നുകണ്ടു. ക്രൂദ്ധനായ കാലീഫ് അദ്ദേഹത്തെ ശിക്ഷിക്കുവാൻതന്നെ തീച്ചയാക്കി. എന്നാൽ കാലിഫിൻെറ മരണംവരെ ഒരു ഭ്രാന്തനെപോലെ നടിച്ച് അൽഹസൻ ഒളിവിൽ താമസിച്ചു. പിന്നീട് പുറത്തുവന്ന അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതം യശസ്സം, കീത്തിയും കലന്നതായിരുന്നു.

ഒരു മികച്ച പണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹം കുറെ കാലം ഒരദ്ധ്യാപകനായിരിക്കുകയും, പിന്നീട് ശാസ്ത്രീയ ഗവേഷണങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനായിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ദശ്നവിദ്യ, ജ്യോതിശാസ്ത്രം,ഗണിതം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ പുസ്തകങ്ങഠം രചിച്ച് തൻെറ കീത്തിയെ വദ്ധിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദശ്നവിദ്യ സംബന്ധിച്ച ഗ്രന്ഥം ലത്തീൻഭാഷയിലേക്ക് തജ്ജമ ചെയ്തു് ഓപ്ട്ടിക്കൊ തിസാരസ് (Opticoe Thesanrus) എന്ന പേരിൽ 1572 ൽ ബേസലിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. പ്രസിദ്ധ ജ്യോതിശാസ്ത്രജ്ഞനായ കെപ്ലർകൂടി അൽഹസൻെറ കൃതികളെ അത്യധികം ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നു എന്നതു് അൽഹസൻെറ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വൈശിഷ്ട്യത്തേയാണ് കാണിക്കുന്നതു്.

അൽഹസൻ ശാസ്ത്രത്തിന്നു് ചെയ്ത സേവനങ്ങഠം കുറച്ചൊന്നുമല്ല. അദ്ദേഹമാണ് ഒന്നാമതായി ലെൻസു (Lens) കളുടെ ശക്തിയേയും, കണ്ണടകളുടെ (Spectacles) ഉപയോഗസാദ്ധ്യതയേയുംപററി പ്രതിപാദിച്ചതു്. പ്രകാശം ഋജുരേഖയിലാണ് സഞ്ചരിക്കുന്നതു് എന്ന് അദ്ദേഹം ആദ്യമായി തെളിയിച്ചു. പ്രകാശപ്രതിപതനവും (Reflection of light) അതിനാലുണ്ടാവുന്ന

www.malankaralibrary.com

കോണുകളുടെ കണക്കും അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിച്ചു. രശ്മികൾക്ക് അപഭംഗം (Refraction) സംഭവിക്കുന്നതും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. നദീതീരത്തുള്ള മരങ്ങൾ ഇടത്തോ വലത്തോ ചരിയാതെ കുത്തനെ താഴോട്ട് വെള്ളത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചുകാണുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണെന്ന് അദ്ദേഹം സ്പഷ്ടമാക്കി. ഒരു പാത്രത്തിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ ഒരു നാണയം വെച്ചിട്ട് കുറച്ചു ദൂരെ പോയിനിന്നാൽ പാത്രത്തിന്റെ വക്ക് നാണയത്തെ മറക്കുന്നു. എന്നാൽ ആ പാത്രത്തിൽ സാവധാനത്തിൽ വെള്ളം നിറച്ച് പഴയസ്ഥാനത്തു നിന്നു നോക്കിയാൽ മുമ്പ് അഗോചരമായിരുന്ന നാണയം ഗോചരമാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ നാണയം പഴയ സ്ഥാനത്തു തന്നെയാണെങ്കിലും കാഴ്ചക്ക് കുറെ പൊന്തിയതായികാണുന്നത് അപഭംഗംകൊണ്ട് സംഭവിക്കുന്നതാണ്. ഇപ്രകാരമുള്ള കൃത്യമായ പരീക്ഷണങ്ങൾ കൊണ്ട് അൻഹസൻ വെളിച്ചം വക്രതപ്രാപിക്കുന്ന പ്രതിപാസത്തെ പ്രദർശിപ്പിച്ചു. വെള്ളത്തിൽ കൂടി കടന്നുപോകുന്ന രശ്മി ജലമട്ടത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള കോണത്തേക്കാൾ വലിയ ഒരു കോൺ വെള്ളത്തിനടിയിൽ ഉണ്ടാക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം കാണാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു കോണുകൾ തമ്മിലുള്ള ശരിയായ ബന്ധം അറിയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു സാധിച്ചില്ല.

അൻഹസൻ പലേ പ്രകാരത്തിലുള്ള മിത്ഥ്യക്കാഴ്ച (illusion) കളെ പററി പഠിക്കുവാൻ വലിയ പ്രതിപത്തി കാണിച്ചിരുന്നു. ഉദയാസ്തമന സമയങ്ങളിൽ

www.malankaralibrary.com

സൂര്യനും, ചന്ദ്രനും കാഴ്ചക്ക് വലിയതായി കാണുന്നുണ്ടല്ലോ! ഇതു് വെറുമൊരു മിത്ഥ്യയാണെന്നു് അൽഹസനു് മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവർ ധരിച്ചിരുന്നില്ല. അൽഹസൻ ഇതിനേയും വ്യക്തമാക്കി. അദ്ദേഹം ഒരു നാണയത്തെ ഉദയചന്ദ്രന്റെ നേക്ക് പിടിച്ചു് ചന്ദ്രനേ മറച്ചു. പഴയ സ്ഥാനത്തു നിന്നുംകൊണ്ടു് അതേ നാണയത്തെ ആകാശത്തിൽ മദ്ധ്യവർത്തിയായ ചന്ദ്രന്റെ നേക്കു പിടിച്ചു നോക്കി. അപ്പോഴും ചന്ദ്രനെ നാണയം മറച്ചു. എന്നാൽ ദൂരെയുള്ള ഒരു കണ്ണാടിയിലെ ചന്ദ്രന്റെ പ്രതിബിംബം കാഴ്ചയ്ക്കു് വലിയതായി തന്നെ കാണുന്നു. അതിനാൽ ഉദയാസ്തമന ചന്ദ്രൻ കാഴ്ചയ്ക്കു് വലിയതായി കാണുന്നുവെങ്കിലും അതു് ഒരു മിത്ഥ്യക്കാഴ്ചയാണെന്നു് അൽഹസൻ സ്ഥാപിച്ചു.

ഇതുകൂടാതെ അൽഹസൻ ഛായാഗ്രാഹി (Camera obscura) യുടെ ജനയിതാവാണ്. അദ്ദേഹം ഗ്രഹണ സമയങ്ങളിൽ ജനാലയിലെ ഒരു ചെറിയ ദ്വാരത്തിൽ കൂടി പുറകെയുള്ള ചുമരിൽ സൂര്യന്റെ പ്രതിഛായ വീഴ്ത്തിയിരുന്നു. ഈ പരീക്ഷണത്തെ പേർഷ്യക്കാരനായ കമാലുദ്ദീൻ (1320) തുടന്നു പരിപോഷിപ്പിച്ചു. തല്ക്കാരണം ഇന്നത്തെ ഛായാഗ്രഹണ യന്ത്രം അൽഹസനോടു കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. മനുഷ്യനേത്രത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തെ പററി ശരിയായ വിവരണം അൽഹസനാണ് ഒന്നാമതായി നല്കിയതു്. നയനേന്ദ്രിയത്തിൽ നിന്നു് നിർഗ്ഗമിക്കുന്ന ദൃഷ്ടിരേഖകൾ സാധനങ്ങളിൽ പതിക്കമ്പോഴാണ് അവ ദൃഷ്ടിഗോചരമാകുന്നതു് എന്ന യുക്

www.malankaralibrary.com

ലിഡിൻേറയും, ടോളമിയുടേയും അബദ്ധമയമായ സിദ്ധാന്തത്തെ എതിക്കുകയും, മറിച്ച് നാം നോക്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള പരാവർത്തിതമായ പ്രഭ നേത്രത്തിൽ കടന്നു് നേത്രാന്തരപടലത്തിൽ പതിയ്ക്കുമ്പോഴുണ്ടാവുന്ന അനുഭവമാണ് കാഴ്ച എന്നു് അൽഹസൻ കാഴ്ചയെപ്പററി ശരിയായ വിവരണംനല്കുകയുംചെയ്തു.

മറെറാരു മികച്ച മുസ്ലിം ഊർജ്ജതന്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു അൽകിന്ദി. അദ്ദേഹം 265ൽ ചുരുങ്ങാതെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പാണ്ഡിത്യം അതിവിശാലമായിരുന്നതുനിമിത്തം അൽകിന്ദി നാനാവിഷയങ്ങളിൽ നിഷ് പ്രയാസം എഴുതിയിരുന്നു. അന്തരീക്ഷശാസ്ത്രവും, ദർശനവിദ്യയും, സംഗീതവും, വേലിയേററവും, വിശേഷഫലനവും, ഇരുമ്പും, ഉരുക്കും എല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൻെറ തൂലികക്കു് വിഷയീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

രസായന ശാസ്ത്രം

ഈ ശാസ്ത്രവും മുസ്ലിംകളുടെ ലാളനത്തിന്നു പാത്രമായിരുന്നു എന്നതിന്നു് പ്രമുഖമായ തെളിവാണ് "കെമിസ്റ്ററി" (Chemistry) എന്ന പദത്തിൻെറ അറബിഭാഷയിൽനിന്നുള്ള ഉത്ഭവം. കൂടാതെ ഈ ശാസ്ത്രത്തിലെ സാങ്കേതികപദങ്ങളിൽ പലതും അറബിഭാഷയിൽനിന്നുള്ളവയാണ്. പുരാതന അറബിരസവാദികൾ (Alchemists) സാധാരണ ലോഹങ്ങളെ സ്വർണ്ണമാക്കിമാററുന്ന സങ്കല്പ ലോഹത്തേയും യൗവ്വനത്തെ നിലനിർത്തുന്ന സങ്കല്പ ഔഷധത്തേയും അന്വേഷിച്ചു നടന്നിരുന്ന അവസരത്തിൽ വളരെ രസായനസംബന്ധമായ യഥാർത്ഥങ്ങൾ ശേഖരിക്കപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം കാലക്രമത്തിൽ ലഭിച്ച

www.malankaralibrary.com

ചിതറിയ ജ്ഞാനശകലങ്ങളാണ് ഇന്നത്തെ വ്യവസ്ഥാപിതമായ രസായനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അസ്ഥിവാരമായിരിക്കുന്നതു്.

അറബികഠം രസതന്ത്രപയ്യവേക്ഷണംകൊണ്ടു് നൂതനദ്രവ്യങ്ങഠം പലതും കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു. അവക്കു് അനേക പുതിയ ലോഹങ്ങളും, അമ്ലങ്ങളും അറിവുണ്ടായിരുന്നു. ദ്രാവകങ്ങളെ വാററിയെടുക്കുവാനും, ഘനപദാത്ഥങ്ങഠം വിളയിപ്പിക്കുവാനും (Crystallisation), ബാഷ്പീകരിയ്ക്കുവാനും (Sublimation), പല ലോഹങ്ങളെ മിശ്രണംചെയ്തു് വ്യത്യസ്തങ്ങളായ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ പുതിയ ലോഹക്കൂട്ടുകഠം നിമ്മിക്കുവാനും അവക്കു് സാമത്ഥ്യമുണ്ടായിരുന്നു. അനേക സിരപ്പുകളും, ദ്രാവക ഔഷധങ്ങളും, സുഗന്ധതൈലങ്ങളും അവരുടെ ഇടയിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. ദ്രാവകങ്ങഠം വാററിയെടുക്കുവാനുള്ള അലമ്പിക് (Alembic) മൂസ്സികഠം നിമ്മിച്ചതും, പേരിട്ടതുമാകുന്നു. അമ്ലങ്ങളും, ക്ഷാരങ്ങളും (Ackali) തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളും, സാമ്യതകളും അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. ലിട്ട്മസ്കടലാസ് അമ്ലത്തിൽ മുക്കിയാൽ ചുവപ്പാവുമെന്നും, ക്ഷാരത്തിലിട്ടാൽ നീലനിറമാകുമെന്നും അവർ പണ്ടേ അറിഞ്ഞിരുന്നു. വ്യത്യസ്ത ഉപ്പുകളെ ചൂടാക്കി അവയുടെ ബാഷ്പങ്ങളെ വാററിയെടുത്തു് വാണിജ്യപ്രധാനമുള്ള നൈട്രിക്, സൽഫൂറിക്, ഹൈഡ്രോക്ലോറിക് മുതലായ അമ്ലങ്ങഠം അവർ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. കൂടാതെ, വായുവിൽ ധാതുക്കളെ ചൂടാക്കുമ്പോഠം ലഭിക്കുന്ന ആക്സയിഡ് (Oxide) ചൂടാക്കപ്പെട്ട ലോഹത്തേക്കാഠം ഘനം കൂടിയതാണ് എന്നുള്ളതും

www.malankaralibrary.com

അവക്ക് പതിയതല്ല. വിഷകരമായ ചില ധാതുക്കളെ ആരോഗ്യകരമായഔഷധങ്ങളാക്കിഅവർ മാററിയിരുന്നു. മദ്യസാരം വാററിയെടുക്കുവാനും, രസായനമാർഗ്ഗങ്ങളുപയോഗിച്ച് പഞ്ചസാരയെ ശുദ്ധീകരിക്കുവാനും അവക്ക് കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

8-ാംശതാബ്ദത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ജെബർ(Geber) എന്ന അറബിയാണ് ആദ്യത്തെ രസായന വിദഗ്ദ്ധൻ. രസവാദത്തെ പററി ആദ്യമായി വിശ്വാസയോഗ്യമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചതും അദ്ദേഹമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്നു നിരവധി രസായന പദാർത്ഥങ്ങളുണ്ടാക്കുവാനും, അവയുടെ ഗുണ ദോഷങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുവാനും സാധിച്ചു. അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന രസായന സാമഗ്രികളും, രീതികളും അല്പം ചില രൂപഭേദങ്ങളോടു കൂടി ഈ ഇടക്കാലത്തുപോലും ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ രസായന പ്രവീണതയെ ചൂണ്ടിക്കാണിയ്ക്കുന്നു. ശാസ്ത്രത്തിൽ പരീക്ഷണത്തിൻെറ അത്യാവശ്യകതയെ ജെബർ പ്രത്യേകം ഊന്നിപറയുന്നു. പരീക്ഷണത്തിൽ അത്യധികം വിശ്വാസമർപ്പിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹം പ്രായോഗിക ശാസ്ത്രത്തിൽ വലിയ പുരോഗതി കരസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു. രസായന പ്രവൃത്തികളിൽ അദ്ദേഹം അനേകം പരിഷ്കരിച്ച മാർഗ്ഗങ്ങളും കണ്ടുപിടിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്നു് സുപരിചിതമായ രസായന പദാർത്ഥങ്ങളും അസംഖ്യമായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി രസസിന്ദൂരം, പാഷാണ ആക്സയിഡ് (Arseneous oxide), തുരിശ്, ചീനക്കാരം, നവക്ഷാരം, സാൽട്ട്പീററർ, ക്ഷാരം, ഗന്ധകവും അതി

www.malankaralibrary.com

ൻെറ രൂപഭേദങ്ങളും, രസസമ്മിശ്രണങ്ങൾ, അസറ്റേററ്സ് (Acetates) മുതലായ നിരവധി പദാത്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്ന് അറിവുണ്ടായിരുന്നു. ഇവ കൂടാതെ, ഗന്ധക, യവക്ഷാര ദ്രാവകങ്ങളുണ്ടാക്കുവാനും, അവചേൎത്ത് സ്വൎണ്ണത്തെപോലും അലിയിക്കുന്ന "അക്വാറെജിയാ" (Aqua regia) ഉണ്ടാക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിന്ന് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ജാബിറും ഒരു വൈദ്യ നിപുണനും, വലിയൊരെഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു എന്നതും വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല.

മറെറാരു ഒന്നാംകിട രസവാദിയായിരുന്ന അൽറാസിയും പല രസായന പൎയ്യവേഷണങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് പദാത്ഥങ്ങളെ ലോപദ്രവ്യങ്ങളെന്നും (Volatile), അലോപങ്ങളെന്നും തരംതിരിച്ചതു്. വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിലാണ് അൽറാസിയുടെ ഖ്യാതി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.

വൈദ്യശാസ്ത്രം.

ഇസ്ലാമിൻെറ രംഗപ്രവേശനത്തിന്നു മുമ്പ് യവനരായിരുന്നു ലോകത്തിലെ പ്രസിദ്ധ പുരാതന ചികിത്സകന്മാർ. എന്നാൽ അവരുടെ തിരോധാനത്തിന്നുശേഷം ശാസ്ത്രീയാരാധകരായ മുസ്ലിംകൾ യവന വൈദ്യ ശാസ്ത്രത്തെ വിസ്മൃതിയിൽ നിന്ന് വീണ്ടെടുത്ത് അതിനെ വ്യവസ്ഥാപിതമാക്കുകയും, വേണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ മാററങ്ങൾ വരുത്തി സ്തുത്യൎഹമായി അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. യവനരിൽ നിന്നും ലഭിച്ച വൈദ്യശാസ്ത്രത്തെ മുസ്ലിംകൾ നന്ദിസൂചകമായി "യൂനാനി"

www.malankaralibrary.com

(യവനരുടെ) എന്നു നാമകരണം ചെയ്തു. മുസ്ലിംകളുടെ വൈദ്യശാസ്ത്ര പുരോഗതിയിൽ ആദ്യത്തെ പടിയായിരുന്നതു് വിവത്തന ഉദ്യമമാണ്. അവർ ഹിപ്പോക്രട്ടസ്, ഗാലെൻ തുടങ്ങിയ യവനവൈദ്യനിപുണന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാം അറബിഭാഷയിലേക്ക് പരിഭാഷപ്പെടുത്തി. ഹുനൈൻ ഇബ്നുഇസാക്ക്, താബിത്ത്ഇബ്നുകർറ, ഹുബൈസ് മുതലായ വിദ്വാന്മാരാണ് വിവത്തനം പ്രശംസനീയമായി ചെയ്തിരുന്നതു്. കൂടാതെ അബ്ബാസിയാ ഖലീഫാക്കളുടെ സഹായസഹകരണങ്ങളും, പ്രേരണയും ഈ വിവത്തന ഉദ്യമത്തെ ഒരു മഹത്തായ വിജയമാക്കിത്തീർത്തു. വിവത്തനത്തെ തുടന്നു് മുസ്ലിംകളുടെ സ്വന്തമായ പര്യേഷണങ്ങളും, സംഭാവനകളും വെളിച്ചംകാണുവാൻ തുടങ്ങി.

ചരിത്രത്തിൽ ആദ്യമായി വൈദ്യശാസ്ത്രനിഘണ്ടുക്കൾ മുസ്ലിംകളാണ് എഴുതിയതു്. അവർ ആരോഗ്യശാസ്ത്രംഎന്നുവേണ്ട പ്രാണപ്രകൃതിശാസ്ത്രവും(Aantorny) അഭ്യസിച്ചിരുന്നു. ശരീരശാസ്ത്രം പഠിക്കുവാനായി അവർ കുരങ്ങുകളെ അംഗവിച്ഛേദനം ചെയ്തിരുന്നു. അവരുടെ ഔഷധസംഗ്രഹം (Materia medica) ഇപ്പോഴത്തേതിൽനിന്നു് അധികം വ്യത്യസ്ഥമല്ലാത്തതും, അവരുടെ ചികിത്സാസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ മിക്കതും ഇന്നും ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നതുമാണ്. അവർ ബോധഹരൌഷധത്തിന്റെ (Anaesthetics) പ്രയോഗം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നു് മാത്രമല്ല അത്യധികം പ്രയാസമുള്ള ശസ്ത്രക്രിയകൾ പോലും ചാതുര്യത്തോടുകൂടി നടത്തിയിരുന്നു. കൂടാതെ

www.malankaralibrary.com

അവർ പകച്ചവ്യാധികളെപ്പററിയും, വിഷങ്ങളെപ്പററിയും പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്നു. ഇബ്നസീനാ, അൽറാസി, ഇബ്നബാദ്ജ, അബ്ദുൽലത്തീഫ് അൽബാഗ്ദാദി മുതലായവർ കേൾവികേട്ട ഭിഷക്കുകളായിരുന്നു.

വൈദ്യവിദ്യയിൽ അഗ്രഗണ്യനായ 'അവിസെന്ന' എന്നു പാശ്ചാത്യർ വിളിച്ചുവരുന്ന ഇബ്നസീനാ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഭിഷക്കുകളുടെ രാജാവായിരുന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല സംഗീതവും, തത്വശാസ്ത്രവും, ഭൂഗർഭശാസ്ത്രം കൂടി അദ്ദേഹത്തോടു വളരെ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇബ്നസീനാ (980—1037) ബുഖാറയിലാണ് ജനിച്ചത്. പ്രസിദ്ധതത്വജ്ഞാനിയായിരുന്ന അൽഫറബിവായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗുരുനാഥൻ. കുറെക്കാലം അസ്ഥിരമായ ജീവിതം നയിച്ചശേഷം ഹമദാൻ നഗരത്തിലേക്കു പോയ ഇബ്നസീനാ കുറെക്കാലം അവിടെ പ്രധാന മന്ത്രിയുടെ ഉദ്യോഗംഭരിച്ചു. പിന്നീടു അദ്ദേഹം ഇസ്ഫഹാനിലും കുറെ നാൾ താമസിച്ചശേഷം ഒടുവിൽ ഹമദാനിൽവെച്ചു കാലഗതിപ്രാപിച്ചു. ഹമദാനിലെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശവകുടീരം ഇന്നും മുസ്ലിംകളാൽ ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ടുവരുന്നു. അദ്ദേഹം രചിച്ച പ്രസിദ്ധമായ "അൽകാന്യൻ" എന്ന അറബിവൈദ്യഗ്രന്ഥം ലത്തീൻ ഭാഷയിലേക്കു പലതവണ വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു. 17-ാംനൂററാണ്ടുവരെ യൂറോപ്പിലെ കലാലയങ്ങളിൽ ഈ ഗ്രന്ഥം പാഠപുസ്തകമായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ മേന്മയെ

www.malankaralibrary.com

ഉൽഘോഷിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറെറാരു പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ച ഗ്രന്ഥമാണ് "അൽശിഫാ."

വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽ മറെറാരു മഹത്തായ നാമം അൽറാസി(865—925) യുടേതാണ്. ടെഹറാനിനു ടുത്തുള്ള റായി എന്ന സ്ഥലത്താണ് അദ്ദേഹം ഭൂജാതനായത്. അദ്ദേഹത്തെ "ചലിക്കുന്ന ജ്ഞാനഭണ്ഡാരം" എന്നുതന്നെ പറയാം. ഇരുന്നൂറിനു് മേൽവരുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുണ്ടത്രേ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ വസൂരിസംബന്ധിച്ച ഗ്രന്ഥം അത്യധികം പ്രശസ്തിനേടിയ ഒന്നാണ്. അദ്ദേഹമെഴുതിയ "ഹാവി" അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു് അറിഞ്ഞിരുന്ന വൈദ്യജ്ഞാനത്തിന്റെയെല്ലാം സമാഹാരമായിരുന്നു. മദ്ധ്യകാല പാശ്ചാത്യ കലാശാലകളിൽ ഹാവിയുടെ ലത്തീൻ പരിഭാഷ പാഠ്യ പുസ്തകമായി ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു.

കോഡോവയിലെ അബുൽകാസിയും (1010) ഒരു കീർത്തിപ്പെട്ട വൈദ്യനിപുണനായിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് ശസ്ത്രക്രിയയെ പററി ഒന്നാമതായി ഗ്രന്ഥം രചിച്ചതു്. സാലെർനോ, മാണ്ട്പെല്ലിയർ മുതലായ വൈദ്യകലാലയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശസ്ത്രക്രിയ സംബന്ധിച്ച ഗ്രന്ഥം വലിയ ശ്രുതിനേടിയിട്ടുണ്ട്. നേത്ര സംബന്ധമായി പഠിക്കുന്നതിലും മുസ്ലിംകൾ ഉത്സാഹവിഹീനരായിരുന്നില്ല. അവർ മനുഷ്യന്റെയും മൃഗങ്ങളുടേയും നേത്രങ്ങൾ മുറിച്ച് പ്രായോഗിക ശിക്ഷണം നേടി. ഇബ്നുസീനാ, അൽഹസൻ, ഇസാക്ക് മുതലായവർ നേത്രത്തെ പററി മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന പല അബദ്ധ വിശ്വാസ

www.malankaralibrary.com

ങ്ങളേയും ഇല്ലാതാക്കി. മൊസൂലിലെ അമ്മാറും (Ammar), ബാഗ്ദാദിലെ അലിഇബ്നുഈസയും നേത്രരോഗങ്ങളെപ്പററി എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

അറബികളുടെ ഇടയിൽ വിശിഷ്ടങ്ങളായ നിരവധി രസായനമരുന്നുകളും, പച്ചമരുന്നുകളും പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. മരുന്നുകളെപ്പററി പഠിച്ചിരുന്നവരിൽ പ്രഖ്യാതന്മാരാണ് ജെബർ, അൽറാസി, ഇബ്നു അൽബയത്താർ മുതലായവർ. കേൾവികേട്ട അറബി സസ്യശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന ഇബ്നുഅൽബയ്ത്താർ (1248) സ്പെയിൻതൊട്ട് സിറിയവരെ മദ്ധ്യതരണ്യാഴി തീരങ്ങളിലുള്ള സസ്യങ്ങളും, ഔഷധങ്ങളും ശേഖരിച്ചിരുന്നു. തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ 1400-ൽ അധികം പച്ചമരുന്നുകളെപ്പററി മാത്രം അദ്ദേഹം വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പകച്ച്വവ്യാധികളും പ്രത്യേകിച്ച് പ്ലേഗും മുസ്ലിംകളുടെ നിരീക്ഷണത്തിന് വിധേയമായിരുന്നു. സ്പെയിൻ നിവാസികളായ ഇബ്നുകാലിമയും (1369), ഇബ്നു അൽഹാത്തിബും പ്ലേഗിനെപ്പററി പൂർണ്ണമായി പഠിച്ചിരുന്നു. രോഗബീജങ്ങളാണ് പകച്ച്വവ്യാധിക്ക് കാരണം എന്ന വാദം ഒന്നാമതായി ഉന്നയിച്ചതു് അൽഹാത്തിബാണ്. 14-ാംശതാബ്ദത്തിൽ യൂറോപ്പിനെ ബാധിച്ചിരുന്ന മഹാമാരിയ്ക്കു് കാരണം കാണാൻ കഴിയാതെ ക്രൈസ്തവവൈദ്യന്മാർ അതിനെ ദൈവകോപമായി കണക്കാക്കിയിരുന്ന സമയത്തു് ഹാത്തിബ് ആ മഹാമാരിക്കുള്ള കാരണവും, നിവാരണമാർഗ്ഗങ്ങളും പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു മഹനീയഗ്രന്ഥം രചിച്ചു.

www.malankaralibrary.com

ഇസ്ലാമിക നാട്ടുകളിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭി ച്ചിരുന്ന വൈദ്യസഹായം ഏതു് തരത്തിലായിരുന്നു എന്നു ഒരു ചെറിയ വിവരണംകൊണ്ടേ ഈ വിഷയം അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ തരമുള്ളു. പൊതുനന്മക്കായിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുവാൻ മുസ്ലിം ഭരണാധികാരികൾ എല്ലായ്പോഴും ജാഗരൂഗരായിരുന്നതു നിമിത്തം അവ രുടെ രാജ്യങ്ങളിൽ വിശിഷ്ടങ്ങളായ നിരവധി ആതുര ശാലകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഉമയ്യാഖലീഫയായ വലീദ് ബിൻമാലിക് അന്ധന്മാരേയും, കുഷ്ഠരോഗികളേയും ശു ശ്രൂഷിക്കുവാനായി അനേകം രക്ഷാകേന്ദ്രങ്ങൾ (asylums) സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള രക്ഷാകേന്ദ്രങ്ങൾ പാ ശ്ചാത്യ ലോകത്തിൽ എത്രയോ കാലത്തിനു ശേഷമാണ് ഉത്ഭവിച്ചതെന്നതു് ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. അബ്ബാസിയാ ഭരണത്തിന്റെ പ്രാരംഭകാലത്താണ് ജാണ്ടിസ് പൂരിൽ ഒരു കേമമായ ആതുരാലയം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതു്. അ ക്കാലത്തു് മുസ്ലിം ഭൂപാലന്മാർ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഏററവും വലിയ അഭ്യുദയകാംക്ഷികളായിരുന്നു. റഷീ ദിന്റെ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന യഹ്യാ ഹിന്ദുസ്ഥാ നത്തു നിന്നു് വിശിഷ്ടങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളും, ചെടികളും കൊണ്ടു് വരുവാനായി രാജ ദൂതന്മാരെ അയച്ചിരുന്നു. ബാഗ്ദാദിൽ മാത്രം അക്കാലത്തു് വൈദ്യം പരിശീലി ക്കുവാൻ 860 വൈദ്യന്മാരെ അനുവദിച്ചിരുന്നു. മാമൂ നിന്റെ കാലത്തു് ഒരു പ്രത്യേക പരീക്ഷ പാസായാൽ മാത്രമേ വൈദ്യ പരിശീലനം ചെയ്യുവാൻ പാടുള്ളു എ ന്ന രാജാജ്ഞ ഉണ്ടായിരുന്നതു നിമിത്തം നാട്ടിൻ മുറി വൈദ്യന്മാരുടെ ബാധയുണ്ടായിരുന്നില്ല. വൈദ്യന്മാർ അവരുടെ സേവനങ്ങളെ ദുഷ്പ്രയോഗം ചെയ്യാതിരി

www.malankaralibrary.com

പ്പാനം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വൈദ്യന്മാർ അക്കാലത്ത് അത്യധികം ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ അവക്ക് രാജ്യഭരണ വിഷയങ്ങളിലും വലിയ സ്വാധീനതയുണ്ടായിരുന്നു.

ഈജിപ്തിലെ ഗവണ്ണരായിരുന്ന അഹമ്മദ് ഇബ്നുതുലൂൻ ഉദ്ദേശം 3 ലക്ഷം ഉറപ്പിക ചിലവ് ചെയ്ത് ഒരു വലിയ ആതുരാലയം സ്ഥാപിച്ചു. രോഗികൾക്ക് അവിടെ ഊണും ഉടുപ്പും ലഭിച്ചിരുന്നു. ആതുരാലയത്തോടനുബന്ധിച്ച് ഒരു നല്ല ഭ്രാന്താശുപത്രിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. സാംക്രമിക രോഗങ്ങളെ ചികിത്സിക്കുവാനുള്ള പദ്ധതികൾ പലതും അന്നു നടപ്പിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ജയിൽപുള്ളികളുടെ ആവശ്യാത്ഥം ജയിലുകളിലും ആശുപത്രികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പകച്ചവ്യാധികളുള്ള സമയങ്ങളിൽ രോഗബാധിത പ്രദേശങ്ങളിൽ താല്ക്കാലിക ആശുപത്രികൾ തുടങ്ങുക പതിവായിരുന്നു. ചലിക്കുന്ന ആശുപത്രികളും (mobile hospitals) അന്നു പുത്തനല്ല. കാലിഫ് മുക്തദിർ ബില്ലായും വൈദ്യശാസ്ത്രത്തെ പോഷിപ്പിച്ചിരുന്നു. കാലിഫ് അസൂസുദ്ദൌല നിർമ്മിച്ച ഒരു ആതുരാലയത്തിൽ നേത്രരോഗ ചികിത്സകന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു. സുൽത്താൻ സലാഡീനും കെയ്റോവിൽ ഒരൊന്നാം തരം ആതുരശാല സ്ഥാപിച്ചു. അവിടെ രോഗികൾക്ക് വൃത്തിയായ ഒന്നാം തരം കിടക്കകൾ നല്കിയിരുന്നു. കൂടാതെ സ്ത്രീരോഗികൾക്ക് പ്രത്യേക മുറികളും, സ്ത്രീവൈദ്യകളുമുണ്ടായിരുന്നു. വൈദ്യശാസ്ത്രം അഭ്യസിക്കുവാനുള്ള കലാലയങ്ങൾ ബാഗ്ദാദ്, കോഡോവാ, കൂഫാ, ഇസ്ഫഹാൻ, ഷിറാസ്, ബസറാ, ജാണ്ടിസ്പൂർ, ബുഖാറ മുതലായ പട്ടണങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

ഇപ്രകാരം ഇസ്ലാമിക നാടുകളിൽ വൈദ്യശാസ്ത്രം പുരോഗതിയുടെ പാതയിൽ യാത്രചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന സമയത്ത് യൂറോപ്പിലാണെങ്കിൽ പുരോഹിതന്മാരുടെ ചില മതചടങ്ങുകൾകൊണ്ട് രോഗങ്ങളെ മാററുവാൻ സാധിക്കും എന്ന അന്ധവിശ്വാസംകൊണ്ട് ക്രിസ്തുമതം വൈദ്യപരിശീലനത്തെ നിരോധിച്ചിരുന്നു. തല്ക്കാരണം മുസ്ലിംരോഗികൾ അവരുടെ ആതുരാലയങ്ങളിലെ വിദഗ്ധന്മാരായ വൈദ്യന്റേയും, ശസ്ത്രക്രിയാനിപുണന്റേയും അടുക്കൽ പോയിരുന്ന സമയത്ത് യൂറോപ്പിലെ രോഗപീഢിതരായ ജനങ്ങൾ പുരോഹിതന്മാരുടെ അടുക്കലേക്കാണ് ദയനീയമായി പോയിരുന്നത്. ഈ നില പാശ്ചാത്യലോകം കൈവെടിയുവാൻ മുസ്ലിംകളാണ് മുഖ്യമായി പ്രേരകമായത്. യൂറോപ്പിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് ഇററലിയിൽ മുസ്ലിംകളാണ് ആദ്യമായി വൈദ്യശാസ്ത്രം പ്രചരിപ്പിച്ചത്. അതിനുമുമ്പ് കത്തോലിക്കാ രാജാക്കന്മാർപോലും മുസ്ലിം വൈദ്യവിദഗ്ധന്മാരെയാണ് ശരണംപ്രാപിച്ചിരുന്നത്.

ഗണിതശാസ്ത്രം

ഇന്ത്യയിൽനിന്ന് അധികമായി ഗണിത പഠിച്ചതിന്റെ സ്മാരകമായിട്ടാണെന്നു തോന്നുന്നു മുസ്ലിംകൾ ഗണിതശാസ്ത്രത്തെ "ഹിന്ദ്സാ" (ഹിന്ദുക്കളിൽനിന്നു) എന്നു വിളിക്കുന്നത്. കടംവാങ്ങിയ ഈ ശാസ്ത്രത്തെ വേണ്ടപോലെ പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും, വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തശേഷം മുസ്ലിംകൾ അതിനെ പാശ്ചാത്യനാടുകളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. ഗണിതത്തിൽ അത്യന്താപേ

www.malankaralibrary.com

ക്ഷിതമായ പൂജ്യം പാശ്ചാത്യർക്ക് അറിയുന്നതിന്ന് ചുരുങ്ങിയതു് 250 കൊല്ലങ്ങൾക്ക് മുമ്പുതന്നെ അതു് അറബികളുടെ ഇടയിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. 1, 2, 3, 4. മുതലായ അക്കങ്ങൾ ഇന്നും അറബിയക്കങ്ങൾ എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നതു്. ഗണിതത്തിന്റെ വളർച്ചക്ക് പ്രതിബന്ധമായി നിന്നിരുന്ന റോമൻ അക്കങ്ങൾ പോയി അറബിഅക്കങ്ങൾ വന്നതു് പാശ്ചാത്യഗണിതത്തിന്ന് മഹാഭാഗ്യമായിരുന്നു. ദശകഗണനവും, അങ്കഗണിതവും, രേഖാഗണിതവും അറബികളുടെ ഇടയിൽ വലിയ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. അങ്കഗണിതം ഇപ്പോഴും "അൽജിബ്റ" എന്ന അറബിപദംകൊണ്ടാണ് സംബോധന ചെയ്യപ്പെടുന്നതു്. 'അൽഫറബി, അൽകിന്ദി, അൽകവാരാസ്മി', അബുകമീൽ, അൽമആനി, അബുൽവഫാ, അൽമജ്രിതി മുതലായ അസംഖ്യം പ്രമുഖഗണിതശാസ്ത്രികൾ മദ്ധ്യകാല മുസ്ലിംലോകത്തിൽ നിവസിച്ചിരുന്നു.

9-ാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ പൂർവ്വഘട്ടത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഗണിതശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധനായ അൽഖ്വാരാസ്മി ഖുറാസാനിലാണ് ജനിച്ചതു്. ബ്രഹ്മഗുപ്തന്റെ പുസ്തകത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു അങ്കഗണിതഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം രചിച്ചു. കൂടാതെ, ഇന്ത്യൻ അക്കങ്ങളുപയോഗിച്ച് രചിക്കപ്പെട്ട ആദ്യത്തെ ഗണകശാസ്ത്രം അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണ്. ഖ്വാരാസ്മിയുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ 16-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യംവരെ പാശ്ചാത്യകലാലയങ്ങളിൽ പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളായി ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ മുഖേനയാണ് അറബി അക്കങ്ങളും, അൽജിബ്രായും പാശ്ചാത്യക്ക് പഠിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു്. അൽകിന്ദിയും, അൽബെറൂനിയും ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞരായ കമ്മാരായിരുന്നു. അവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളും ശ്രദ്ധേയമാണ്. അങ്കഗണിതത്തിൽ അസാമാന്യമായ പാണ്ഡിത്യമുള്ള ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു ഉമർഖെയ്യാം. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അങ്കഗണിത ഗ്രന്ഥവും പ്രസിദ്ധിനേടിയതാണ്. അബുൽവഫായും, അൽബത്താനിയും ത്രികോണഗണിതത്തിലും (trigonometry) വമ്പിച്ച അഭിവൃദ്ധി വരുത്തിയിരുന്നു. സംക്ഷിപ്തമായി പറയുകയാണെങ്കിൽ വ്യവസ്ഥാപിതമായ രേഖാഗണിതവും (geometry), അൽജിബ്രായും, ത്രികോണഗണിതവും അറബികളാണ് സ്ഥാപിച്ചതു്.

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം.

നക്ഷത്രങ്ങളുടേയും, ചെറുഗ്രഹങ്ങളുടേയും പേരുകൾ അറബിഭാഷയിലുള്ളത്ര അധികം മറെറാരു ഭാഷയിലും കാണുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അനേകം ഗ്രഹചാരാദികൾ 'അൽജെഡി', 'അക്റബ്', 'അൾട്ടയർ' മുതലായ അസംഖ്യം അറബിപദങ്ങൾ കൊണ്ട് ഇന്നും അറിയപ്പെടുന്നതു്, അറബികളുടെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തേയാണ് കുറിക്കുന്നതു്. പഞ്ചാംഗത്തിനുള്ള 'അൽമനാക്' എന്ന പദത്തിൻെറ മൂലവും അറബിഭാഷയാണ്. സഞ്ചാരനിവാസികളായ അറബികൾ കൂടാരങ്ങളിൽ താമസിച്ചിരുന്നതു കാരണം അവക്ക് നക്ഷത്രനിബിഡമായ ആകാശത്തെ നോക്കി ആനന്ദിക്കുവാനും പഠിക്കുവാനും അവസരം ലഭിച്ചിരുന്നു എന്നതാണ് അവരു

www.malankaralibrary.com

ടെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര പ്രതിപത്തിക്കു പ്രമുഖമായകാരണം.

ഗ്രഹചാരാദികഠം നിരീക്ഷിക്കുവാൻ മുസ്ലിംകഠം നക്ഷത്ര വീക്ഷാനിലയങ്ങഠം നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. അവർ ഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൃത്യമായ കണക്കു കഠം നിർമ്മിക്കുകയും, പണ്ട് വളരെ ദുർഘടമായിരുന്ന ജ്യോതിർ ഗണിതത്തെ വളരെ ലളിതമാക്കുകയും ചെയ്തു. സമയം നിർണ്ണയിക്കുവാനുള്ള സൂര്യ ഘടികാരങ്ങളും, സൂര്യന്റേയും, നക്ഷത്രങ്ങളുടേയും ഉയരം കണക്കാക്കാനുള്ള അസ്ട്രോലബികളും അവർ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. അസ്ട്രോലബി (astrolabe) നിർമ്മിച്ച ഒന്നാമത്തെ മുസ്ലിം ഇബ്രാഹിം അൽഹസാരി (777)യാകുന്നു. ദിക്കുകഠം നിർണ്ണയിക്കുവാനായി അവരുടെ ഇടയിൽ വടക്കുനോക്കി യന്ത്രങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇവകൂടാതെ അനേക അറബി ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ലോകത്തിലുള്ള പല വ്യത്യസ്ത സ്ഥാനങ്ങളുടെ അക്ഷാംശവും, ധ്രുവകാംശങ്ങളും നിർണ്ണയിക്കുവാനുള്ള പട്ടികകഠം സുലഭമാണ്.

ഇബ്നുയൂനസ്, ഇബ്നുബാദ്ജ, അൽബത്താനി, ഉമർഖയ്യാം, അൽഖാവാരാസ്മി, അൽഹസൻ മുതലായവർ മുസ്ലിംകളുടെ ഇടയിലുണ്ടായിരുന്ന ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധന്മാരായിരുന്നു. ഒരു സേബിയനായിരുന്ന അൽബത്താനി (850—930) മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിലുള്ള റക്കാ എന്ന സ്ഥലത്താണ് പ്രധാനമായി തന്റെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര പരീക്ഷണങ്ങഠം നടത്തിയിരുന്നതു്. ഒരു കൊല്ലത്തിന്റെ ദീർഘം 365 ദിവസങ്ങഠം 5 മണിക്കൂർ, 46 നിമിഷം 24 സെക്കണ്ടുകളാണെന്ന് അദ്ദേഹം കണക്കാക്കി. ഇതു് ഇപ്പോഴത്തെ കൃത്യമായ കണക്കിൽനിന്ന് 2 മിനിട്ട് 26 സെക്കണ്ടുകഠം മാത്രമെ വ്യത്യാസമുള്ളു.

www.malankaralibrary.com

അൽബത്താനിയുടെ പരിഭാഷകൾ 1537-ൽ ന്യൂറൻബർഗ്ഗിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു. "സിദ്ധാന്ത" എന്ന ഇന്ത്യൻപദ്ധതിയുപയോഗിച്ച് "സിന്ദ്ഹിന്ദ്" എന്ന പേരിൽ അൽഖ്വാരാസ്മി നിർമ്മിച്ച രണ്ട് ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപട്ടികകൾ പ്രസിദ്ധമാണ്. അൽഖ്വാരാസ്മിയും, മറെറാരു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ അസ്സാർക്കലിയും ടോളമിയുടെ അബദ്ധമയമായ ചില ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര കണക്കുകളെ ശരിപ്പെടുത്തി. അസ്സാർക്കലിയുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അക്ഷരേഖകൾ നിർണ്ണയിക്കുവാനുള്ള നിയമങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിട്ടുണ്ട്. കോപ്പർണിക്കസ്സും അസ്സാർക്കലിയെ പ്രമാണമാക്കി പല പ്രാവശ്യവും പറയുന്നുണ്ട്.

ഇസ്ലാമിക ഭരണാധികാരികളും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. കാലിഫ് അൽമൻസൂർ അത്യധികം ഇഷ്ടപ്പെട്ട് പഠിച്ചിരുന്ന രണ്ടുവിഷയങ്ങളാണ് ഇസ്ലാമികനിയമവും, ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവും. ഖാലീഫ് അൽമാമൂൻ എല്ലാ ശാസ്ത്രങ്ങളേയും വിശേഷിച്ച് ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെ അത്യധികം പ്രേമിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഷീനാർ സമതലത്തിലും, മറെറാരവസരത്തിൽ കൂഫയിലും ജ്യോതിഷരേഖകൾ (Meridians) അളന്നിടുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു എന്നറിയുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശാസ്ത്രീയാഭിരുചിയുടെ ആഴം എത്രത്തോളമായിരുന്നു എന്നു മനസ്സിലാവുന്നുണ്ട്. മറെറാരവസരത്തിൽ മാമൂനിൻെറ ആജ്ഞാനുസരണം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഭൂമിയുടെ ചുററളവ് 24000 നാഴികകളാണെന്ന് നിർണ്ണയിച്ചു. ഭൂമിയുടെ ഗോളാവസ്ഥ അവർ നല്ലവണ്ണം

www.malankaralibrary.com

ഗ്രഹിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇപ്രകാരമുള്ള കണക്കകറം അവക്ക് ലഭിച്ചതു്. മാമൂൻ വിലപ്പിടിച്ച ജ്യോതിശാസ്ത്ര ഉപകരണങ്ങറം നല്കകയും, ബാഗ്ദാദിൽ ഒരു നല്ല നക്ഷത്രവീക്ഷാനിലയം സ്ഥാപിക്കകയുംചെയ്തു. ആ നക്ഷത്രബംഗ്ളാവ് ഇസ്ലാംമതം സ്വീകരിച്ച ഒരു യഹൂദനാണ് നിമ്മിച്ചതു്. സ്പെയിനിലെ യാക്കൂബ് അൽമൻസൂർ, ഫാത്തിമാഖലീഫയായ ഹക്കീം, ഷരീഫുദ്ധൌല, സൽജൂക്ക സുൽത്താനായ മാലിക്ഷാ, മുതലായവരും നക്ഷത്രവീക്ഷാ നിലയങ്ങറം സ്ഥാപിച്ച് കീത്തിനേടിയവരാണ്.

കൃഷിശാസ്ത്രം.

കൃഷിപ്പണി വളരെ പുരാതനമാണെങ്കിലും ശാസ്ത്രീയമായ കൃഷി അറബികളുടെ ഇടയിലാണ് പ്രചരിച്ചതു്. അവർ കൃഷിക്കുപയുക്തമായ പല നൂതന ജലവിതരണമാഗ്ഗങ്ങറം ആവിഷ്കരിച്ചു. കൃഷിയിൽ വളങ്ങളുടെ വിലയും, ആവശ്യകതയും അറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ അവർ വളംചേത്ത് കൃഷിയെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തി. കൃഷിസ്ഥലങ്ങളിൽ മണ്ണിൻെറ ഗുണമനുസരിച്ച് അവർ വിവിധ ധാന്യങ്ങറം കൃഷി ചെയ്തിരുന്നു. പഴം ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിലും അവർ മികച്ചിരുന്നു. ചെടികളെ ഒട്ടിപ്പിക്കുവാനും, പുതിയ പഴങ്ങളും, പുഷ്പങ്ങളും സൃഷ്ടിയ്ക്കുവാനും അവക്ക് സാധിച്ചിരുന്നു. അവർ പൌരസ്ത്യദേശങ്ങളിലുള്ള അനേക വൃക്ഷലതാദികറം പാശ്ചാത്യദേശങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. കൂടാതെ കാഷികസംബന്ധമായ അനേകം ശാസ്ത്രീയ ഗ്രന്ഥങ്ങറം രചിച്ച് കൃഷിയെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടു

www.malankaralibrary.com

ത്തി. ഇബ്നുവസിയ്യായുടെ കൃഷിശാസ്ത്രപുസ്തകം കേൾവി കേട്ടതാണ്. കൃഷിയോടുകൂടിത്തന്നെ കന്നുകാലികൾ, കുതിര, ഒട്ടകം, കോഴി മുതലായവ വളൎത്തുന്നതിലും അറബികൾ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധചെലുത്തിയിരുന്നു.

കൃഷി ആവശ്യത്തിലേയ്ക്കായി ജലവിതരണപദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിൽ മുസ്ലിംകൾ അതീവ ബദ്ധശ്രദ്ധരായിരുന്നു. ഉമറിൻെറ കാലത്തുതന്നെ ഒരു വമ്പിച്ച ജലവിതരണ സംരംഭം നടന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്. അബ്ബാസിയാക്കളുടെ കാലത്തും ഇതുപോലെയുള്ള പ്രവൎത്തനങ്ങൾ അസംഖ്യം നടന്നിരുന്നു. ശാസ്ത്രീയമായ ജലവിതരണം സ്പെയിനിലെ ഉമയ്യാക്കളുടെ കീൎത്തിയെ ശതഗുണീഭവിപ്പിയ്ക്കുന്നു. അറബികൾ ബുഖാറയിൽ അമുദാരയ്ക്കും സാരാഫ്ഷാനിന്നും മദ്ധ്യേ നിൎമ്മിച്ച വമ്പിച്ച കൃത്രിമ ജലവിതരണത്തോടുകൾ ഇന്നും പ്രഖ്യാതി കേട്ടവയാണ്. ഇന്ത്യയിലെ രാജാവായിരുന്ന ഫിരോസ്ഷാ വെട്ടിയ ജമുനാ കൃഷിത്തോടുകളും പ്രഖ്യാതമാണ്. മുഗളരാണെങ്കിൽ കൃഷി അഭിവൃദ്ധിക്കായി രാജ്യമൊട്ടുക്ക് കിണറുകളും, അണക്കെട്ടുകളും, ചാലുകളും നിൎമ്മിച്ചു.

തത്വശാസ്ത്രം.

അറബിതത്വശാസ്ത്രം പാശ്ചാത്യലോകത്തിൽ വലിയ സ്വാധീനത പ്രാപിച്ചിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു് കോൎഡോവയിലെ ഇബ്നുറഷീദിൻെറ (അവറോസ്) നാമം അവിടെ സുപരിചിതമായിരുന്നു. ഒരു വൈദ്യനായി ജീ

www.malankaralibrary.com

വിതം തുടങ്ങിയെങ്കിലും റഷീദിൻെറ കീർത്തി ധാവള്യം പരന്നതു് ഒരു മികച്ച തത്വജ്ഞാനി എന്ന നിലയ്ക്കാണ്. തത്വശാസ്ത്രദ്രുമത്തിൻെറ ഇതര കസുമങ്ങളാണ് അൽഫറബി, ഇബ്നുസീന, ഇബ്നുബാദ്ജാ, അൽബഗ്ദാദി, അൽകിന്ദി മുതലായവർ.

ആവിസെന്നയ്ക്കുമുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ഏററവും മികച്ച മുസ്ലിം തത്വജ്ഞാനിയായിരുന്നു അൽഫറബി. ബാഗ്ദാദിൽ തക്ശാസ്ത്രം പഠിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹം തത്വശാസ്ത്രം, വൈദ്യം, ഗണിതം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും അസാമാന്യമായ പരിജ്ഞാനം നേടിയിരുന്നു. അലിപ്പോവിൻ വളരെ നാൾ ഒരു സൂഫിവര്യനായി ജീവിച്ച് ഉദ്ദേശം 950ൽ കാലഗതി പ്രാപിച്ചു. യവനപണ്ഡിതനായ അരിസ്റ്റോട്ടലിൻെറ ഉന്നത ചിന്തകളെ അദ്ദേഹം അറബികളുടെ ഇടയിൽ പ്രചരിപ്പിച്ചു. അൽഫറബി ഒരു വിജ്ഞാനനിഘണ്ടുവിൻെറ ഗ്രന്ഥകർത്താവും, അവിസെന്നയുടെ ഗുരുനാഥനുമായിരുന്നു. അരിസ്റ്റോട്ടലിൻെറ കൃതികൾക്ക് വിശിഷ്ടങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയിരുന്നതുകാരണം അദ്ദേഹത്തെ '2-ാം അരിസ്റ്റോട്ടൽ' എന്നു വിളിയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അറബിതത്വജ്ഞാനത്തിൻെറ സ്ഥാപകൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന അൽകിന്ദിയും യവന തത്വശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിച്ച് അധികം പ്രശസ്തി സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാലക്രമത്തിൽ മുസ്ലീംകളുടെ ഇടയിൽ യവനതത്വശാസ്ത്രത്തിൻെറ പിടി ക്ഷയിയ്ക്കുകയും, അവർ അവരുടെ മതാടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ ഒരു വിപുലമായതും, ശക്തിയേറിയതുമായ തത്വശാസ്ത്രം രൂപീകരിയ്ക്കുക

www.malankaralibrary.com

യംചെയ്തു. ഈ നവതതശാസ്ത്രത്തിന് ഗസ്സാലിഇമാം മുതലായവർ ചെയ്ത സേവനങ്ങൾ അതുല്യമാണ്.

ഇതരശാസ്ത്രങ്ങൾ.

പ്രകൃതി ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരും മുസ്ലീംകളുടെ ഇടയിൽ അപൂർവ്വമായിരുന്നില്ല. അറബികൾ ജീവികൾ പരിണമിക്കുന്നതും കൂടി സാമാന്യമായി കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു. ചെടികളും, ജീവികളും, വിലപ്പിടിച്ച കല്ലുകളും മുസ്ലീംകളുടെ ഇടയിൽ ശാസ്ത്രീയമായ പരീക്ഷണങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി. ബസറയിലെ അൽഅസ്മായി (740-828) എന്ന അറബി പ്രകൃതി ശാസ്ത്ര സംബന്ധമായ നിരവധി ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ രചയിതാവാണ്. അൽഅസ്ഹർ സർവ്വകലാശാലയിൽ ഒരദ്ധ്യാപകനായിരുന്ന കമാലുദ്ധീൻ മൊഹമ്മദ് ഇബ്ന് ഈസ (1349-1405) ഒരു പ്രസിദ്ധ പ്രാണി ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു. അദ്ദേഹമെഴുതിയ 'തിര്യക്കുകളുടെ ജീവിതം' എന്ന ഗ്രന്ഥം ശാസ്ത്രീയമായും, സാഹിത്യപരമായും പ്രഖ്യാതിനേടിയ ഒന്നാകുന്നു. അൽ ഗൊഫിക്കി (1165) എന്ന വിദ്വാൻ സസ്യശാസ്ത്രത്തിന്റെ പിതാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പല നാട്ടുകളും സന്ദർശിച്ച് നിരവധി സസ്യങ്ങളെ പരിശോധിക്കുകയും, ബാർബരി ഭാഷകളിലും, ലത്തീൻ,അറബിഭാഷകളിലും പേരുകളിടുകയുംചെയ്തു. ഫലവൃക്ഷകൃഷിയ്ക്ക് അദ്ദേഹമരുളിയ സേവനങ്ങൾ കുറച്ചൊന്നുമല്ല. സസ്യശാസ്ത്രത്തിൽ ഇബ്നവസിയ്യയുടേയും, ഇബ്നഅൽബയ്ത്താരുടേയും നാമങ്ങളും വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല. ഒരു ഊർജ്ജതന്ത്രജ്ഞ

www.malankaralibrary.com

നായിരുന്ന അൽമാസൂദി പരിണാമവാദത്തെക്കുറിച്ച് എഴുതിയിരുന്നു. ധാതുശാസ്ത്രത്തിലും (Mineralogy) മുസ്ലിംകൾ പിന്നോക്കമായിരുന്നില്ല. വിലപ്പിടിച്ച രത്നങ്ങളും, വൈഡൂര്യങ്ങളും മററും അവക്ക് പഠനവിഷയങ്ങളായിരുന്നു. കെയ്റോവിലെ അൽതിഫാസി (Al Tifashi) എഴുതിയ രത്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ഗ്രന്ഥം ധാതുശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തിൻെറ ഒരു ഖനിതന്നെയാകുന്നു

യന്ത്രവിദ്യയിലും (Mechanics) മുസ്ലിംകൾ വളരെ ഉത്സുകരായിരുന്നു. അവരുടെ ഇടയിൽ പല പ്രകാരത്തിലുള്ള യന്ത്രങ്ങൾ നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്നു. ഘടികാരങ്ങളും, അസ്ട്രോലബികളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിലാണ് അവർ അത്യധികം സാമർത്ഥ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നതു്. യന്ത്രവിദ്യയെ സംബന്ധിച്ച അനേക ഗ്രന്ഥങ്ങളും അവരുടെ ഇടയിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. വെള്ളത്തെ ഉയർത്തുന്നതും, ത്രാസും, ജലചക്രങ്ങളും പുസ്തകങ്ങളിൽ പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങളായിരുന്നു. മൊഹമ്മദ്, അഹമ്മദ്, ഹസൻ എന്ന സഹോദരന്മാർ എഴുതിയ ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ 100 യന്ത്രങ്ങളുണ്ടാക്കുന്ന വിധം വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. യന്ത്രവിദ്യയെയും, നാഴിക മണിയെയും പററി മെസൊപൊട്ടേമിയയിലെ അൽ ജസാരി (Al Jazari) (1203ൽ) എഴുതിയ ഗ്രന്ഥം പേരുകേട്ടതാണ്. മുസ്ലിംകളുടെ യന്ത്രവിദ്യയിലുള്ള സാമർത്ഥ്യത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്ന രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ താഴെചേക്കുന്നു. കാലിഫ് ഹാറൂനൽ റഷീദ് ഫ്രാൻസ് രാജാവായ ചാർലിമേനു വിചിത്രമായ

www.malankaralibrary.com

ഒരു നാഴികമണി സമ്മാനിച്ചിരുന്നു. ലോഹഗോളങ്ങൾ ഒരു പിച്ചളതട്ടിൽ വീഴുമ്പോഴാണ് ആ നാഴിക മണിയിൽ മണിക്കൂറുകൾ അടിച്ചിരുന്നത്. കൂടാതെ മണിയടിക്കുമ്പോൾ ഘടികാരത്തിന്റെ ഒരു വാതിൽ തുറന്ന് ഓരോ മണിയടിക്കും ഓരോ അശ്വപാലകൻ വരികയും, മണിയടി നില്ക്കുമ്പോൾ അവർ തിരിച്ചു പോവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അബ്ബാസിയാ രാജധാനിയിലുണ്ടായിരുന്ന വേറൊരു വിചിത്ര യന്ത്രവും മുസ്ലിംകളുടെ കരകൗശലത്തിന്റെ സാമ്പിളാണ്. സ്വർണ്ണം കൊണ്ടും, വെള്ളികൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കിയ പതിനെട്ട് ശാഖകളുള്ള ഒരു വൃക്ഷത്തിൽ വിവിധ രൂപങ്ങളിലുള്ള സ്വർണ്ണം കൊണ്ടും വെള്ളി കൊണ്ടുമുണ്ടാക്കിയ പക്ഷികൾ യന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായംകൊണ്ട് മാധുര്യത്തോടെ പാടിയിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള വിചിത്ര യന്ത്രങ്ങൾ മുസ്ലിംകളുടെ യന്ത്ര വിദ്യയിലുള്ള അനന്യസാധാരണമായ സാമർത്ഥ്യത്തെ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു.

നാവിക വിദ്യയിലും മുസ്ലിംകൾ എല്ലാവരേയും മികച്ചിരുന്നു. 9-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ ഇസ്ലാമിക നാവിക യാത്രകളുടെ സുവർണ്ണകാലമായിരുന്നു. മുസ്ലിം കപ്പലുകൾ ചൈന, കൊറിയ, ജപ്പാൻ, മലായദ്വീപുകൾ, സിലോൺ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. ആഫ്രിക്കയിൽ വെച്ച് ഒരറബി കപ്പിത്താനാണ് വാസ്കോഡിഗാമക്ക് ഇന്ത്യയിലേക്കുള്ള വഴി കാണിച്ചു കൊടുത്തത്. മദ്ധ്യതരണ്യാഴിയും മുസ്ലിംകളുടെ നാവികത്തിന്ന് പേരുകേട്ടതാണ്. കുരിശു യുദ്ധത്തിൽ കുറച്ചുകാലം

www.malankaralibrary.com

മദ്ധ്യതരണ്യാഴിയിലെ മുസ്ലിം വാഴ്ച നിലച്ചിരുന്ന വെങ്കിലും തുക്കികൾ അതിനെ പിന്നേയും തുടന്നിരുന്നു. നാവികത്തിന്നു മുസ്ലിംകളിൽ നിന്നു വലിയ സംഭാവനകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹെൻറി നാവികൻ (Henry the Navigator) ഭൂപടങ്ങളും, നാവിക പട്ടികകളും, ഉപകരണങ്ങളും മററും നിമ്മിക്കുവാൻ അറബികളെയാണ് ഏല്പിച്ചിരുന്നതു്. പാശ്ചാത്യ നാടുകളിൽ വടക്കു നോക്കി യന്ത്രം ആദ്യമായി പ്രചരിപ്പിച്ചതു് അറബികളായിരുന്നു എന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്.

അദ്ധ്യായം 4.

കലാപരമായ നേട്ടങ്ങൾ

കലാദ്രുമം മുസ്ലിംകളുടെ ഇടയിൽ വളന്നു വികസിച്ചിരുന്നു എന്നതാണ് കലാപരമായ അവരുടെ ഉൽകൃഷ്ടമായ നേട്ടങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതു്. ഓരോ കലകളിലും അവർ കരസ്ഥമാക്കിയിരുന്ന പുരോഗതി എത്രത്തോളമായിരുന്നു എന്നു നമുക്കിനി പരിശോധിക്കാം.

സാഹിത്യം.

ഇസ്ലാമിക സാഹിത്യം സമ്പൽസമൃദ്ധമായ ഒരു വിഷയമായതു കൊണ്ടും, അതിൻെറ ഒരു ചെറിയ വിവരണം തരുവാൻ തന്നെ ഒരു വലിയ പുസ്തകം ആവശ്യമായതുകൊണ്ടും അതിൻെറ ഒരു കഷണെഴുന്നം തരുവാൻ മാത്രമേ ഇവിടെ ഉദ്യമിക്കുന്നുള്ളു. ഇസ്ലാമിൻെറ ആവിർഭാവത്തിന്നു മുമ്പുതന്നെ അറബികൾ വലിയ സാഹിത്യ

www.malankaralibrary.com

സ്നേഹികളായിരുന്നു. പദ്യത്തിനു മാത്രമെ അവരുടെ ഇടയിൽ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അറബിഭാഷയിലെ ഒന്നാമത്തെ ഗദ്യം ഖുർആൻ മാത്രമാണ്. ഇസ്ലാമിൻെറ ഉദയത്തിനു ശേഷം അതിൻെറ ഉത്തേജനത്തോടു കൂടി അറബികളുടെ ഇടയിൽ സാഹിത്യ ശ്രമങ്ങൾ നാൾക്കുനാൾ വർദ്ധിച്ചുവന്നു. ഖുർആൻെറ ആഗമനത്തോടു കൂടി അറബിഭാഷയിൽ ആദ്യമായി ക്രമമായ വ്യാകരണങ്ങളും, ശബ്ദകോശങ്ങളും വെളിച്ചം കണ്ടു. നിരവധി പണ്ഡിതന്മാർ ഖുർആൻ, ഹദീസ്, നിരൂപണങ്ങൾ എഴുതുവാൻ തുടങ്ങി. മതപരമായ വിഷയങ്ങൾ കൂടാതെയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളും സുലഭമായി എഴുതപ്പെട്ടു. ഗണിതം, ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, ഭൂമിശ്ശാസ്ത്രം, വൈദ്യം എന്നു വേണ്ട ലോകനിർമ്മാണശാസ്ത്രം കൂടി അറബികളുടെ തൂലികയുടെ ലാളനം ലഭിച്ചു. അറബിഭാഷ ഇപ്രകാരം ക്രമത്തിൽ വളർന്നുവന്നു ഉൽകൃഷ്ടതനേടി. ഇന്നും അറബിഭാഷയിലുള്ള ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ സാങ്കേതികപദങ്ങളാണ് പാശ്ചാത്യ ഭാഷകളിൽ അധികമായി പ്രവേശനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. സാഹിത്യ പുരോഗമനത്തിനു പററിയ പദാവലി ധാരാളമുള്ള ഒന്നാണ് അറബിഭാഷ. മുസ്ലിംകളുടെ ലാളനത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചതു് അറബിഭാഷ ഒന്നു മാത്രമല്ല. ലോകത്തിലുള്ള ഒരു ഭാഷയോടും അവൎക്കു വൈമനസ്യമില്ലാത്തതു നിമിത്തം അവർ അവസരം കിട്ടിയ ഭാഷകളെയെല്ലാം സമുന്നതമാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഉദാഹരണമായി വിശ്വസാഹിത്യകാരന്മാരായ മുസ്ലിംകളിൽ സിംഹഭാഗവും ഫിർദൌസി, ജാമി, ഹാത്തിഫ്, ഷാദി, ഹാഫിസ്, ഉമർഖയ്യാം,

www.malankaralibrary.com

അത്തർ, മോസി, റൂമി, ഹാലി മുതലായ പാരസീക കവികളാണ്.

വിശ്വസാഹിത്യകാരന്മാരിൽ വിശിഷ്ടനായ ഫിർദൗസി ഷാദബ് എന്ന എളിയ ഗ്രാമത്തിലാണ് ജനിച്ചത്. ദരിദ്രനായി ജീവിതം തുടങ്ങിയ കവിയുടെ കാവ്യങ്ങൾ അമൂല്യങ്ങളായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ തൂലികയുടെ സംഭാവനകളാണ് 'ഷാനാമ'യും, 'യൂസഫും.' പുരാതന പാരസീക രാജവംശത്തെപററി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഐതിഹാസിക കാവ്യമായ ഷാനാമ വിശ്വമഹാ കാവ്യങ്ങളിൽ ഒരുന്നത സ്ഥാനം അർഹിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത കൃതിയിലെ ഓരോ ഈരടിക്കും ഓരോ സ്വർണ്ണനാണയം (ദിർഹം) തരാമെന്ന് ഗജനിമൊഹമ്മദ് കവിയോട് വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ മുപ്പതു് സംവത്സരത്തെ അശ്രാന്ത പരിശ്രമംകൊണ്ട് പൂർത്തിയായ 60000 ഈരടികളുള്ള ഷാനാമ രാജസന്നിധിയിലെത്തിയപ്പോൾ സുൽത്താൻ തൻെറ വാഗ്ദാനത്തിനു വിപരീതമായി സ്വർണ്ണത്തിനു പകരം വെള്ളിനാണയങ്ങൾ കൊടുക്കുവാൻ സന്നദ്ധനാകുകയും, കണ്ഠിതനായ കവി അതു് സ്വീകരിക്കുവാൻ കൂട്ടാക്കാതെ സ്വഗ്രാമത്തിലേക്ക് മടങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഭവംകൊണ്ട് കാലക്രമത്തിൽ മനോവേദനക്ക് വശംവദനായ സുൽത്താൻ, വാഗ്ദാനം ചെയ്തതിനേക്കാൾ അധികം സ്വർണ്ണനാണയങ്ങൾ വാർദ്ധക്യനായ കവിക്കു് കൊടുത്തയച്ചു. പക്ഷെ, സ്വർണ്ണനാണയങ്ങൾ കൊണ്ടുപോയ രാജഭൃത്യന്മാർ വഴിമദ്ധ്യേ കണ്ടതു് ഫിർദൗസിയുടെ മൃതശരീരം കൊണ്ടുപോകുന്ന ഘോഷയാത്രയേയായിരുന്നു.

7

www.malankaralibrary.com

11-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ പാരസീക സാഹിത്യനഭസ്സിലെ ഉജ്വല താരമായിരുന്ന ഉമർഖയ്യാം നൈഷാപ്പൂരിലാണ് ജനിച്ചതു്. സാഹിത്യത്തിലെന്നപോലെതന്നെ ജ്യോതിശാസ്ത്രത്തിലും, ഗണിതത്തിലും ഉമർഖയ്യാം അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ 'റുബായിയാത്ത്' എന്ന മഹാകാവ്യം പാശ്ചാത്യരുടെ ഇടയിൽ വലിയ പ്രസിദ്ധി നേടിയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികളിൽ ഉല്ലാസാനുഭോഗവാദം സ്ഫുരിക്കുന്നുവെങ്കിലും, ജീവിതത്തിൻെറ ഉത്ഭവവും, ലയവും ദൈവീകമായ ഒരു സനാതനസത്തയിലാണെന്നു് ഉമർഖയ്യാം വിശ്വസിക്കുന്നു.

12-ാംശതാബ്ദത്തിൻെറ അസ്തമയത്തിനു് അല്പം മുമ്പു് പാരസിക സാഹിത്യത്തിൽ ഉദിച്ചുയർന്ന ഒരു തേജഃപുഞ്ജമാണ് ഷിറാസിലെ പുകഴ്പെറ്റ സാദി. ഭക്തശിരോമണിയായ അദ്ദേഹം പതിനാലുതവണ ഹജ്ജ്കർമ്മം നടത്തുകയും, മക്കയിൽ വിപാസാകലന്മാരായ ഹജ്ജാജികൾക്കു് വെള്ളം നല്കിക്കൊണ്ടു് കുറെക്കാലം അവിടെ താമസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സാദി തൻെറ ജീവിതത്തിലെ സിംഹഭാഗവും ലോക സഞ്ചാരത്തിനും, ജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിനുമായി ചിലവുചെയ്തു. ലോകനിരീക്ഷകനായിരുന്ന മഹാകവിയുടെ ഭാവനാ വൈഭവംകൊണ്ടു് ഉജ്ജ്വലമായ ഗാനങ്ങൾ വിശ്വസാഹിത്യത്തിൽ സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠനേടിയിട്ടുള്ളതാണ്.

പതിനാലാം ശതാബ്ദത്തിൽ ഷിറാസിൽ ജനിച്ചുവളർന്ന വിശ്വവിഖ്യാതനായ മറെറാരു കവിയായിരുന്നു ഹാഫിസ്. നിരാഡംബരമായ ജീവിതം നയിച്ചിരുന്ന സൂഫീവര്യനായ കവി ഖുർആൻ മുഴുവനും ഹൃദിസ്ഥമാ

www.malankaralibrary.com

ക്കിയിരുന്ന അദ്ദേഹം വസന്തകാലത്തിൻേറയും, പനിനീർപ്പൂവിൻേറയും കവിയാണ്.

15-ാംശതകത്തിൻെറ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ജാം എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ അവതരിച്ച അനുഗ്രഹീത കവിശ്രേഷ്ഠനായിരുന്ന ഹാത്തിഫ്. കവിയേക്കാളും പ്രശസ്തിസമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ 'മെജ്നൂനും ലയ ലയും.' അനുരാഗനദിയുടെ പ്രവാഹം വിഘ്നങ്ങൾകൊണ്ടു നിറഞ്ഞതാണ് എന്ന ലോകതത്വത്തെ ചിത്രണം ചെയ്യുന്ന പ്രേമകഥകളിൽ അദ്വിതീയനാണ് മെജ്നൂനും ലയ്ലയും. കവിയുടെ ഭാവപ്രകടന പ്രവീണതയും, കഥാകഥനപാടവവും പ്രസ്തുത കാവ്യത്തെ ശാശ്വതമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ജാം ജന്മദേശമായ മററൊരു കവിരത്നമാണ് ജാമി. ആദ്ധ്യാത്മികചൈതന്യം സ്ഫുരിക്കുന്ന കാവ്യങ്ങളാണ് ജാമി അധികമായി രചിച്ചിരുന്നത്. പാണ്ഡിത്യനികേതനവും ഒരു പ്രസിദ്ധ സൂഫിവര്യനും ആയിരുന്ന അദ്ദേഹം ദരിദ്രവ്രതിയായാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. 1492-ൽ കാലഗതി പ്രാപിച്ച ജാമിയുടെ ശ്മശാന ഘോഷയാത്രയിൽ പ്രഭുക്കളും, മഹാജനങ്ങളും മാത്രമല്ല സുൽത്താൻകൂടി ആദരപൂർവ്വം പങ്കുകൊണ്ടു.

അറബിക്കവികൾ മുമ്പുകാലങ്ങളിൽ അത്യധികമായി ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതു് പ്രേമവിഷയങ്ങളായിരുന്നു. ഇബ്നുദാവൂദ്, നാസ്സദ്, ഇബ്നുജ്ജൂഡി മുതലായവർ പ്രേമസാഹിത്യത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചവരായിരുന്നു. ഇബ്നു്ഹസൻ മത വിഷയങ്ങളേപ്പററി എഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയതോടുകൂടി പ്രേമസാഹിത്യത്തിനു് വലിയ ഉടവുതട്ടി.

www.malankaralibrary.com

മത വിഷയങ്ങളായിരുന്നു പിന്നീട് സാഹിത്യകാരന്മാരെ ആകർഷിച്ചതു്. ഇത്തരത്തിലുള്ള സാഹിത്യത്തിന്നു ഗസ്സാലി ഇമാം മുതലായവർ ചെയ്ത സേവനങ്ങൾ കുറച്ചൊന്നുമല്ല. അറബികൾ സഞ്ചാരസാഹിത്യത്തിലും മികച്ചിരുന്നു എന്നതാണ് പാശ്ചാത്യ നാടുകളിൽ അവരുടെ യാത്രാസാഹിത്യത്തിന്നു ലഭിച്ച സ്വീകരണം തെളിയിക്കുന്നതു്. മുസ്ലിംകൾ എഴുതിയ സ്വരചിത ജീവചരിത്രങ്ങളും (Autobiography) സാഹിത്യത്തിന്റെ അലങ്കാര ഭൂഷണങ്ങളാണ്. ഇപ്രകാരമുള്ള സാഹിത്യത്തെ അൽഹാത്തിബ്, അൽസുയൂത്തി, ഇബ്നുകൽദൂൻ മുതലായവർ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു. കൽദൂന്റെ 'അൽതാരിഫ്' എന്ന സ്വ ചരിതം സുപ്രസിദ്ധ ഇററാലിയൻ കലാകാരനായ സെല്ലിനി (Cellini) യുടെ സ്വ ചരിതത്തോട് സമാന്തരമായ ഒന്നാണ്. കൽദൂന്റെ മുൻഗാമികൾ എഴുതിയിരുന്ന ചരിതങ്ങൾ മിക്കവാറും ക്രമരഹിതവും, ഡയറി രീതിയിലുമായിരുന്നു. അതിന്നു ഒരു മാററമായിരുന്നു 'അൽതാരിഫ്.'

സാഹിത്യത്തെപ്പററി പറയുമ്പോൾ അജ്ഞതയേയും, അസൂയയേയും അതിലംഘിച്ച് വിശ്വസാഹിത്യത്തിൽ എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞ 'അലിഫ്ലൈലാവലൈലാ' എന്ന അത്ഭുതാവഹമായ അറബിക്കഥകളെപ്പററി ഒന്നു രണ്ടു വാക്ക് പറയുന്നതു് ഒരിക്കലും അസ്ഥാനത്താവുകയില്ല. അറബിക്കഥകൾ എന്നു ശ്രവിച്ചാൽ ഉടനെതന്നെ നമ്മുടെ മനസ്സിൽ അങ്കുരിക്കുന്നതു് കുസുമഭരിതമായ പൂന്തോട്ടങ്ങളും, വെണ്ണക്ക

www.malankaralibrary.com

ല്ലുകളാൽ നിർമ്മിച്ച രമ്യമന്ദിരങ്ങളും, അരുവികളോടുകൂടിയ ആരാമങ്ങളും, ചന്ദ്രനെപ്പോലും നാണിപ്പിക്കുന്ന സൌന്ദര്യവതികളും, പറക്കുന്ന അശ്വങ്ങളും, ഭയങ്കര ജിന്നുകളും, പിശാചുകളും, സദസ്സിൽ നൃത്തം ചെയ്യുന്ന സുൽത്താന്മാരും, പ്രഭുക്കളും, ദാരിദ്ര്യത്തിൽ മുങ്ങി നട്ടംതിരിയുന്ന മുക്കുവന്മാരും മററുമാണ്. ഇസ്ലാമിക പൌരസ്ത്യദേശങ്ങളിലെ അറിവും നിരൂപണവൈദഗ്ധ്യവും, കാവ്യമനോഹരതയും തുളുമ്പുന്ന ഈ കഥകൾക്ക് സമാനമായി യാതൊന്നും വിശ്വസാഹിത്യത്തിലെവിടേയും ദർശിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അറബിക്കഥകളുടെ ഗ്രന്ഥകർത്താവാരാണെന്നുള്ളതിനിയും ഗോപ്യമായിത്തന്നെയാണിരിക്കുന്നതെങ്കിലും അവ പല രചയിതാക്കളുടെ സമുച്ചയമാണെന്നുള്ളതിൽ തർക്കമില്ല. എല്ലാക്കാലത്തും, എല്ലാ ദേശത്തും ബാലന്മാരുടേയും, വയസ്സന്മാരുടേയും, സ്ത്രീകളുടേയും, പുരുഷന്മാരുടേയും, പൌരസ്ത്യരുടേയും, പാശ്ചാത്യരുടേയും ഹൃദയങ്ങളെ ഒരുപോലെ ആനന്ദിപ്പിക്കുകയും, രസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അറബിക്കഥകൾ പ്രാചീനതയേയും, പ്രതീചിയേയും ഒന്നിച്ചു ചേർക്കുന്നു.

ശാസ്ത്രങ്ങളിലെന്നപോലെ സാഹിത്യത്തിലും മുസ്ലിംകളാണ് പാശ്ചാത്യലോകത്തിന് മാർഗ്ഗദർശനം ചെയ്തത്. കുരിശുയുദ്ധങ്ങൾക്കുശേഷം യൂറോപ്പിൽ അനേക അറബി പഴഞ്ചൊല്ലുകളും, ആശയങ്ങളും, കഥകളും പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. 14-ാംശതാബ്ദത്തിൽ ഇററാലിയൻ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ഇസ്ലാമിക സാഹിത്യത്തിൽനിന്നാണ് ഇഷ്ടംപോലെ കടം വാങ്ങിയിരുന്നത്. രസകരമായ ഡെക്കാമറാൻ കഥകളും, ഡാന്റേയുടെ 'ഡിവൈൻകാമെഡി'യും,

www.malankaralibrary.com

ഖാസരുടെ കഥകളും മററും ഇസ്ലാമിക സ്വാധീനത ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അറബിക്കഥകൾ ഇല്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ ആംഗലസാഹിത്യത്തിൽ 'റോബിൻസൻ ക്രൂസോവ്', 'ഗല്ലിവരുടെ യാത്രകളും' നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കും. ഇസ്ലാമിക ഭരണാധിപന്മാരുടെ സാഹിത്യപ്രോത്സാഹനത്തെപററി 2-ാം അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചിത്രമെഴുത്ത്

ഇസ്ലാമിൻെറ നിരോധനം മൂലം ചിത്രമെഴുത്ത് മുസ്ലിംകൾ അധികമായി അഭ്യസിച്ചിരുന്നില്ല എങ്കിലും ചിലർ ചിത്രമെഴുത്തിലുള്ള അവരുടെ വാസനയെ പ്രകടിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. പേഷ്യക്കാരാണ് ഈ സുകുമാരകലയിൽ വലിയ ചാതുരിയും, കീത്തിയും നേടിയിരുന്നത്. പൌരസ്ത്യദേശത്തിലെ റഫേൽ (Raphael of the East) എന്ന് പാശ്ചാത്യർതന്നെ വിളിച്ചിരുന്ന ഹീററിലെ ബിഹ്സാദും (Bihzad) അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യനായിരുന്ന ടബ്രീസിലെ ആഗാമിറാക്കും, മീർസയ്യദലി, ഖാജാഅബ്ദുൽ സമദ്ഷിറീൻ കലം മുതലായവർ സുപ്രസിദ്ധ പാരസീക ചിത്രകാരന്മാരാണ്. സഫാവിദ്രാജാവായ ഷാഇസ്മയിലും, ഖുറാസാനിലെ സുൽത്താൻ മൻസൂറും ചിത്രമെഴുത്തിൽ വലിയ അഭിരുചി പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നുനിമിത്തം അവരിൽനിന്ന് ചിത്രകാരന്മാക്ക് അത്യധികം സഹായസഹകരണങ്ങൾ ലഭിച്ചിരുന്നു.

മുഗളരുടെ കാലത്തും ചിത്രമെഴുത്ത് വലിയ അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചിരുന്നു. പേഷ്യൻ രീതിയിലുള്ള ചിത്രമെ

www.malankaralibrary.com

ഴത്താണ് മുഗളർ ഇന്ത്യയിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നതു്. ജഹാംഗീർ ഈ കലയിൽ വലിയ പ്രതിപത്തി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. അബുൽഹസനും, ഉസ്താദും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദാരത നേടിയിരുന്ന പ്രസിദ്ധ കലാകാരന്മാരായിരുന്നു. ചക്രവർത്തിയും ഒരു നല്ല ചിത്രകാരനായിരുന്നു. തന്റെ ജീവിതത്തിലെ മുഖ്യ സംഭവങ്ങളേയും, തന്റെ കൂട്ടുകാരുടേയും ചിത്രങ്ങൾ വരയ്ക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ചിത്രകാരന്മാരെ നിയോഗിച്ചിരുന്നു. ചക്രവർത്തി ഒരവസരത്തിൽ പാരസീക രാജസദസ്സിനെ ചിത്രംവരച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ ഒരു ചിത്രകാരനെ അയയ്ക്കുകയുണ്ടായി. പ്രകൃതിരസികനും കൂടിയായിരുന്ന ചക്രവർത്തി പുതിയതായി കാണുന്ന ജീവികളേയും ചെടികളേയും വരയ്ക്കുവാനും ആജ്ഞാപിച്ചിരുന്നു. മൻസൂർ, മുറാദ്, മനോഹർ മുതലായവർ കൊട്ടാരത്തിലെ പ്രമുഖ ചിത്രകാരന്മാരായിരുന്നു. മുഗള രാജധാനി സന്ദർശിച്ച തോമസ്റൊ എന്ന ആംഗ്ലേയൻ ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു കൊണ്ടുവന്ന ചില ചിത്രങ്ങൾ ചക്രവർത്തിക്കു കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും, കൊട്ടാര ചിത്രകാരന്മാർ ആ പടങ്ങളെ നോക്കി വരക്കുകയും പിന്നീടു് റോവിനു തന്നെ തന്റെ പടങ്ങൾക്കും അതിന്റെ അനുകരണങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം കാണുവാൻ സാധിക്കാതെ വരികയും ചെയ്തുവത്രെ. ഈ സംഭവം ജഹാംഗീറിന്റെ ചിത്രകാരന്മാരുടെ നിപുണതയേയാണ് കാണിക്കുന്നതു്.

അറബികൾ പ്രത്യേകിച്ചു് പേർഷ്യക്കാർ പുസ്തകങ്ങൾ ബൈൻഡുചെയ്യുന്നതിൽ വലിയ കലാചാതുരി പ്രദർശി

www.malankaralibrary.com

പ്പിച്ചിരുന്നു. തുകൽകൊണ്ട് ബൈൻഡ് ചെയ്ത പട്ടകളിന്മേൽ സ്വർണ്ണ പൂച്ചുകളും, ചിത്ര വേലകളും ചെയ്യുന്നതിൽ അവർ കാണിച്ചിരുന്ന വൈദഗ്ദ്ധ്യം അതുല്യമായിരുന്നു. മുസ്ലിംകൾ ആദരിക്കുകയും, സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നിരുന്ന മറ്റൊരു പ്രധാന സുകുമാരകലയാണ് 'കാലിഗ്രാഫി' (Calligraphy) എന്ന കയ്യെഴുത്തുവിദ്യ. അറാബി കാലിഗ്രാഫിയുടെ ജനയിതാവാണ് ഒരു അബ്ബാസിയാ പ്രധാന മന്ത്രിയായിരുന്ന ഇബ്നുമുഖ്ലാ. മുഗളരാജാവായ ഹുമയൂനും കാലിഗ്രാഫിയേയും, ചിത്രകലയേയും താലോലിച്ചിരുന്നു.

കെട്ടിടനിർമ്മാണം.

ഇസ്ലാമിൻെറ സഭാപ്രവേശനത്തോടുകൂടി കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു നൂതന ശതാബ്ദം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. മുസ്ലീംകൾ പോയ ഭാഗത്തെല്ലാം ഹൃദയാകർഷകമായതും, രമണീയവുമായ അസംഖ്യം മസ്ജിദുകളും, കൊട്ടാരങ്ങളും, സർവ്വകലാശാലകളും, കോട്ടകളും കൊത്തളങ്ങളും പണിചെയ്യപ്പെട്ടു. ശില്പകലയിൽ മുമ്പില്ലായിരുന്ന പുതിയ പല ആശയങ്ങളും മുസ്ലിംകൾ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. അവരുടെ നിർമ്മാണങ്ങളിൽ പ്രധാനമായി കുംഭാകൃതിയായ ഗോപുരങ്ങളും, ഉയർന്ന സ്തൂപികളും (Minaret) സ്ഥലം പിടിച്ചു. കൂടാതെ മനുഷ്യമൃഗാദികളുടെ ചിത്രങ്ങളും, കൊത്തുപണിയും ഇല്ലാതാവുകയും അതിനുപകരം ഇലമാതൃകകൾ (Arabesque) ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ മുസ്ലിംകളുടെ സ്ഥിരമായ സംഭാവനയാണ് അവരുടെ

www.malankaralibrary.com

വിശേഷമായ കമാനം. മുസ്ലിംകളുടെ കലാവൈഭവത്തെ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്ന ചില വിശിഷ്ട നിർമ്മാണങ്ങളെ പററി ഇനി പരിശോധിയ്ക്കാം.

ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങൾ എല്ലാംതന്നെ കലാസൃഷ്ടികൾകൊണ്ട് ഇന്നും പരിലസിക്കുന്നു. ഡമാസ്കസ്സിലുള്ള 430 അടി നീളവും, 125 അടി വീതിയുമുള്ള പുരാതന ഉമയ്യാമസ്ജിത് കലാസൌന്ദര്യംകൊണ്ട് ലോകപ്രസിദ്ധമാണ്. 9-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ അബ്ബാസിയാ ഖലീഫാക്കളുടെ താവളമായിരുന്ന ടൈഗ്രീസ്നദീതീരത്തുള്ള സമാരയിലും ഇസ്ലാമിക കല ഉച്ചകോടിയിൽ എത്തിയിരുന്നു. അവിടത്തെ കലാസൃഷ്ടികൾ ഇപ്പോൾ മിക്കവാറും ജീർണ്ണാവസ്ഥയിലാണ്.

സ്പെയിനും മുസ്ലിംകളുടെ കലാവൈഭവംകൊണ്ട് പ്രശസ്തമായിട്ടുണ്ട്. 27000 ചതുരശ്രവാര വിസ്താരമുള്ള കോർഡോവയിലെ രമണീയമായ പള്ളി 900ത്തിൽപരം തൂണുകൾ ഉള്ളതും, വിചിത്രമായ കൊത്തുവേലകളും, അലങ്കാരങ്ങളും നിറഞ്ഞതുമാണ്. ഖലീഫ അബ്ദുൽറഹിമാൻ 770ൽ നിർമ്മിച്ചതും, ഇപ്പോൾ ഒരു ക്രൈസ്തവദേവാലയമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നതുമായ ആ സൌധം സ്പെയിനിലെ മുസ്ലിംകൾ കലയ്ക്ക് നല്കിയ അനശ്വരമായ സംഭാവനയാണ്. ഗ്രാനഡയിലുള്ള അൽഹാമ്പ്രാ (Alhambra) എന്ന രാജമന്ദിരം ഒരു മായാലോകം തന്നെയായിരുന്നു. വള്ളികൾപോലെയുള്ള മാതൃകകൾ കൊണ്ട് അൽഹാമ്പ്രയുടെ ചുവരുകളും, കമാനങ്ങളും ശോഭിയ്ക്കുന്നു.

www.malankaralibrary.com

മാർബിൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ സിംഹങ്ങളാൽ അലങ്കരിയ്ക്കപ്പെട്ട കൊട്ടാരത്തിലുള്ള ഒരു അരുവി കലാസ്നേഹികളെ രോമാഞ്ചംകൊള്ളിപ്പിയ്ക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായതാണ്.

മദ്ധ്യേഷ്യൻപട്ടണങ്ങളായ ബുഖാറയും, സമർക്കണ്ടും ഇസ്ലാമിക കലാസൃഷ്ടികളുടെ കലവറയാണ്. ഇന്നും നിലവിലുള്ള ബുഖാറയിലെ മതിൽകെട്ട് ശില്പവിദ്യയുടെ ഒന്നാംതരം മാതൃകയാണ്. ഈ വൻമതിൽ 622ൽ അബുൽ അബ്ബാസ് പണിചെയ്തതാണ്. ബുഖാറയിലുള്ള മററു പ്രമുഖ കെട്ടിടങ്ങൾ കാണികളുടെ കണ്ണും കരളും കളിപ്പിക്കുന്നവയാണ്. നാനാവർണ്ണങ്ങളുള്ള ഇഷ്ടികകൾകൊണ്ടു നിർമ്മിയ്ക്കപ്പെട്ടതും, സൗന്ദര്യപൂരിതവുമായ കൌതുകമേറിയ കെട്ടിടങ്ങളാണ് പട്ടണത്തെ പരിപൂർണ്ണമാക്കുന്നതു്. നീലവർണ്ണം പൂശിയ ഗോപുരങ്ങൾ ഏതൊരുത്തിയെ ഇളക്കിവിടുന്നു. ഗുരിഷാ (Gurishah), ഹാറൂൻൽറഷീദ് പള്ളി, ഗാലൻപള്ളി, മീർ അറബ് മദ്രസ മുതലായവയാണ് പ്രഖ്യാതിയാർജ്ജിച്ച ബുഖാറയിലെ മററുകെട്ടിടങ്ങൾ. സമർക്കണ്ടിലുള്ള 'ഷായിസിന്ദ' (Shahi-Zinda) എന്ന പള്ളിയുടെ സൗന്ദര്യം എത്ര കണ്ടാലും മതിവരാത്ത അത്ര മനോഹരമാണ്. ഷായിസിന്ദ ഇസ്ലാമിക കലാമേന്മയുടെ ഉൽകൃഷ്ടമായ സ്മാരകസ്തംഭമാണ്. ഷായിസിന്ദയുടെ താഴികക്കുടങ്ങളും, പടിവാതിലുകളും, ചുമരുകളും, മാടങ്ങളും ഇന്നും പുതിയതുപോലെ പരിലസിക്കുന്നു. കൊത്തുവേലകളാലും, നാനാ വർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതും, ലോഹരഞ്ജിതവേലകൾ നിറഞ്ഞതുമായ പടിവാതിലുകൾ കാലത്തിൻെറ കാളിമ

www.malankaralibrary.com

പററാതെ മിന്നിത്തിളങ്ങുന്നു. സമർക്കണ്ടിലുള്ള ബീബാ ക്കാനൂൻ മദ്രസയും, ദിഗ്വിജയിയായ തിമൂറിന്റെ കല്ലറ യും കലാസ്നേഹികൾക്കൊരു വിരുന്നാണ്. ലോകത്തിൽ വെച്ച് ഏററവും വലിയ പച്ചക്കല്ല് (Jade) തിമൂറിന്റെ കല്ലറയിലാണ് സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ഇപ്രകാരം ഇ സ്ലാമിക കലാചാരത്തിന്റെ കേന്ദ്രങ്ങളായ ബുഖാറയും, സമർക്കണ്ടും ഇന്നു സോവിയററ് നാട്ടിലാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു്.

ഈജിപ്തിലെ കെയ്റോ പട്ടണവും കലാസൃഷ്ടി കൾകൊണ്ട് കൌതുകമേറിയതാണ്. ക്രിസ്തുവർഷം 971ൽ പണി പൂർത്തിയായ അവിടത്തെ അൽഅസ്ഹർ പള്ളി ഭംഗിയേറിയ മിനാരകളാൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതാണ്. പള്ളിയോടനുബന്ധിച്ച മുസ്ലിം സർവ്വകലാശാല സുപ്രസി ദ്ധമാണ്. പിരമിഡുകളിൽ നിന്നുള്ള കല്ലുകൾകൊണ്ട് 12-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട സലാഡീൻ സുൽ ത്താന്റെ കോട്ടയും വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല. മാമലൂക് സുൽത്താന്മാരുടെ ശവകുടീരങ്ങളും പട്ടണത്തെ മോടിപ്പി ടുന്നു. 1356-ൽ നിർമ്മിതമായ സുൽത്താൻ ഹസൻ പ ള്ളി 85000 ചതുരശ്രവാര അടി വിസ്താരമുള്ളതും, 285 അടി ഉയരമുള്ള മിനാരയോടു കൂടിയതുമാണ്. ആയിരം കൊല്ലങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഇബ്നുതുലൂൻ പള്ളി കമാനങ്ങ ളാലും, അണിത്തോരണങ്ങളാലും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതും, വളഞ്ഞുവളഞ്ഞു പോകുന്ന 131 അടി ഉയരമുള്ള ഗോ പുരം കൊണ്ടും അതിമനോഹരമായ

www.malankaralibrary.com

ഒരു സൌധമാണ്. നൈൽനദിയിലെ ജലമട്ടം രേഖപ്പെടുത്തുവാനായി 861-ൽ അബ്ബാസിയ ഖലീഫയായ അൽമുത്തവക്കിൽ നിർമ്മിച്ച റോഡാ നൈലോമീററു (Roda Nilometer) എന്ന നിർമ്മാണവും കലാഭംഗിയുള്ളതാണ്. മുഹമ്മദലി പാഷയുടെ കാലത്തു് നൈലോമീററിൽ ഒരു വിചിത്ര കൗശലംകൂടി ചെയ്യപ്പെട്ടു. അതു ജലമട്ടം മാത്രമല്ല, നികുതി എത്ര പിരിക്കണമെന്നുകൂടി രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഈജിപ്തിൽ നൈൽനദിയിലെ ജലമട്ടത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചാണ് അക്കാലത്തു് കരം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്.

മുമ്പത്തെ പേർഷ്യൻതലസ്ഥാനമായിരുന്ന ഇസ്ഫഹാനും പ്രസിദ്ധമായ കലാസൃഷ്ടികളുടെ വാസസ്ഥലമാണ്. അവിടെയുള്ള 'മസ്ജിദിഷാ' എന്ന രാജകീയ പള്ളി ഏററവും പ്രധാന്യമേറിയതും, ലോകത്തിലെ ശ്രേഷ്ഠമായ നിർമ്മാണങ്ങളിലൊന്നുമാണ്. 15-ാം ശതാബ്ദത്തിന്റെ ഒടുവിലായി ഷാഅബ്ബാസ് ഒന്നാമൻ പണികഴിച്ച ഈ പള്ളി നാനാവർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടുള്ളതും, വിചിത്രമാതൃകകൾകൊണ്ടുള്ളതുമായ ഇഷ്ടികകളാലും ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടതാണ്. 1367ൽ പണി പൂർത്തിയാക്കപ്പെട്ട ഇസ്ഫഹാനിലെ ജുമാ മസ്ജിദ് കൽപ്പുറവപോലുള്ള അലങ്കാരത്തിന്നു് ലോകപ്രസിദ്ധി നേടിയതാണ്. ചിത്രഫലകങ്ങൾകൊണ്ടലങ്കരിച്ചതും, വർണ്ണവും, ചന്തവും കൂടിയ ടബ്രീസിലെ നീലവർണ്ണപള്ളി ഇപ്പോൾ കാലത്തിന്റെ ആക്രമണങ്ങൾക്കു് വിധേയമായിട്ടുണ്ടു്. അഷ്ടകോണാകൃതിയിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വെരാമീനിലെ 14-ാം ശതാബ്ദത്തിലെ

www.malankaralibrary.com

കാപ്പിവർണ്ണപള്ളി ഇഷ്ടികകൾമാത്രം കൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു വിചിത്രസൌധമാണ്.

ഒട്ടോമാൻ സുൽത്താന്മാരുടെ പഴയ തലസ്ഥാനമായിരുന്ന ബ്രൂസയിലെ പച്ചവർണ്ണപള്ളി സെൽജൂക്ക കലയുടെ ഒരു മാസ്റ്റർ പീസാണ്. 1423ൽ പണി പൂർത്തിയായ ഈ പള്ളിയുടെ പ്രധാന വാതിൽ വിചിത്ര കൊത്തുവേലകൾ നിറഞ്ഞതും, മേല്പുര പച്ചനിറമുള്ള മിനുസമായ ഓടുമേഞ്ഞതുമാണ്. അവിടെയുള്ള കല്ലറകൾപോലെയുള്ള അലങ്കാരം വിശേഷപ്പെട്ടതാണ്. സുമാർ 900 പള്ളികളടങ്ങിയ കാൺസ്റ്റാൻറിനോപ്പിൾ പട്ടണത്തിൽ സുൽത്താൻ സുലൈമാൻ നിർമ്മിച്ച മസ്ജിദ് തിങ്ങിയ കുംഭഗോപുരങ്ങൾ കൊണ്ടും മിനാരകൾകൊണ്ടും രമണീയമാണ്.

മുഗളസാമ്രാജ്യം അസ്തമിച്ചിട്ടും, അവരുടെ കലാസൃഷ്ടികൾ കാലത്തിൻെറ കരാളതയെ കൂട്ടാക്കാതെ ഇന്നും ഇന്നും പരിലസിക്കുന്നു. മുഗളരുടെ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ഡൽഹിസുൽത്താന്മാരും കുത്തബ്മീനാർ പോലുള്ള രമ്യമായ കലാശില്പങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും മുഗളരുടെ കാലത്ത്—അതും അക്ബർതൊട്ട് ഷാജഹാൻെറ കാലംവരെ—ശില്പകലയുടെ ഒരു സുവർണ്ണയുഗമായിരുന്നു. അക്ബരുടെ കെട്ടിടങ്ങൾ ചുവന്ന മണൽക്കല്ലുകൊണ്ട് നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട വിശാലവും, വണ്ണംകൂടിയതുമായ സൌധങ്ങളാണ്. തൻെറ ഗുജറാത്ത വിജയത്തിൻെറ സ്മാരകമായി സ്ഥാപിച്ച ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി എന്ന പട്ടണം കലാപ്രേമികളുടെ ഒരു ദൃശ്യസ്ഥിയമാണ്. അക്ബറുടെ

www.malankaralibrary.com

ഇതരനിർമ്മാണങ്ങളിൽ പ്രശംസയർഹിക്കുന്നവ ആഗ്രയിലെ കോട്ടയും, ഡൽഹിയിലെ പള്ളിയും, 172 അടി ഉയരമുള്ള ബുലംദർ വാസയും, സിക്രിക്കടുത്തുള്ള ഭംഗിയേറിയ മസ്ജിദുമാണ്. ജഹാംഗീർ അധികം പണി ചെയ്തില്ലെങ്കിലും പണിചെയ്തതു് മേന്മയേറിയതും, മഹത്തരവുമാണ്. അവയിൽ പ്രധാന്യമർഹിക്കുന്നവയാണ് സിക്രന്തയിലേയും, ലാഹോറിലേയും ശ്മശാനസ്മാരകമണ്ഡപങ്ങളും, ആഗ്രയിലെ ഇത്തിമാദ്ദൌളായും. കലാസൃഷ്ടികൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ഷാജഹാന്നു് എതിരില്ല എന്നതു് അവിതർക്കിതമാണ്. ശില്പവിദ്യ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു് അതിന്റെ വികസനത്തിന്റെ പൂർണ്ണത പ്രാപിച്ചിരുന്നു. അക്ബർ മണൽകല്ലുകൊണ്ടാണ് പണി ചെയ്തതെങ്കിൽ ഷാജഹാൻ വെണ്മയായ മാർബിളാണ് ഉപയോഗിച്ചതു്. 20 കൊല്ലങ്ങൾ നിരന്തരം പണിചെയ്തു്, 30 ലക്ഷം ഉറുപ്പികയോളം ചിലവുചെയ്തുണ്ടാക്കിയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ താജ് "കാലത്തിന്റെ പുരികത്തിൽ തിളങ്ങുന്ന വെണ്മയായൊരു കണ്ണുനീർതുള്ളിയാണ്." ഷാജഹാന്റെ പ്രണയസ്മാരകമായി പരിലസിയ്ക്കുന്ന ഈ സുന്ദരസൃഷ്ടി ഇന്നും സഹൃദയഹൃദയങ്ങളിൽ അമൃതാഭിഷേകം ചെയ്യുന്നു. ഷാജഹാന്റെ ശ്ലാഘനീയമായ മററു നിർമ്മാണങ്ങളാണ് ഡൽഹിയിലെ ജുമാമസ്ജിദും, ആഗ്രയിലെ മുത്തുപള്ളിയും, ഷാജഹാനബാദിലെ അഴകേറിയ രാജമന്ദിരവും. സുപ്രസിദ്ധമായ മയൂരസിംഹാസനവും ഷാജഹാന്റെ നിർമ്മാണമാണ്.

ശില്പവിദ്യയിൽ ബീജാപ്പൂർ സുൽത്താന്മാരുടേയും, മററ സംസ്ഥാന സുൽത്താന്മാരുടേയും സംഭാവനകളും

www.malankaralibrary.com

വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല. ആദിൽഷായുടെ ശവകടീരമായ ഗോൽഗുമ്പാസ് കലാഭംഗിയുള്ളതും, അതിൻെറ കുംഭഗോപുരമാകട്ടെ ലോകത്തിൽവെച്ച് ഏററവും വിശാലമായതുമാണ്. ജാൻപൂരിലെ അാററാല, ജാമി മുതലായ ഷാക്കിരാജാക്കന്മാർ നിർമ്മിച്ച പള്ളികളും ബെങ്കാളിലെ അഡിനാ, ഏക്കലാല പള്ളികളും ഇസ്ലാമിക കലാവൈഭവത്തിൻെറ കീർത്തിമുദ്രകളാണ്.

ഫെസ് സുൽത്താന്മാർ 14-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ നിർമ്മിച്ച മൻസൂരയിലെ പള്ളിയും, 12-ാം നൂററാണ്ടിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട മറാക്കെസിലെ കത്തുബിയാ മസ്ജിദും, കൈറോവാനിലെ സിമിട്ടാർ, സിഡിഒക്കബാ പള്ളികളും, ഫെജനിമുഹമ്മദിൻെറ നക്ഷത്രാകൃതിയിലുള്ള വിജയഗോപുരവും, കബ്ബലായിലെ സ്വർണ്ണം പൂശിയ പള്ളിയും ഹസ്രത്ത് അലിയുടെ മസാരിസ്രീഫിലുള്ള ശവകടീരവും, യെസ്ദിലെ ജുമാമസ്ജിദ് മററും വിശിഷ്ടങ്ങളും, അനശ്വരങ്ങളുമായ ഇതര ഇസ്ലാമികകലാസൃഷ്ടികളാണ്.

സംഗീതം.

മുസ്ലിംകളും, സംഗീതവും തമ്മിൽ ഒരു വലിയ ബന്ധുതാപം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാശ്ചാത്യസംഗീതം മുസ്ലിംകളോട് പ്രത്യേകിച്ച് സ്പെയിനിലെ മുസ്ലിംകളോട് അത്യധികം ഋണബദ്ധരാണെന്നുള്ള വസ്തുത പാശ്ചാത്യലോകംതന്നെ ഒരു പക്ഷെ ഓർമ്മിക്കുന്നില്ലായിരിക്കാം. റഷ്യൻ ജിപ്സിസംഗീതം അറബികളിൽനിന്നുത്ഭവിച്ചതാണ്. ദക്ഷിണസ്പെയിനിലെ സംഗീതവും തദ്വാരാ വന്നിട്ടുള്ളതാണ്.

www.malankaralibrary.com

അമേരിക്കയിൽ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന നിഗ്രോഗീതങ്ങളും അറബി സംഗീതത്തോട് വലിയ ബന്ധമുള്ളവയാണ്. അനേക പാശ്ചാത്യ സംഗീതപ്രേമികന്മാർ മുസ്ലിംകളിൽനിന്നാണ് പ്രേരണം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിന്റെ നന്ദിസൂചകമാണെന്ന തോന്നുന്നു പ്രസിദ്ധ റഷ്യൻ സംഗീതരചയിതാവായ ബാലക്കിറെവ് തന്റെ ഒരു രചനയെ 'ഇസ്ലാമി' എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഇസ്ലാമികനാട്ടുകളിൽ സുപ്രസിദ്ധരായ നിരവധി ഗായകന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. ബാഗ്ദാദിലെ ഒരു മികച്ച രാജകീയ ഗായകനായിരുന്ന സിർയാബ് (Ziryab) കോർഡോവയിൽ സംഗീതം പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. 'അവെംപാസ്' എന്ന പാശ്ചാത്യർക്ക് പരിചിതമായ ഇബ്നുബാദ്ജ സംഗീതസംബന്ധമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പലതും രചിച്ചിരുന്ന ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു അൽമാസൂദി. അൽഇസ്ഫഹാനി, അൽഫറബി, അവിസെന്നാ, അൽഖവാരാസ്മി മുതലായവരും സംഗീതത്തിനു ശ്രേയസ്കരമായ സേവനങ്ങൾ ചെയ്തവരാണ്. അറബികളുടെ ഇടയിൽ അസംഖ്യം സംഗീതോപകരണങ്ങളും നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്നു. ആ ഉപകരണങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിലും അവർ അതിയായ പാടവം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. സെവില്ല് (Sevelle) മുതലായ പട്ടണങ്ങൾ സംഗീതസാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന സുകുമാരകലയ്ക്കു പ്രസിദ്ധിനേടിയിരുന്നു. അവർ പുതിയ പുതിയ ഉപകരണങ്ങളും കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു എന്നതും ശ്രദ്ധേയമാണ്.

www.malankaralibrary.com

കരകൌശലം

മുസ്ലിംകൾ സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, ഇരുമ്പ്, ചെമ്പ്, ഉരുക്ക്, വെള്ളോട്ട് മുതലായ ലോഹങ്ങൾകൊണ്ട് അനേകം കലാഭംഗി തുളുമ്പുന്ന ഉപകരണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. ഉറപ്പും, മിനുപ്പം കൂടിയ അവരുടെ സിമിട്ടാർ വാളുകൾ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ! അവരുടെ കൈവേലകൾ ഭംഗിയേറിയതും, വിചിത്രങ്ങളും, അതുല്യങ്ങളുമായിരുന്നു. മുസ്ലിംകൾ നിർമ്മിച്ചിരുന്ന വിശേഷപ്പെട്ട കൂടാരങ്ങളും, അസ്ട്രോലബികളും, നാഴികമണികളും പാശ്ചാത്യർ അവരുടെ വിലയേറിയ സാധനങ്ങളായി മാനിച്ചിരുന്നു. മുസ്ലിംകൾ സ്വർണ്ണംകൊണ്ടും, വെള്ളി കൊണ്ടും നിർമ്മിച്ചിരുന്ന പിഞ്ഞാണത്തട്ടുകളും, പെട്ടികളും കലാകൌതുകം തികഞ്ഞവയായിരുന്നു. അവരുണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങളുടെ പുറത്ത് ശൃംഗാരമാതൃകകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ അവരുടെ സാമർത്ഥ്യം എതിരില്ലാത്തതാണ്. സ്വരൂപങ്ങൾക്ക് പകരം അവർ ഇലമാതൃകകളും, ഖുർആനിലെ വചനങ്ങളും, രേഖാമാതൃകകളും ശൃംഗാരമാതൃകകളായി ഉപയോഗിച്ചു. ഖചിതവേലകളിലും അവരുടെ സാമർത്ഥ്യം മികച്ചിരുന്നു. മൺപാത്രവ്യവസായവും മുസ്ലിംകളുടെ ആശീർവ്വാദം നേടിയിരുന്നു. അവർ നിർമ്മിച്ച മൺപാത്രങ്ങൾ ചിത്രവേലകൾ നിറഞ്ഞതും, നാനാവർണ്ണങ്ങൾ പൂശിയതും മിനുസപ്പെടുത്തിയതുമായിരുന്നു. രമ്യമന്ദിരങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാനുള്ള ചിത്രാലംകൃത ഇഷ്ടികകൾ നിർമ്മിക്കുന്നത് അവരുടെ ഇടയിൽ ഒരു വലിയ വ്യവസായമായി വികസിച്ചിരുന്നു. ഒന്നാന്തരം

www.malankaralibrary.com

സ്ഫടികപാത്രങ്ങളും, കുപ്പികളും നിർമ്മിയ്ക്കുവാനും, അവയ്ക്കു പുറത്ത് വർണ്ണങ്ങൾ പൂശുവാനും, ചിത്രങ്ങൾ എഴുതുവാനും അവർക്ക സാധിച്ചിരുന്നു.

നെയ്ത്തുവേലയേയും അവർ അത്യധികം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തി. മുസ്ലിംകൾക്ക സമമായി മെച്ചമായ തുണികൾ നെയ്യുവാൻ അക്കാലത്ത് ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവരാണ് തുന്നുന്ന സൂചി ആദ്യമായി ഉണ്ടാക്കി എന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്. അവർ നേരിയ പട്ടുവസ്ത്രങ്ങൾ നെയ്തുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. ഫസ്റ്റിയൻതുണിയും, ടഫെട്ടാ സിൽക്കും, വില്ല്വസ്തുണിയും പാശ്ചാത്യർ മുസ്ലിംനാടുകളിൽ നിന്നാണ് വാങ്ങിയിരുന്നതു്. ബാഗ്ദാദും, മൊസ്സൂലും, ഗ്രാനഡയും തുണിവ്യവസായത്തിൽ കീർത്തിനേടിയിരുന്നു. പാശ്ചാത്യദേശങ്ങളിൽ മുസ്ലിംകളുടെ പരവതാനികൾ സുഖഭോഗവസ്തുക്കളായി മാനിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കാർഡിനൽ വൂൾസി (Wolsey) കൂടി മുസ്ലിംകളുടെ 60 പരവതാനികൾ തൻെറ കൊട്ടാരാവശ്യത്തിലേക്കായി വാങ്ങിയത്രെ! ബുഖാറയും, പേർഷ്യൻ പട്ടണങ്ങളും കമ്പിളി വ്യവസായത്തിൽ മികച്ചുനിന്നിരുന്നു. ബുഖാറയിൽ 2ലക്ഷം ദിർഹം വിലയുള്ള കമ്പിളികൾകൂടി ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വിചിത്ര കൈവേലകൾക്കും പ്രഖ്യാതി കേട്ട ബുഖാറയിൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പട്ടുതുണികൾ ഗ്രീസിൽകൂടി വലിയ പ്രചാരം നേടിയിരുന്നു. പേർഷ്യൻപട്ടണങ്ങളും തുണിവ്യവസായത്തിനു് ബുഖാറയുടെ പുറകിലല്ലായിരുന്നു. തുണികൾ ചായംമുക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയിലും മുസ്ലിംകൾക്ക് അജ്ഞരായിരുന്നില്ല

തോല് ഊറക്കിടുവാനുള്ള നിരവധി മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവർ അഭ്യസിച്ചിരുന്നു. കലാഭംഗി കൂടിയ സംഗീത ഉപ

www.malankaralibrary.com

കരണങ്ങളം ഉണ്ടാക്കവാൻ സെവിൽ (Seville) പട്ടണത്തിലെ മുസ്ലിംകൾ കീർത്തിനേടിയിരുന്നു. കൊത്തുപണിയും മുസ്ലിംകൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ഒന്നാണ്. അവരുടെ കലാവൈഭവത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കവാൻ അവർ ആനക്കൊമ്പും മരവും ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ഭംഗിയേറിയ കയ്യെഴുത്തുഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കവാനും, പുസ്തകങ്ങൾ തുകൽകൊണ്ടു് ബൈൻഡു് ചെയ്യുവാനും ചട്ടകളിന്മേൽ വിചിത്രാലങ്കാരമാതൃകകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിലും മുസ്ലിംകൾ അദ്വിതീയരായിരുന്നു. പാശ്ചാത്യനാട്ടകളിൽ ഒന്നാമതായി കടലാസ് നിർമ്മാണശാലകൾ ഏർപ്പെടുത്തിയതു് സിസിലിയിലേയും, ആന്തലൂസ്യയിലേയും മുസ്ലിംകളായിരുന്നു. അതിനുശേഷമാണ് യൂറോപ്പിൽ വിദ്യാപ്രചരണം ആരംഭിച്ചതു് എന്നുള്ള വസ്തുത അവിസ്മരണീയമാണ്.

അദ്ധ്യായം 5

ചരിത്രം, ഭൂമിശാസ്ത്രം, കച്ചവടം.

ഇസ്ലാമിൻെറ ഉദയത്തിനുമുമ്പു് ചരിത്രമെഴുത്തു് വളരെ ശോചനീയാവസ്ഥയിലാണ് വർത്തിച്ചിരുന്നതു്. ചരിത്രമെന്നാൽ അന്നു് സത്യാസത്യങ്ങൾ നോക്കാതെയുള്ള വെറും സംഭവങ്ങളുടെ ഒരു കുറിപ്പെഴുതുക എന്നു മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ആ നിലവിട്ടു് ഒരു ശാസ്ത്രമായി ചരിത്രം പരിണമിച്ചതു് ഇസ്ലാമിൻെറ ആഗമനത്തോടുകൂടി മാത്രമാണ്. ഇബ്നുഹാഷിം, മസ്ഊദി, തബാരി, കൽദൂൻ, ബലാദുരി, ദിനാവരി, ഫെറിസ്റ്റ, അബുൽഫസൽ മുതലായവർ ചരിത്രകാരന്മാരുടെ നഭസ്സിലെ ഉജ്ജ്വല താരങ്ങളാണ്.

ഇബ്നുകൽദൂനാണ് (1332—1406) ആദ്യമായി ചരിത്രത്തെ ഒരു ശാസ്ത്രമായി കണക്കാക്കിയതു്. അദ്ദേഹം ടൂനിസ്ലാണ് ഭൂജാതനായതു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതം സംഭവബഹുലമായതും, ധീരകൃത്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞതുമായിരുന്നു. മുമ്പുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കീത്തിധാവള്യം നാട്ടിലെങ്ങും വ്യാപിച്ചിരുന്നതുനിമിത്തം 1382ൽ സ്വദേശം ഉപേക്ഷിച്ച് ഈജിപ്തിലേക്കു വന്ന അദ്ദേഹം ഈജിപ്തിലെ രാജാവിൻെറ ബഹുമാനാദരങ്ങൾക്കു് പാത്രീഭവിക്കുകയും, കൽദൂൻ ഒരു പ്രധാന ന്യായാധിപനായി നിയമിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഈജിപ്തിൽ വെച്ച് ദിഗ്വിജയിയായ തൈമൂരിനെ കാണ്മാൻ കൽദൂനിന്നു അവസരം ലഭിച്ചു. കൽദൂൻെറ വാക്ധാടിയും, സാമത്ഥ്യവും തിമൂറിനെ അതിയായി അതിശയിപ്പിച്ചു.

ചരിത്രകാരന്മാരുടെ ഇടയിൽ അനശ്വരമായ ഒരു സ്ഥാനം കൽദൂൻ കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം വ്യവഹാരശാസ്ത്രത്തിൻെറയും, ഭരണശാസ്ത്രത്തിൻെറയും ജനയിതാവും കൂടിയാണു്. കിതാബുൽഇബാർ, അൽതാരീഹ്; മുകദ്ദിമ (മുഖവുരകൾ) എന്നിവ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശാശ്വതങ്ങളായ കൃതികളാണു്. സമുദായവും അതിൻെറ തുടക്കവും, ഗ്രാമങ്ങളുടെയും നഗരങ്ങളുടെയും ഉത്ഭവം, കൈത്തൊഴിലുകൾ, ശാസ്ത്രങ്ങൾ, രാജത്വം മുതലായ വിഷയങ്ങളാണ് അദ്ദേഹം മുഖവുരകളിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കൽദൂൻെറ ചില രചനകളോടു് അത്യധികം സാമ്യതയുള്ള ഒന്നാണ് മെക്കിയാവല്ലിയുടെ "രാജകുമാരൻ" (Prince) എന്ന സുപ്രസിദ്ധഗ്രന്ഥം. തല്ക്കാരണം

www.malankaralibrary.com

കൽഡൂനിൽനിന്ന് മെക്കിയാവല്ലി ഒട്ടുവളരെ കടം വാങ്ങി യിട്ടുണ്ട് എന്നു ശരിയായി അനുമാനിക്കുവാൻ സാധിക്കു ന്നുണ്ട്. മുസ്ലിംരാജവംശങ്ങളെപ്പററി അനുക്രമമായും പൂർണ്ണമായും പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഒന്നാംതരം ചരിത്ര ഗ്രന്ഥമാണ് കിത്താബുൽഇബ്വാർ. അൽതാരിഫ് കൽ ഡൂൻെറ സ്വരചിത ജീവചരിത്രമാണ്. സമുദായവ്യവ ഹാരശാസ്ത്രത്തിൻെറ കാരണഭൂതൻ എന്ന നിലക്കുമാത്രം ലോകം കൽഡൂനോട് വളരെ കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

"അറബികളുടെ ലിവി" (Livy) എന്ന വിശ്രുതനാ യ അൽതബാരി തബാരിസ്ഥാനിലാണ് ജാതനായത്. ബാഗ്ദാദിലെ ഒരു സുപ്രസിദ്ധ ഇമാമായിരുന്ന അദ്ദേ ഹം തൻെറ ചരിത്രഗ്രന്ഥത്തെ 914 ലാണ് എഴുതി പൂ ർത്തിയാക്കിയതു്. 30,000 പേജുകളുള്ള ഈ തടിച്ച ഗ്ര ന്ഥത്തെ അദ്ദേഹം തൻെറ മിത്രങ്ങളുടെ അപേക്ഷയനു സരിച്ച് ഒരു ന്യായമായ വണ്ണമാക്കി ചുരുക്കി. മറെറാരു ചരിത്രവിദ്വാനായ അൽവാക്കിദി (748-822) ബാഗ് ദാദിലെ ഒരു ന്യായാധിപനായിരുന്നു. സിറിയ, ഈജി പ്റ്റ് മുതലായ രാജ്യങ്ങൾ കീഴടക്കപ്പെട്ട ചരിത്രങ്ങൾ അ ദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. അധികം എഴുതിക്കൂട്ടുവാൻ ഇ ഷ്ടമുള്ളവരുടെ ഇനത്തിൽപ്പെടുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തി ൻെറ രസകരമായ കഥകൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ രചനക ളെ മനോരഞ്ജകമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. കൊർഡോവയിലെ ചരിത്രകാരനായ ഇബ്നുഹാഷിം ചരിത്രം, ധർമ്മശാസ്ത്രം, തർക്കം, കവിത മുതലായ വിഷയങ്ങളിലായി 400 ഗ്രന്ഥങ്ങ ൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഇബ്നുഖല്ലിഖാൻ പറയുന്നുണ്ട്.

www.malankaralibrary.com

മറെറാരു മുസ്ലിം ചരിത്രകാരനായ അൽമാസൂദിയെ 'അറബികളുടെ ഹിറഡോട്ടസ്' എന്നാണ് വിളിക്കപ്പെട്ടുന്നതു്. ഇപ്രകാരം മുസ്ലിംകൾ ചരിത്രത്തെ ഒരു ശാസ്ത്രമാക്കുകയും, അതിനെ പ്രശംസനീയമാംവിധം വികസിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തിരുന്ന സമയത്തു് അവരുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രം എത്തരത്തിലായിരുന്നു എന്നിനി നോക്കാം.

മുസ്ലിംകളുടെ ഇടയിൽ ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞാനം വളന്നു വികസിച്ചിരുന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. കൊല്ലംതോറുമുള്ള ഹജ്ജ്യാത്ര ഇസ്ലാമികനാടുകളന്യോന്യം വളരെ അടുപ്പിക്കുവാനും, അവരുടെ കച്ചവടത്തെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുവാനും ധാരാളം സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മുസ്ലിംനാടുകളെപ്പററിയുള്ള പരിജ്ഞാനം നേടുവാൻ ഹജ്ജ്യാത്ര മുസ്ലിംകൾക്കു് ഒരു വലിയ ഉപകാരമായിരുന്നു. വളരെ കാലം മുമ്പുതന്നെ ഹജ്ജാജികളുടെ സൌകയ്യത്തിന്നായി പല യാത്രാസഹായപുസ്തകങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കൂടാതെ വലിയ സഞ്ചാരപ്രേമികളായ അറബികൾ അവർ സന്ദശിച്ച നാടുകളെ സംബന്ധിച്ച കുറിപ്പുകൾ എഴുതുകയും ക്രമേണ ഭൂമിശാസ്ത്രം പരിപോഷിക്കപ്പെടുകയുംചെയ്തു. ടോളമിയുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രം മുസ്ലിംകൾക്കു് പണ്ടുതന്നെ സുപരിചിതമായിരുന്നുവെങ്കിലും അവർ അതുകൊണ്ടുമാത്രം തൃപ്തിയടയാതെ ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തെ അധികമധികം വികസിപ്പിക്കുന്ന ഉദ്യമത്തിൽതന്നെ ബദ്ധശ്രദ്ധരായിരുന്നു. അവർ ഭൂരേഖകളെ പട്ടികകളും ഭൂപടങ്ങളും നിമ്മിക്കുകയും, ഭൂമിയെ കാലാവസ്ഥയനുസരിച്ചു് പല ഭാഗങ്ങളായി തരം തിരിക്കുകയും

www.malankaralibrary.com

ചെയ്തിരുന്നു. ഭൂമിശാസ്ത്രത്തിലും വലിയ ആസക്തിയുണ്ടായിരുന്ന ഖലീഫാ മാമൂൻ ഒരു വലിയ ഭൂലോകപടം നിർമ്മിക്കുവാൻ തന്റെ ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരോട് ആജ്ഞാപിച്ചിരുന്നു. മുസ്ലിംകളുടെ ഇടയിൽ നിരവധി ഭൂമിശാസ്ത്രശബ്ദകോശങ്ങളും പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി ഒരു ഭൂമിശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധനായ യാക്കൂബ ഇബ്നു അബ്ദുള്ള അൽഹമാവി (1179-1229) യുടെ 'മുജമുൽബുൽദാൻ' (Mujamul Buldan) എന്ന ഗ്രന്ഥം അന്നറിവുള്ള ലോകവും, അതിന്റെ ചരിത്രവും, ജീവജാലാദികളേയും സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഭൂമിശാസ്ത്രനിഘണ്ടുവായിരുന്നു. ഇതുപോലെയുള്ള വലിയ വലിയ ഭൂമിശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളും അറബിഭാഷയിൽ നഷ്ടമായിരുന്നു. ഭൂമിയുടെ ഗോളാകൃതി അവരുടെ ഇടയിൽ സാധാരണമായി അറിഞ്ഞിരുന്ന ഒന്നാണ്. കൂടാതെ, അക്ഷാംശങ്ങളും, ധ്രുവകാംശങ്ങളും അവർക്ക് അപരിചിതങ്ങളല്ല. ഇബ്നുഹൗക്കൽ, അൽയാക്കൂബി, ഇബ്നുരസ്ത, സുലൈമാൻ, ഇദരീസി മുതലായവർ പ്രഖ്യാതി നേടിയ ഭൂമിശാസ്ത്രപണ്ഡിതന്മാരാണ്. മുസ്ലിം ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരിൽ പലരും ഉദാഹരണമായി—അൽമസ്ഊദി സുലൈമാൻ മുതലായവർ—ലോകസഞ്ചാരികളായിരുന്നതുനിമിത്തം അറബി ഭൂമിശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ വിശ്വാസയോഗ്യങ്ങളായിരുന്നു. ഇബ്നുബത്തൂത്ത (Batuta) യുടേയും, ഇബ്നുഫാത്തിമ (Ibn Fatima) യുടേയും പര്യടനക്കുറിപ്പുകളും ഭൂമിശാസ്ത്രത്തെ അത്യധികം പോഷിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അടുത്ത്

www.malankaralibrary.com

ഭൂമിശാസ്ത്രത്തിൽ പാശ്ചാത്യലോകത്തിനുള്ള പരിജ്ഞാനം വളരെ കുറവായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി മുസ്ലിം പള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ ഭൂഗോളങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഭൂമിശാസ്ത്രം പഠിപ്പിച്ചിരുന്ന സമയത്തു പാശ്ചാത്യലോകത്തിലെ വിദ്യാൎത്ഥികൾ ഭൂമി പരന്നതാണെന്നു ഉരുവിട്ടിരുന്നു. മുസ്ലിംസംസൎഗ്ഗമാണ് പാശ്ചാത്യരെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായി പുരോഗമിപ്പിച്ചതു്. സിസിലിയിലെ നാർമൻരാജാവായ റോജർ (Roger) രണ്ടാമൻ ഭൂമിശാസ്ത്രം രചിക്കുവാൻ അൽഇദ്‌രീസിയെയാണ് നിയമിച്ചിരുന്നതു്. ഭൂമിയുടെ ഗോളാകൃതി തീൎച്ചപ്പെട്ടശേഷമാണല്ലോ അമേരിക്ക കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടതു്! തല്ക്കാരണം പാശ്ചാത്യൎക്ക് ഭൂമിയുടെ ഗോളാവസ്ഥ മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഇടവരുത്തിയ മുസ്ലിംകൾ അമേരിക്കയുടെ കണ്ടുപിടുത്തത്തിനും കാരണഭൂതരാണ്.

മുസ്ലിംനാടുകളുടെ വിസ്തീർണ്ണതയും, തൃപ്തികരമായ പാതകളുടേയും, നല്ല തുറമുഖങ്ങളുടേയും സമൃദ്ധതയും, നാട്ടിലെ അപായരഹിതവും, സുരക്ഷിതവുമായനിലയും, മുസ്ലിംകളുടെ സഞ്ചാരശീലവും മററും ഇസ്ലാമികനാടുകളിൽ കച്ചവടത്തെ അതിൻെറ അഭ്യുദയത്തിൻെറ ശ്രുക്രുഭേയിലെത്തിച്ചിരുന്നു. ഹജ്ജ്‌യാത്രയും മുസ്ലിംകളുടെ കച്ചവടത്തെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുവാൻസഹായിച്ചിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. കച്ചവട ആവശ്യമായി മുസ്ലിംകൾ വിദൂരദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു് സാധാരണയായി യാത്ര ചെയ്തിരുന്നു. റഷ്യ, ഫിൻലണ്ടു്, സ്വീഡൻ, നോർവ്വേ, ബ്രിട്ടീഷ്ദ്വീപുകൾ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽ പ

www.malankaralibrary.com

ല ഭാഗങ്ങളിലും മുസ്ലിം നാണയങ്ങൾ കഴിച്ചെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്, മുസ്ലിംകൾ ആ രാജ്യങ്ങളിൽകൂടി കച്ചവടം നടത്തിയിരുന്നു എന്നതിനേയാണ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതു്. മദ്ധ്യകാലങ്ങളിൽ ലോകത്തിലെ പ്രധാന തുറമുഖങ്ങളിൽ ചരക്കുകൾ കയററുകയും, ഇറക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന മുസ്ലിം വാണിജ്യക്കപ്പലുകൾ സാധാരണമായ ഒരു കാഴ്ചയായിരുന്നു. അറബിക്കഥയിലെ സിന്ദ്ബാദ് എന്ന നാവികന്റെ കഥ അക്കാലത്തെ മുസ്ലിംകളുടെ സഞ്ചാര ശീലത്തെയാണ് ചിത്രീകരിക്കുന്നതു്. അവർ കരമാർഗ്ഗമുള്ള കച്ചവടത്തിലും ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയിരുന്നു. മരുഭൂമികളെ തരണംചെയ്തിരുന്ന ഒട്ടക സഞ്ചാരക്കാരുടെ കച്ചവടം പ്രസിദ്ധമാണ്. അവർ അക്കാലത്തു് മരുഭൂമികളിൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളേയാണ് ഇന്നത്തെ വിമാനസർവ്വീസുകാർ പോലും പിന്തുടരുന്നതു്.

ലോകത്തിലെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നുമുള്ള വാണിജ്യപദാർത്ഥങ്ങൾ ഇസ്‌ലാമിക കമ്പോളങ്ങളിൽ വന്നു നിറഞ്ഞിരുന്നു. പരുത്തിതുണികൾ, പട്ടുകൾ, പഞ്ചസാര, പിഞ്ഞാണങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ, കുരുമുളകു്, കരാമ്പു്, ജാതിയ്ക്ക, ഏലത്തരി മുതലായ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും മുസ്ലിം നാട്ടുകളിൽനിന്നാണ് പാശ്ചാത്യക്കു് ലഭിച്ചിരുന്നതു്. സ്റ്റെർലിങ്ങ് (Sterling), ട്രാഫിക്ക് (Traffic), താരിഫ് (Tariff), മുതലായ വാണിജ്യപദങ്ങൾ അറബിഭാഷയിൽ നിന്നും വന്നിട്ടുള്ളതാണ് എന്നു കാണുമ്പോൾതന്നെ ഇസ്‌ലാമികവാണിജ്യം എത്രത്തോളം പുരോഗമിച്ചിരുന്നു എന്നു് മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കും.

www.malankaralibrary.com

നല്ല നല്ല പാതകളും, തുറമുഖങ്ങളും, പാണ്ടികശാലകളും, സത്രങ്ങളും മററും നിർമ്മിച്ചും, ഒരു വിപുലമായ നാണയ പ്പരിഷ്കാരം നടപ്പിലാക്കിയും, രാജ്യത്തിൽ കർശനമായി നിയമപരിപാലനം ചെയ്തും മുസ്ലിം ഭരണാധികാരികൾ കച്ചവടത്തെ അത്യധികം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം 6.

പട്ടണങ്ങൾ.

മുസ്ലീംകൾ സ്ഥാപിച്ച പട്ടണങ്ങൾ സുന്ദരവും, ആരോഗ്യകരവും, സുഖതരവുമായിരുന്നു. ആധുനിക ലോകത്തിലെ പ്രധാന പട്ടണങ്ങളിൽ ലഭ്യമാകുന്ന മിക്ക സുഖസൌകര്യങ്ങളും മദ്ധ്യകാല ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളിൽ ലഭ്യമായിരുന്നു. രാത്രികാലങ്ങളിൽ രാജ പാതകളിൽ വിളക്കുവെയ്ക്കലും, നാഴികക്കല്ലുകൾ കഴിച്ചിടലും, ഭവനങ്ങളിലേയ്ക്ക് കുഴൽ മാർഗ്ഗേനയുള്ള ശുദ്ധജലവിതരണവും അറബികളാണ് ആദ്യമായി ചെയ്തിരുന്നത്. തെരുവുകളിലെ അശുദ്ധജലം കളയലും, പാതകളിൽ കല്ലുവിരിയ്ക്കലും അവർ ചെയ്തിരുന്നു. ലണ്ടൻ പട്ടണം ചെററപ്പുരകൾകൊണ്ട് നിറഞ്ഞും, തെരുവുകളിൽ സദാ ദുർഗ്ഗന്ധം വീശിക്കൊണ്ടുമിരുന്ന കാലത്ത് ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളിലെ തെരുവീഥികളാണെങ്കിൽ അഴകിനും, സ്വച്ഛതയ്ക്കും കേൾവികേട്ടതായിരുന്നു. സ്നാനം മുസ്ലിംകൾക്ക പ്രത്യേകം നിഷ്കർഷയുള്ള ഒരു കർത്തവ്യമായതുകൊണ്ട് ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളിൽ നിരവധി പൊതു കുളിസ്ഥലങ്ങൾ (ഹമാം) ഉണ്ടായിരുന്നു. കോർഡോവാ നഗരത്തിൽ

www.malankaralibrary.com

മാത്രം 900 പൊതുസ്നാനസ്ഥലങ്ങൾ സ്ഥാപിയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അബ്ബാസിയാ ഖലീഫായായ അൽമുക്തദിറിന്റെ (908—932) കാലത്ത് ബാഗ്ദാദ് പട്ടണമൊന്നിൽ മാത്രം 27000 കളിസ്ഥലങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ ബുഖാറാ, സമർക്കണ്ട് തുടങ്ങിയ ഇതര നഗരങ്ങളിലും സ്നാനസ്ഥലങ്ങൾ സുലഭമായിരുന്നു. മദ്ധ്യകാലങ്ങളിൽ മുസ്ലിംകൾ ഇപ്രകാരം ശുചിത്വത്തെ മാനിച്ചിരുന്ന സമയത്ത് പാശ്ചാത്യരുടെ ഇടയിലാണെങ്കിൽ വൃത്തികേടും അഴുക്കും, കൃമികളും സർവ്വസാധാരണമായിരുന്നു. കളിയ്ക്കുവാനുള്ള ടവലുകളുടെ ഉപയോഗംകൂടി തുർക്കികളിൽനിന്നാണ് പാശ്ചാത്യർ പില്ക്കാലത്ത് പഠിച്ചതു് എന്നതു് ഇവിടെ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധേയമാണ്.

മുസ്ലിംകൾ അവരുടെ പട്ടണങ്ങളെ ഹൃദയാകർഷണമായ പൂന്തോട്ടങ്ങൾകൊണ്ട് നിറച്ചിരുന്നു. ഫലവൃക്ഷങ്ങൾകൊണ്ടും, ജലധാരകൾ കൊണ്ടും മുസ്ലിംകൾ സ്പെയിൻദേശത്തെ അഴകുള്ളതാക്കിത്തീർത്തു. മുഗളരാജാക്കന്മാർ നട്ടുപിടിപ്പിച്ച ഷാലിമാർ, നിഷാത്ത്ബാഗ്, ദിൽകുഷ് മുതലായ തോട്ടങ്ങൾ ഇന്നും കാണികളുടെ പ്രശംസയ്ക്കും, അഭിനന്ദനത്തിന്നും അർഹമാണ്. ഇന്ത്യയിലെ രാജാവായിരുന്ന ഫിറോസ്ഷാ 200ൽപരം പൂന്തോട്ടങ്ങൾ ഡൽഹിയിൽ മാത്രം നിർമ്മിച്ചുവത്രെ! ആരാമനിർമ്മാണത്തിൽ പേർഷ്യക്കാർ മികച്ചിരുന്നതു് നിമിത്തം അവരുടെ പട്ടണങ്ങളിലെ ഉദ്യാനങ്ങൾ ലോകരെ വശീകരിച്ചിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

പാതകളും, ജലവിതരണത്തോട്ടുകളും, അണക്കെട്ടുകളും, കിണറുകളും, പാലങ്ങളും മുതലായവ നിർമ്മിക്കുന്നതിലും മുസ്ലിംകൾ ആരുടേയും പുറകിലായിരുന്നില്ല. സ്പെയിനിലെ മുസ്ലിംകൾ ഭംഗിയേറിയ പാലങ്ങളും പലതും നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. 8-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട കോർഡോവയിലെ ഒരു പാലത്തിന് 888 അടി നീളമുണ്ടായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ പാതകൾ കല്ലുവിരിച്ചതും ഇരുഭാഗങ്ങളിലും ഛായാവൃക്ഷങ്ങളുള്ളതുമായിരുന്നു. യാത്രക്കാരുടെ സൌകര്യത്തിനായി പാതകളിൽ ഇടയിടെ "സറായ്" എന്ന സത്രങ്ങളും, പള്ളികളും നിർവധിയുണ്ടായിരുന്നു.

കലാഭംഗിയേറിയ നിരവധി കെട്ടിടങ്ങളും വിദ്യാലയങ്ങളും പള്ളികളും ആതുരാലയങ്ങളും ഗ്രന്ഥശാലകളും, ഉദ്യാനങ്ങളും തപാലാപ്പീസുകളും സത്രങ്ങളും പാഠശാലകളും തിരക്കുള്ള കമ്പോളങ്ങളും ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളിൽ സർവ്വസാധാരണമായിരുന്നു.

ശാസ്ത്രീയമായ പട്ടണനിർമ്മാണത്തിന് ഒരുത്തമ മാതൃകയാണ് ഡമാസ്കസ്. ഉമയ്യാക്കളുടെ കാലത്ത്—പ്രത്യേകിച്ച് വലീദ് ഒന്നാമന്റെ കാലത്ത്—അത് ലോകത്തിലെ പ്രമുഖപട്ടണങ്ങളിൽ ഒന്നായി തിളങ്ങിയിരുന്നു. കൊട്ടാരങ്ങളും മസ്ജിദുകളും ഉദ്യാനങ്ങളും അലങ്കാര നീരുറവകളും ശോഭയേറിയ നടക്കാവുകളും ഡമാസ്കസിനെ സുന്ദരമാക്കിയിരുന്നു. ഇവയെല്ലാം ഉപരിയായി ഡമാസ്കസിലെ ജലവിതരണപദ്ധതി ഒന്നുമാത്രം ഉമയ്യാക്കളുടെ കീർത്തിയെ അനശ്വരമാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാ

www.malankaralibrary.com

ണ്. അവരുടെ വിപുലവും, ശാസ്ത്രീയവുമായ ജലവിതരണംകൊണ്ട് രാജ്യത്തിലെ ഓരോ ചെറുകിട ഗ്രാമത്തിനും, വീട്ടിനും ശുദ്ധജലം ധാരാളമായി ലഭിച്ചിരുന്നു.

കോർഡോവാ, സെവിൽ, ഗ്രനഡ, ടോളിഡോ മുതലായവ സ്പെയിൻദേശത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്ന മനോഹരമായ ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളാണ്. ക്വാഡൽക്വിവർ നദീതീരത്തുള്ള ഫലപുഷ്പസമൃദ്ധിയേറിയ വിശാലമായ സമതലപ്രദേശത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലാണ് 20000 വീടുകളുള്ള കോർഡോവാ പട്ടണം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. 144 ചതുരശ്രനാഴിക വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഈ പട്ടണം അഴകേറിയ പള്ളികൾ കൊണ്ടും വിശേഷമായ രാജധാനികൾ കൊണ്ടും മനോരമ്യമായ ആരാമങ്ങളും കളിസ്ഥലങ്ങളും കൊണ്ട് ശോഭകൂടിയതാണ്. വിചിത്ര കൊത്തുവേലകളുള്ള പ്രധാന പള്ളിയും, തൊങ്ങലുകൾകൊണ്ടലങ്കരിച്ച അൽസഹ്റാ കൊട്ടാരവും, നിറപകിട്ടോടുകൂടി നട്ടുപിടിപ്പിച്ച വിവിധ പുഷ്പവാത്തികളുള്ള റൂസഫാ (Ru-safa) ഉദ്യാനവും എല്ലാംകൊണ്ട് ലോകത്തിന്റെ ആഭരണമായിരുന്നു കോർഡോവാ. ശാസ്ത്രീയമായ ശുദ്ധജലവിതരണം പട്ടണത്തിന്റെ മറ്റൊരു വൈശിഷ്ട്യമാണ്. ഇന്നത്തെ ലണ്ടനും, മോസ്കോവും, ന്യൂയോർക്കുമെല്ലാം സ്വപ്നത്തിൽപോലും വിചാരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത സമയത്ത് കോർഡോവാ ദീപാലംകൃതവും, തെരുവുകൾ കല്ലുവിരിച്ചതുമായിരുന്നു. അവിടത്തെ കൊട്ടാരങ്ങൾ വിചിത്രവേലകളാലും രത്നക്കമ്പളികളാലും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതും, വെള്ളി ശാഖാദീപങ്ങളാൽ ശോഭായമാനവുമായിരുന്നു. കൃത്രിമ ത

www.malankaralibrary.com

രുവികൾകൊണ്ടു് അവർ തങ്ങളുടെ കടീരങ്ങളെ തണുപ്പിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ അവരുടെ കൌതുകമേറിയ കുളിപ്പുരകളിൽ ചൂടുവെള്ളവും, ഹിമജലവും കാലാവസ്ഥയനുസരിച്ച ലഭ്യമായിരുന്നു.

അബ്ബാസിയാ ഖലീഫയായ മൻസൂറാണു് അറബികഥകളിൽ പ്രസിദ്ധമായ ബാഗ്ദാദിനെ തൻെറ തലസ്ഥാനനഗരിയായി തിരഞ്ഞെടുത്തതു്. മുമ്പു തന്നെ പേരും പെരുമയും സിദ്ധിച്ചിരുന്ന ടൈഗ്രീസ് നദീതീരത്തുള്ള ഈ പട്ടണം അബ്ബാസിയാ തലസ്ഥാനമായതോടുകൂടി അതിൻെറ വളച്ചയും, ഖ്യാതിയും അതിരില്ലാതായി. 5000000 ദിർഹം ചിലവുചെയ്യുകയും, 100000 ശില്പികളെക്കൊണ്ടു് 4 കൊല്ലം നിരന്തരം പണിചെയ്യിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു മൻസൂർ ബാഗ്ദാദിനെ പട്ടണങ്ങളുടെ അധിപനാക്കി മാററി. വൃത്താകൃതിയായ പട്ടണത്തിനുചുറവും ഒന്നിനുപുറകെ മറെറാന്നായി മൂന്നു ഊക്കൻ മതിൽക്കെട്ടുകളുണ്ടായിരുന്നു. 90 അടിയോളം ഉയരമുള്ളതായിരുന്നു ഏററവും ഉള്ളിലുള്ള മൂന്നാമത്തെ മതിൽ. പട്ടണത്തിൻെറ നാലുഭാഗത്തുമായി 4വമ്പിച്ച പടിവാതിലുകളുണ്ടായിരുന്നു. ഖലീഫയുടെ വാസസ്ഥലം പച്ചവർണ്ണത്തിലുള്ള കുംഭഗോപുരമുള്ളതും, സ്വർണ്ണം പൂശിയ വാതിലുകളുള്ളതും ആയ രമ്യമായ കൊട്ടാരമായിരുന്നു. ഇതിനുപുറമെ ബാഗ്ദാദിലെ വലിയ പള്ളിയും, 'ഖസ്സർ ബ്റുൾഒ' എന്നും, 'മററ്ദിയേ' എന്നുമുള്ള കൊട്ടാരങ്ങളും അതിമനോഹരങ്ങളാണ്.

www.malankaralibrary.com

സമാനൈഡ് രാജാക്കന്മാരുടെ തലസ്ഥാനമായ ബുഖാറയും അവരുടെ മറ്റൊരു പട്ടണമായ സമർക്കണ്ടും ബാഗ്ദാദിനോടു തുല്യമായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിക സംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു പ്രമുഖ കേന്ദ്രമായ ബുഖാറാ പട്ടണത്തെ 'പവിത്രബുഖാറാ' എന്നാണ് വിളിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. നിരവധി പള്ളികളാലും, നൂറിനുമീതെ വരുന്ന മദ്രസാകളാലും പട്ടണത്തെ ആ പേരിനു അർഹമാക്കിത്തീർക്കുന്നുണ്ട്. പട്ടണത്തിനുചുററും ഒരു വൻമതിൽനിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിൽ പതിനൊന്നു കോട്ടവാതിലുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവ രാത്രികാലങ്ങളിൽ പട്ടണത്തിന്റെ ഭദ്രതയ്ക്കുവേണ്ടി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. രാത്രിസമയത്ത് കാവൽക്കാർ പാതകളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയും വീടുകൾ തോറും വാതിലുകളിൽ തട്ടി നഗരത്തെ കവർച്ചക്കാരിൽനിന്നും അക്രമികളിൽനിന്നും രക്ഷിച്ചിരുന്നു. കച്ചവടകേന്ദ്രമായ ബുഖാറയിൽ വിവിധ പദാർത്ഥങ്ങൾ വില്ക്കുവാനായി പ്രത്യേക കമ്പോളങ്ങളും യാത്രക്കാരുടെ സൌകര്യത്തിനായി അസംഖ്യം സത്രങ്ങളും, പാണ്ടികശാലകളുമുണ്ടായിരുന്നു. ബുഖാറയിലെ കലാകൌതുകമേറിയ കെട്ടിടങ്ങളുടെ ഒരു വിവരണം മുൻ അദ്ധ്യായമൊന്നിൽ തന്നിട്ടുണ്ട്. സമർക്കണ്ടും ബുഖാറക്കു തുല്യമായ ഒരു പട്ടണമായിരുന്നു.

ഈജിപ്തിലെ കെയ്റോവും അതിമനോഹരമായ ഒരു പട്ടണമായിരുന്നു. മാമലൂക് സുൽത്താന്മാർ അതിനെ വിശിഷ്ടങ്ങളായ സൌധങ്ങൾകൊണ്ടു നിറച്ചു. ഘജനിയും മദ്ധ്യകാലങ്ങളിലെ ഒരു പ്രമുഖ നഗരമായി ശോഭിച്ചിരുന്നു. ഒരു നിസ്സാര കഗ്രാമമായിരുന്ന ഘജനിയെ പൌരസ്ത്യദേശത്തിലെ ഒരു

www.malankaralibrary.com

ന്നാം കിട പട്ടണമാക്കിത്തീർത്ത കീർത്തി ഹജ്ജനിമുഹമ്മദിന്റേതാണ്. അദ്ദേഹം ഹജ്ജനിയിൽ വെണ്ണക്കല്ലുകൾ കൊണ്ട് ഒരു വലിയ പള്ളി നിർമ്മിക്കുകയും, വെള്ളികൊണ്ടും, സ്വർണ്ണം കൊണ്ടുമുണ്ടാക്കിയ മനോഹരങ്ങളായ അസംഖ്യം ദീപങ്ങൾ തൂക്കിയും, വിലപിടിച്ച നിരവധി രത്നക്കമ്പിളികൾകൊണ്ടും അതിനെ അലങ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. മനോഹരത്വത്തിന്റെ ഔന്നത്യം എത്തിയിരുന്ന ആ പള്ളി സ്വർഗ്ഗത്തിലെ വധു എന്നാണ് അക്കാലത്ത് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. മക്കാ, മദീനാ, ഫസ്തത്ത് (Fustat) സമാരാ, ഷിറാസ്, മൊറോക്കൊ, ലാഹോർ, ഡൽഹി, ആഗ്ര, കാൺസ്റ്റാബിനോപ്പിൾ മുതലായവ പ്രസിദ്ധിനേടിയ ഇതര ഇസ്ലാമിക പട്ടണങ്ങളാണ്.

അദ്ധ്യായം 7.

ഭരണസമ്പ്രദായം

ഇന്ന നിലവിലുള്ള ഡെമോക്രസികളേക്കാൾ ഉയർന്നതും മെച്ചവുമായ ഒരു പ്രജാധിപത്യമാണ് ഇസ്ലാം ഉപദേശിക്കുന്നതും, ഇസ്ലാമിലെ ആദ്യത്തെ 4 ഖലീഫാക്കൾ പ്രായോഗികമായി നടപ്പിലാക്കിയതും. രക്തപങ്കിലമായ ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തിന്റെ ആയിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യവും, സമത്വവും, സാഹോദര്യവും രക്തച്ചൊരിച്ചൽ കൂടാതെതന്നെ ഇസ്ലാം നടപ്പിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞു. പാരമ്പര്യാവകാശത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ഭരണാധിപൻ ഇസ്ലാമിക പ്രജാധിപത്യത്തിലില്ല. ഭരണാധിപൻ ശരിയായ പ്രാതിനിധ്യം വഹിക്കുന്ന വ്യ

www.malankaralibrary.com

ക്തിയായിരിക്കുന്നതുകൂടാതെ അദ്ദേഹം പ്രജകളുടെ ഹിതമനുസരിച്ച് മാത്രമാണ് ഭരണചക്രം തിരിക്കേണ്ടതു്. ഭരണാധിപന്മാർ പ്രജകളുടെ ഉപദേശത്തെ ഏററവുമധികം മാനിക്കണം. അവർ ജനങ്ങളോട് കനിവുള്ളവരായിരിക്കണം. രാജ്യത്തിലെ പാവപ്പെട്ട വ്യക്തികൾപോലും ഭരണാധിപനെ നിഷ്പ്രയാസം കാണുവാനും, സങ്കടങ്ങൾ മുഖതാവിൽ ബോധിപ്പിക്കുവാനും സാധിക്കണം. കഴിവിനു യോജിച്ച കരം നിശ്ചയിക്കലും, സമ്പാദിക്കുവാൻ അപ്രാപ്തരായവക്കും, സംരക്ഷണരഹിതമായ കുഡുംബങ്ങൾക്ക് സംരക്ഷണവും നല്കേണ്ട ചുമതലയും ഭരണാധികാരികൾക്കുണ്ട്. ന്യായം നടത്തുന്നതിൽ എല്ലാവക്കും തുല്യത വേണം. മുസ്ലിമായാലും, അമുസ്ലിമായാലും, ഖലീഫായായാലും, ഫക്കീറായാലും ഇസ്ലാമികഡെമോക്രസിയിൽ നീതിയും ന്യായവും ഒരുപോലെയായിരിക്കണം. മേൽപ്രസ്ഥാവിച്ച വിശേഷതകളെല്ലാംതികഞ്ഞ ഒരു പ്രജാധിപത്യമാണ് ഇസ്ലാമിലെ ആദ്യത്തെ നാലു ഖലീഫാക്കൾ അക്ഷരംപ്രതി നടത്തിയിരുന്നതു്. അതിനു് സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്ന ഒന്നുരണ്ട് സംഭവങ്ങൾ മാത്രം ചുവടെ ചേക്കുന്നു.

സർവ്വാധികാരങ്ങളുടേയും ഇരിപ്പിടമായ ഖലീഫാ അബൂബക്കർ പട്ടണത്തിനു സ്വല്പം അകലെയായി താമസിച്ചിരുന്ന നിസ്സഹായയും, അന്ധയുമായ ഒരു വൃദ്ധയുടെ ശുശ്രൂഷകൾ മുടക്കംവരുത്താതെ ചെയ്തുകൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു.

ഖലീഫാ ഉമറിന്നു തുല്യനായ ഒരു ദിഗ്വിജയി ലോക ചരിത്രത്തിൽ മററാരുമില്ല. ഇപ്രകാരം പ്രതാപിയായ ഉമറിനെ എത്രയും നിസ്സാരന്മാൎക്കപോലും പരസ്യമായി വിമൎശിപ്പാനും, ഉപദേശിപ്പാനുമുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം അദ്ദേഹം നൽകിയിരുന്നു. കുഞ്ഞുങ്ങൾക്ക് കൊടുക്കുവാൻ ഭക്ഷണമില്ലാതെ വലയുന്ന ഒരു മാതാവിനെ കണ്ടമാത്രയിൽ മൂന്നു മൈൽ ദൂരെയുള്ള മദീനയിൽ പോയി തന്റെ സ്വന്തം ചുമലിൽ ഗോതമ്പുമാവ് വാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടുവന്നാണ് പാരസിക സാമ്രാജ്യത്തെ കീഴടക്കിയ ഉമർ ആ കുട്ടികളേയും, മാതാവിനേയും ആശ്വസിപ്പിച്ചതു്.

ഒരിക്കൽ നാലാമത്തെ ഖലീഫായായിരുന്ന അലിയുടെ ഒരു കവചം കളവുപോയി. ആ കവചം ഒരു യഹൂദന്റെ കൈവശമായിരിക്കുന്നതു കണ്ട അലി അതു് ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ ജൂതൻ അതു തന്റേതാണെന്നു പറഞ്ഞു് ഒഴിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. ഉടനെ അലി ഈ തൎക്കം തീൎത്തുതരുവാൻ പട്ടണത്തിലെ ന്യായാധിപനെ ഏല്പിച്ചു. കാസി ജൂതനേയും അലിയേയും തന്റെ മുമ്പാകെ വരുത്തി വിസ്തരിച്ചു. മതിയായ തെളിവുകൾ ഇല്ലാത്തതു കാരണം ന്യായാധിപൻ കേസ്സ് തള്ളി. നബിയുടെ പ്രതിപുരുഷനും, സൎവ്വാധികാരങ്ങളുടേയും നികേതനവുമായ ഖലീഫക്ക് അനായാസേന കവചം മടക്കിവാങ്ങുവാൻ കഴിയുമെന്നിരിക്കെ അദ്ദേഹം ഒരു ന്യായാധിപനെ സമീപിച്ചതു് ജൂതനെ അത്ഭുതപരതന്ത്രനാക്കുകയും, അവൻ തൽക്ഷണം കവചം മടക്കിക്കൊടുത്തു് കലിമാപാണം ചെയ്യുകയും ഉണ്ടായി. മേലുദ്ധരിച്ച സംഭവ

www.malankaralibrary.com

ങ്ങളിൽനിന്നു് ഇസ്‌ലാമികപ്രജാധിപത്യത്തിന്റെ ഒരു ക്ഷണദർശനം ലഭ്യമാകുന്നതാണു്.

ഉമറിന്റെ കാലത്തുതന്നെ ഏററവും ആധുനികരാഷ്ട്രീയപരിഷ്കാരമായി ഇപ്പോൾ കണക്കാക്കിവരുന്ന ഭരണവും, നിയമവും തമ്മിലുള്ള വേർതിരിക്കൽ (Seperation of the Judiciary from the Executive) നടപ്പിൽ വന്നിരുന്നു. അക്കാലത്തു് പ്രധാന ന്യായാധിപനെ 'ഹക്കീം ഉസ്സാരാ' എന്നാണു് വിളിച്ചുവന്നിരുന്നതു്. ഉമർ ആദ്യമായി ഓരോ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ഓരോ ന്യായാധിപന്മാരെ നിയമിക്കുകയും, അവരുടെ വേതനങ്ങൾ ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഒരു വിപുലമായ ധനകാര്യവകുപ്പും ഏർപ്പെടുത്തുകയും കരം ലഘൂകരിക്കുകയും, ഭരണനിയമങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുകയുംചെയ്തു. സർവ്വവശങ്ങളിലും ഉൽകൃഷ്ടമായ ഖുലഫാ ഉറാശിദീങ്ങളുടെ ഭരണം നിലച്ചതോടുകൂടി സ്വേച്ഛാധിപത്യം ഇസ്ലാമികഭരണത്തിൽ കടന്നുകൂടി.

പിന്നീടു് വന്ന ഉമയ്യാവംശം ജനപ്രാതിനിധ്യം ശരിയായി സിദ്ധിച്ച ഒന്നല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും പ്രജാഹിതമനുസരിച്ചു് ഖലീഫയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒരു ചടങ്ങു് ഉമയ്യാക്കളും പേരിനുമാത്രം അംഗീകരിച്ചിരുന്നു. സ്വേച്ഛാധിപന്മാരെങ്കിലും ഉമയ്യാ ഖലീഫാക്കൾ പ്രജാക്ഷേമതല്പരരായിരുന്നു. അവരുടെഭരണകാലം യുദ്ധങ്ങൾസമൃദ്ധമായ ഒന്നായിരുന്നു. നിരവധി രാജ്യങ്ങൾ ഇസ്ലാമികഭരണത്തിൻകീഴിൽവന്നിരുന്നതുനിമിത്തം ഉമയ്യാസാമ്രാജ്യം വിശാലമായ ഒന്നായിരുന്നു. രാജ്യത്തെ 5 പ്രവിശ്യകളായിഭാഗിച്ചു ഓരോന്നും ഓരോ വൈസ്രോയിഭരിച്ചിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

ഭരണം ആകപ്പാടെ ക്രമാനുസരണമായിരുന്നു. ഭരണകാര്യങ്ങൾ ശരിയായ വിധത്തിൽ നടത്തുവാനായി പല വ്യത്യസ്ഥ ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകൾ നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി ധനകാര്യം, തപാൽ മുതലായ വകുപ്പുകൾ ശ്രദ്ധേയമാണ്. നാണയവ്യാപനം വിപുലമായ ഒരു നിലയിലെത്തിയിരുന്നതുനിമിത്തം ഉമയ്യാക്കൾ ഡമാസ്കസ്സിൽ ഒരു നാണയശാല ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. കൂടാതെ അവർ അറബിഭാഷയെ രാജകീയഭാഷയാക്കി പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നതു് രാജ്യത്തിന്റെ എല്ലാ ഘടകങ്ങളേയും ഏകീകരിക്കുവാൻ അത്യധികം സഹായിച്ചു. ഉമയ്യാ ഖലീഫയായ മുആവിയാ ഒന്നാമനാണ് തപാൽ, രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകളും, രാജകീയസിംഹാസനവും ഏർപ്പെടുത്തിയ ഒന്നാമത്തെ ഇസ്ലാമികഭരണാധിപൻ എന്നതു് ശ്രദ്ധേയമാണ്.

ഉമയ്യാവംശത്തെ പിൻതുടൎന്ന അബ്ബാസിയാക്കളുടെ ഭരണരീതി ഏതുതരത്തിലായിരുന്നു എന്നു നോക്കാം. സർവ്വാധികാരങ്ങളുടേയും കേന്ദ്രമായ ഖലീഫായായിരുന്നു രാഷ്ട്രത്തിന്റെ നായകൻ. ക്രമേണ ഖലീഫാ മതത്തിന്റേയും തലവായി (ഇമാമായി) രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. പിൽക്കാലത്തു് അധികാരവിഹീനരായിരുന്ന ഖലീഫാക്കൾകൂടി മതത്തിന്റെ തലവൻ എന്ന നിലക്ക് ഏവരാലും ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതുനിമിത്തം അവൎക്ക് വലിയ സ്വാധീനശക്തിയുണ്ടായിരുന്നു. ഉന്നതർ ഖലീഫയെ 'ദൈവത്തിന്റെ നിഴൽ' എന്നുകൂടി അഭിസംബോധനം ചെയ്തിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

ഖലീഫ കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നത്തെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഖലീഫയുടെ ഹാജിബാകുന്നു. ഈ കൊട്ടാര ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പ്രമുഖമായ ജോലി പ്രധാനപ്പെട്ട അതിഥികളെ രാജസന്നിധിയിലേക്ക് ആനയിക്കുന്നതായിരുന്നു. പിന്നത്തെ മുഖ്യ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ വസീർ എന്ന പ്രധാനമന്ത്രിയാകുന്നു. ഖലീഫ കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും അധികം അധികാരവും, സ്വാധീനതയും ഉള്ള വ്യക്തിയും വസീർതന്നെയായിരുന്നു. നിയമപരിപാലനം കാസിഎന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. തലസ്ഥാനനഗരത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ഖാസിയൽകളാത്ത് (Qali-al-Qulat) എന്ന പ്രധാന ന്യായാധിപൻ അപ്പീൽ കേസുകൾമാത്രം പരിശോധിച്ചിരുന്നു. ഇവയ്ക്കുപുറമെ 'ദിവാൻ അൽഖരാജ്' എന്ന ധനകാര്യവകുപ്പും അന്ന് നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് അനവധി പ്രസിദ്ധ ധനകാര്യവിദഗ്ദ്ധന്മാരുണ്ടായിരുന്നു ഉദാഹരണമായി അബ്ബാസിയ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന അലിഇബ്നു ഈസ ഒരു സുപ്രധാന ധനകാര്യപണ്ഡിതനായിരുന്നു. അന്ന് പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന നികുതിപിരിവ് ശ്ലാഘനീയമായ ഒന്നായിരുന്നു. ധാരാളിയായ റഷീദിന്റെ മരണശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഖജാനയിൽ 900,000,000 തങ്കനാണയങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന വസ്തുത അക്കാലത്തെ ആരോഗ്യകരമായ സാമ്പത്തികനിലയെയാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ വീഴ്ചകൾ ഒന്നുംതന്നെ സംഭവിക്കാതിരിപ്പാനായി നിരവധി ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റുകളും, കാ

www.malankaralibrary.com

രോ വകുപ്പിലും നിരവധി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു. ഓരോ വകുപ്പിന്റെയും ശരിയായ അതൃത്തി നിർണ്ണയിച്ചിരുന്നതുകാരണം ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ കുഴപ്പമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ വേതനങ്ങൾ ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തുകയും, അവക്ക് വാർദ്ധക്യസഹായശമ്പളവും നൽകപ്പെട്ടിരുന്നു. പട്ടാളം കാര്യശേഷിയുള്ളതും, രാജഭക്തിയുള്ളതുമായിരുന്നതുകൂടാതെ മന്ത്രിമാരും, പ്രവിശ്യകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും വിശ്വസ്തരും, അദ്ധ്വാനശീലരുമായിരുന്നു.

കണക്കുപരിശോധന വകുപ്പും, 'ദീവാനൽസൂത്താ' എന്ന പോലീസുവകുപ്പും അന്ന് നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങാടിനിലവാരങ്ങൾ ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തുവാനും, പ്രജകളുടെ സാന്മാർഗ്ഗികനിലയെ പരിശോധിക്കുവാനും മുനിസിപ്പൽവകുപ്പുകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്ന തപാൽവകുപ്പ് പ്രശംസനീയമായി പ്രവൃത്തിച്ചിരുന്നു. രാജ്യമൊട്ടുക്ക് തപാൽസൌകര്യമുണ്ടായിരുന്നു. തപാലോട്ടക്കാരനുപുറമെ കത്തുകൾ കൊണ്ടുപോകുവാൻ പ്രാവുകളേയും ശീലിപ്പിച്ചിരുന്നു. 'സാറഹബ്അൽബാരിദ്' എന്ന തപാൽമേലധികാരി രഹസ്യപ്പോലീസ്‌വകുപ്പിന്റെയുംകൂടി തലവനായിരുന്നു. രഹസ്യപ്പോലീസ് കാര്യപ്രാപ്തിയുള്ളതും, സുസംഘടിതവുമായ ഒരു സ്ഥാപനമായിരുന്നു. ബാഗ്ദാദിലെ പ്രധാന തപാലാപ്പീസിൽ യാത്രക്കാരുടെ സൌകര്യത്തിന്നായി സ്ഥലപ്പേരുകളും പാതകളും ദൂരങ്ങളും മററും വിവരിക്കുന്ന വിജ്ഞാപനങ്ങൾ പരസ്യപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. തപാൽപോക്കുവരവിനു

www.malankaralibrary.com

പാറിയ കല്ലുവിരിച്ച നിരവധി പാതകൾ രാജ്യമൊട്ടുക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഖലീഫിന്നു ഒരു ഒന്നാംതരം അംഗരക്ഷകസൈന്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. സ്ഥിരസൈന്യത്തെ കാലാൾപടയെന്നും, കുതിരപ്പടയെന്നും തരംതിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. സൈനികആവശ്യത്തിലേക്കുള്ള യുദ്ധസാമഗ്രികളും മററും നിൎമ്മിക്കുവാനായി 'ദാറൽഷിൻ ആ' എന്ന നിരവധി ആയുധശാലകളും അന്നുണ്ടായിരുന്നു. മുസ്ലീം സൈന്യം ആയോധനവിദ്യയിൽ വിപുലമായ പരിശീലനം സിദ്ധിച്ച ഒന്നായിരുന്നതിനാൽ അക്കാലത്ത് അവർ യുദ്ധത്തിൽ മികച്ചിരുന്നു. ആയോധനവിദ്യയിൽ ആദ്യമായി ശാസ്ത്രത്തെ പ്രയോഗിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതും അബ്ബാസിയാക്കളാണ്. വെടിമരുന്ന് യുദ്ധത്തിൽ അധികമായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത് തുൎക്കികളായിരുന്നു. ഒട്ടോമാൻ സുൽത്താനായ മുഹമ്മദ് രണ്ടാമൻ നിൎമ്മിച്ച ഒരു വൻതോക്കിനെ വലിച്ചുകൊണ്ടുപോകാൻതന്നെ 60 കാളകൾ വേണ്ടിവന്നുവത്രെ! ആ തോക്കിൽനിന്നു നിൎഗ്ഗമിക്കുന്ന കല്ലുണ്ട 600 റാത്തലിനുമേൽ ഘനമുള്ളതായിരുന്നു. കാൺസ്റ്റാണ്ടിനോപ്പിൾ ആക്രമിക്കുമ്പോൾ ഈ തോക്കും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. മുസ്ലീംകളുടെ നാവികസേനയും പ്രസിദ്ധിനേടിയതായിരുന്നു. അവർ വിജയിച്ച അനവധി നാവികയുദ്ധങ്ങൾ അവരുടെ നാവികശക്തിയെ പ്രകീൎത്തനം ചെയ്യുന്നു. സ്പെയിനിലെ അബ്ദുൽ റഹിമാൻ മൂന്നാമന്റേയും, ഈജിപ്തിലെ ഫാത്തിമാ ഖലീഫാക്കളുടേയും നാവികസേനകൾ കീൎത്തിനേടിയതാണ്.

www.malankaralibrary.com

രാജ്യത്തിലെ സാമ്പത്തികനില വളരെ ഉറച്ചതായിരുന്നു. മദ്ധ്യകാല പാശ്ചാത്യലോകത്തിൽ നിയമലംഘനം സാധാരണമായിരുന്ന അവസരത്തിൽ മുസ്ലീം നാടുകളിലാണെങ്കിൽ നിയമപരിപാലനം അതികർശനമായി നടന്നിരുന്നതു് കാരണം നിയമലംഘനമെന്നതു് അപൂർവ്വമായിരുന്നു.

രാജദൂതന്മാരെ അയക്കുകയും, സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നപതിവും അന്നു സാധാരണമായിരുന്നു. ഹാറൂനൽ റഷീദിൻെറ രാജധാനിയിലേക്കു് ചൈനയിൽനിന്നും, ഫ്രാൻസിൽനിന്നും രാജദൂതന്മാർ വന്നിരുന്നു. ഭരണാധിപന്മാർ തമ്മിൽ സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുക്കൽ-വാങ്ങൽ സമ്പ്രദായവുമുണ്ടായിരുന്നു. മദ്ധ്യകാലത്തിൽ ഇസ്ലാമിക നാടുകളിലെ ഭരണരീതി ഏതാണ്ടു് അബ്ബാസിയ ഭരണരീതിയോടു് സാമ്യത വഹിച്ചിരുന്നതു കാരണം അവയെപ്പററി വിവരിക്കുന്നില്ല.

മദ്ധ്യകാല മുസ്ലിം രാജാക്കന്മാരുടെ ആഡംബരജീവിതം അവർണ്ണനീയമായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിലെ ആദ്യത്തെ നാലു ഖലീഫാക്കൾ ഏററവും എളിയ ജീവിതം നയിച്ചവരായിരുന്നു. എന്നാൽ പില്ക്കാലത്തു് അപൂർവ്വം ചില ഖലീഫാക്കളൊഴിച്ചു് ബാക്കിയെല്ലാവരും മിക്കവാറും ആഡംബരപ്രിയരായിരുന്നു എന്നുതന്നെ പറയാം. അബ്ബാസിയാക്കളുടെ ആഡംബരവും, മോടിയും, ധാടിയും, അന്നത്തെ ലോകത്തെ—പ്രത്യേകിച്ചു് പാശ്ചാത്യലോകത്തെ—അത്ഭുതപരതന്ത്രരാക്കിയിട്ടുണ്ടു്: അൽമൻസൂർ തൻെറ യുദ്ധങ്ങൾക്കും, കൊട്ടാരനിർമ്മാണങ്ങൾക്കുമെല്ലാം

www.malankaralibrary.com

വേണ്ടതിലധികം ചിലവുചെയ്തിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഖജാനയിൽ സുമാർ 300ലക്ഷം സ്വൎണ്ണക്കാശുകളും, വെള്ളിക്കാശുകളുമുണ്ടായിരുന്നതും, ധാരാളിയായ റഷീദിന്റെ മരണ ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഖജാനയിൽ 900000000 സ്വൎണ്ണനാണയങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതും അബ്ബാസിയാക്കളുടെ കാലം അത്യധികം സമ്പത്സമൃദ്ധമായിരുന്നു എന്നതിനുള്ള പ്രത്യക്ഷമായ തെളിവുകളാണ്. ബാഗ്ദാദിനെ തലസ്ഥാന നഗരിയായി തിരഞ്ഞെടുത്തശേഷം അതിനെ മണിമാളികകൾകൊണ്ടും മററും അലങ്കരിപ്പാൻ മൻസൂർ 5000000 ദിർഹം ചിലവു ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമിയായ അൽമഹദിയാണെങ്കിൽ ഒരു ഹജ്ജ്യാത്രക്കായി 60 ലക്ഷം സ്വൎണ്ണനാണയങ്ങൾ വ്യയം ചെയ്തു. ഹിമ പാനീയങ്ങൾ ഉണ്ടാവാനുള്ള മഞ്ഞുകട്ടകൾ വഹിച്ചുംകൊണ്ടു് നിരവധി ഒട്ടകങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുടൎന്നുവത്രെ! മാമൂനിന്റെ ധാരാളിത്വം അതിരുകവിഞ്ഞതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ എത്രയോ ലക്ഷം സ്വൎണ്ണനാണയങ്ങൾ ദാനംചെയ്യുകപതിവായിരുന്നു. മാമൂനിന്റെ വിവാഹാഘോഷത്തിൽ പ്രദൎശിപ്പിക്കപ്പെട്ട ആഡംബരവും ശോഭയും അതുല്യവും അനുപമേയവുമായിരുന്നു. വിവാഹച്ചടങ്ങു സമയത്തു് വധുവിന്റെ മുത്തശ്ശിനവരത്നങ്ങളുടെ മേൽ വണ്ണം കൂടിയതും പ്രകാശമേറിയതുമായ ആയിരം മുത്തുകൾ വൎഷിച്ചുവത്രെ! വധുവിന്റെ പിതാവു് അതിഥികളുടെ ഇടയിൽ കസ്തൂരിഗോളങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്തു. ആ ഗോളങ്ങളിൽ എഴുതിവെച്ചിരുന്നതനുസരിച്ചു് പലക്കും സ്വത്തുക്കളും, അടിമകളും,

www.malankaralibrary.com

രുന്നതനുസരിച്ച് പലക്കും സ്വത്തുക്കളും, അടിമകളും, കുതിരകളും ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. പാമരജനങ്ങളുടെ ഇടയിലും സ്വർണ്ണനാണയങ്ങളും കസ്തൂരിയും ധാരാളമായി വിതരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഇതെല്ലാം അന്നത്തെ ബാഗ്ദാദിലെസമ്പത്തിൻെറ സമൃദ്ധതയേയാണ് കാണിക്കുന്നതു.

ഖലീഫാക്കളുടെ അടിമകളും, അംഗരക്ഷകന്മാരും, പരിചാരകന്മാരും അസംഖ്യമായിരുന്നു. അവർ വിലയുയൻ്റ വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കുകയും, സ്വർണ്ണംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതും രത്നങ്ങൾ പതിച്ചതുമായ അരക്കച്ചകളും അണിയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഖലീഫാ മുക്താദിറുടേ കാലത്തു് അബ്ബാസിയാവംശം ക്ഷീണദശയിലെത്തിയിരുന്നു എങ്കിലും ഖലീഫയുടെ ആഡംബരത്തിന്ന് ലേശംപോലും ഉടവു സംഭവിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്ന് സ്വന്തമായി 700 പാറാവുകാരും, 8000 പരിചാരകന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു. കൊട്ടാരത്തിലെ അലങ്കാരങ്ങൾ അവർണ്ണനീയമായിരുന്നു വിചിത്രവേലകൾ ചെയ്ത 38000 വിലപിടിച്ച തിരശ്ശീലകൾ രാജധാനിയെ മോടികൂട്ടിയിരുന്നു. നിലത്താണെങ്കിൽ വിലയുയൻ്റ 22000 രത്നക്കമ്പളികൾ വിരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വിനോദത്തിന്നായി രാജധാനിയിൽ വളർത്തിയിരുന്ന മൃഗങ്ങളിൽ നൂറു സിംഹങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. കൂടാതെ കൊട്ടാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന വിചിത്രങ്ങളായ യന്ത്രങ്ങളും കാഴ്ചസാധനങ്ങളും എത്രഎത്രയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറയുവാൻ പ്രയാസമാണ്. ഖലീഫയ്ക്കും, പ്രഭുക്കൾക്കും കളിക്കുവാനായി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതും, അല

www.malankaralibrary.com

കാരമായി ജോടിച്ചതുമായ വഞ്ചികളും, തോണികളും ടൈഗ്രീസ്നദിയിൽ സ്വച്ഛന്ദം വിഹരിച്ചിരുന്നു.

ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു ആഡംബരമായിരുന്നു സ്പെയിനിലെ ഖലീഫാക്കളും പരിശീലിച്ചിരുന്നതു്. അബ്ദുൽ റഹിമാൻ മൂന്നാമന്റെ അംഗരക്ഷകന്മാർതന്നെ 4000 പേരുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ പ്രിയതമയെ പ്രീതിപ്പെടുത്തുവാനായി അദ്ദേഹം കോർഡോവയ്ക്കു തൊട്ടു് സഹ്റ എന്ന പട്ടണം നിർമ്മിക്കുകയും, അതിനെ രമ്യഹർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടും, ഉദ്യാനങ്ങൾകൊണ്ടും, അരുവികൾകൊണ്ടും മായാമോഹനമാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു. കൊട്ടാരത്തിലെ സല്ക്കാരമുറിയിൽ അദ്ദേഹം സ്വർണ്ണവും, മുത്തുകളും പതിച്ചു. ആരാമത്തിലുള്ള ഒരു അരുവിയിൽ വെള്ളത്തിനു പകരം രസം നിറച്ചു് ഉഷ്ണശമനം നേടിയിരുന്നു. 12000 വരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അശ്വപാലകന്മാർ സ്വർണ്ണം പതിച്ച വാളുകളും, അരക്കച്ചകളുമാണു് ധരിച്ചിരുന്നതു്.

ഒട്ടോമാൻ സുൽത്താന്മാരും ആഡംബരത്തിൽ ആരുടേയും പുറകായിരുന്നില്ല. ബയാസീദ് (Bayazid) സുൽത്താന്റെ കൂട്ടത്തിൽ നായാട്ടിനും, പക്ഷിവേട്ടയ്ക്കുമായി 7000 നായാട്ടുകാരും 7000 പക്ഷി വേട്ടക്കാരും എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഘജനിമുഹമ്മദും ആഡംബരപ്രേമിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേനയിൽ 100000 കാലാൾസൈന്യവും. 55000 കുതിരപടയാളികളും, 13000 ആനകളുമുണ്ടായിരുന്നു. കലാകാരന്മാരോടു അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിച്ച ഔദാര്യത്തിനു അതിരുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇന്ത്യയിലെ കുത്തബ്ദീനും ആഡംബരത്തിനു കീർത്തി നേടിയുണ്ടു്.

www.malankaralibrary.com

ലക്ഷംകൊടുക്കുന്നവൻ (ലാഖ്ബക്ഷ്) എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തെ വിളിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. മുഗളഭൂപാലന്മാർ എല്ലാവരും തന്നെ ആഡംബരത്തിൽ ആസക്തിയുള്ളവരായിരുന്നു എങ്കിലും ഷാജഹാൻെറ കാലത്തു് അതു് ഒരു ഉന്നതദശയിലെത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മോഹനകരമായ സൌധങ്ങൾ മാത്രം അതിന്നു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാണ്. മയൂരസിംഹാസനാരൂഢനായ ഷാജഹാൻെറ ദർബാറിൻെറ മോടിയും, അലങ്കാരവും, സുഖഭോഗവിലാസവുമെല്ലാം വാചാതീതമാണ്. മുഗളഭൂപാലന്മാരുടെ ജന്മനാൾ ആഘോഷങ്ങൾക്ക് ചക്രവർത്തിയുടെ തൂക്കമുള്ള സ്വർണ്ണവും, രത്നങ്ങളും ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വിതരണം ചെയ്തിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു ആഘോഷത്തെ മുഗളരാജധാനി സന്ദർശിച്ച തോമസ്റോ തന്നെ വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഇസ്ലാമികഭരണത്തിൻെറ കീഴിൽ അന്യമതസ്ഥരുടെ സ്ഥിതി എന്തായിരുന്നു എന്നുകൂടി ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ നോക്കേണ്ടതത്യാവശ്യമാണ്. ഇസ്ലാമിൻെറ ആവിർഭാവം തൊട്ടുതന്നെ മുസ്ലിംകളുടെ മതസഹിഷ്ണുത അനുപമേയമായിരുന്നു. ക്രൈസ്തവർ, ജൂതന്മാർ, സേബിയന്മാർ മുതലായ അനവധി അന്യമതസ്ഥർ അവരുടെ മതത്തിന്നും, സംസ്കാരത്തിന്നും ഭംഗംകൂടാതെ നിർഭയമായി മുസ്ലിംരാജ്യങ്ങളിൽ നിവസിച്ചിരുന്നു. അവർ വലിയവലിയ ഉദ്യോഗങ്ങൾകൂടി ഭരിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ മുസ്ലിംകൾക്കുള്ള എല്ലാ പൌരാവകാശങ്ങളും അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുകൂടി യുദ്ധസേവനം ചെയ്യുവാൻ അമുസ്ലിംകൾ നിർബ്ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. എന്നിട്ടും മദ്ധ്യകാലത്തു് മതസ്വാതന്ത്ര്യത്തിൻെറ പേരിലുള്ള യുദ്ധങ്ങൾ അപൂർവ്വമായിരുന്നില്ല.

www.malankaralibrary.com

ജെറൂസലത്തെ മുസ്ലിംകളിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുവാനായി ക്രൈസ്തവലോകം ഒന്നായണിനിരന്നു നടത്തിയ കുരിശുയുദ്ധങ്ങൾ "ചരിത്രത്തിലെ ഏററവും ഭോന്തത്തരമായ സംഭവങ്ങളിലൊന്നാണ്." മുസ്ലിംനാട്ടുകളിൽ അധിവസിച്ചിരുന്ന ക്രൈസ്തവർക്ക് യാതൊരുവിധ കഷ്ടപ്പാടുകളും, നിരോധനങ്ങളും മതത്തിൻെറ പേരിൽ അനുഭവിക്കേണ്ടി വന്നിരുന്നില്ല. അവർക്ക് എല്ലാവിധ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും, പൌരാവകാശങ്ങളും നല്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഖലീഫയുടെ ആജ്ഞാനുസരണം ജെറൂസലത്തിൽ ക്രൈസ്തവ പുരോഹിതന്മാർക്കായി നീക്കിവെച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തേക്ക് മുസ്ലിംകൾക്കുകൂടി പ്രവേശനം നിരോധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. യഥാർത്ഥസ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ കുരിശുയുദ്ധം മതസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വേണ്ടിയാണ് തുടങ്ങിയതു് എന്നു പറയുന്നതു് പരമ വിഡ്ഢിത്തമാണ്.

കുരിശുയുദ്ധക്കാർ പ്രദർശിപ്പിച്ച മൃഗീയമായ കടുംകൈകളും, അറുകൊലകളും ചരിത്രത്തിൻെറ ഏടുകളിൽ കരിപുരട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഒരൊററ ഉദാഹരണമായി 1098ൽ ആൺടിയോക്കുപതനം സംഭവിച്ചപ്പോൾ വിജയികളായ കുരിശുയുദ്ധക്കാർ പട്ടണത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് നടത്തിയ രക്തക്കളിയുടെ ഭയങ്കരതയെ വർണ്ണിക്കുവാൻ അസാദ്ധ്യമാണ്. ഇപ്രകാരം മുസ്ലിംകളുടെ മേൽ ക്രൈസ്തവർ ക്രൂരതകൾ നടത്തിയിരുന്ന അവസരത്തിൽപോലും മുസ്ലിംകളുടെ മതസഹിഷ്ണുതക്ക് ഭംഗം സംഭവിച്ചിരുന്നില്ല. കുരിശുയുദ്ധക്കാരുടെ ക്രൂരതകൾക്കു പകരം വീട്ടുവാൻ വിചാരിച്ചിട്ടുപോലും അട്ടാബെക് സങ്കി കീഴടക്കപ്പെട്ട എഡ്‌സ്സമിലെ ക്രൈസ്തവരോടു് കനിവായി പെരുമാറ

www.malankaralibrary.com

കയും, അവരുടെ ജീവനേയും സ്വത്തുക്കളേയും പ്രതിരക്ഷി യ്ക്കുകയുമാണ് മുസ്ലീംകൾ ചെയ്തതു്. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു പെരുമാററമാണ് കരിശുയുദ്ധത്തിൽ അനേക വിജയ ങ്ങൾ നേടിയ സുൽത്താൻ സലാഡിൻ പ്രദർശിപ്പിച്ചതു്. തൻെറ ബദ്ധവൈരികളായ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ റിച്ചാഡ് ഒ ന്നാമനും, ഫ്രാൻസിലെ ഫിലിപ്പ് അഗസ്റ്റസ്സും പനി പിടിച്ചു കിടക്കുകയാണെന്നു കേട്ടപ്പോൾ അവർക്കുവേണ്ടി ലെബനാനിലെ മഞ്ഞുകട്ടയും, കുളിൎന്ന പാനീയങ്ങളും, പുതിയ പഴങ്ങളും മററും സലാഡിൻ അയച്ചുകൊടുക്കുക യുണ്ടായി. ഇപ്രകാരമുള്ള ദാക്ഷിണ്യശീലവും മഹാനുഭാ വവും മറെറാരിടത്തും കാണുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. 1453ലെ ചരിത്ര പ്രസിദ്ധമായ കാൺസ്റ്റാൻറിനോപ്പിൾ പതനം സംഭവിച്ചപ്പോഴും മുഹമ്മദ് രണ്ടാമൻ തൻെറ അധീന തയിൽവന്ന ക്രൈസ്തവരോടു് ഏററവും സൌഹാൎദ്ദമായി പെരുമാറുകയും, അവൎക്കു് എല്ലാവിധ പൌരാവകാശങ്ങ ളും, സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും നല്കുകയും ചെയ്തു. മദ്ധ്യകാലക്രൈ സ്തവലോകം അന്യമതസ്ഥരോടു് ഇപ്രകാരമുള്ള പെരുമാ ററമല്ല കാണിച്ചിരുന്നതു്.

സ്പെയിൻ ഇസ്ലാമികരാജ്യമായിരുന്ന അവസരത്തി ലും അവിടെ അനേകം ക്രൈസ്തവർ മതസ്വാതന്ത്ര്യത്തോ ടുകൂടി നിവസിച്ചിരുന്നു. ഹിന്ദുസ്ഥാനത്തുള്ള ഹിന്തുക്ക ളും, ബുദ്ധമതക്കാരും ഇസ്ലാമികഭരണത്തിൻകീഴിൽ അവ രുടെ മതത്തിനും, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും സംസ്കാരത്തിനും ഭംഗംകൂടാതെ ജീവിതം നയിച്ചിരുന്നു. തുൎക്കിയുടെ ഭര ണത്തിൻെറ കീഴിൽ അൎമീനിയൻഗ്രീക്കുകാരും, യഹൂ

www.malankaralibrary.com

ന്മാരും സർവ്വ അവകാശങ്ങളും സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും ആസ്വദിച്ചിരുന്നു എന്നതും ചരിത്രപരമായ യഥാർത്ഥ്യങ്ങളാണ്.

മദ്ധ്യകാലത്തെ മുസ്ലിം സ്ത്രീകളുടെ അവസ്ഥ എത്തരത്തിലായിരുന്നു എന്നുകൂടി ഇവിടെ നോക്കുന്നതു് നന്നായിരിക്കും. അസ്വാതന്ത്ര്യം, കാരാഗൃഹവാസം എന്നപോലെ വീട്ടിൽതന്നെ സദാ അടച്ചുകിടക്കുന്നവളാണ് ഇസ്ലാമിലെ സ്ത്രീ എന്നു് പരക്കെ അബദ്ധമായി വിചാരിച്ചു വരുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഇസ്ലാമിക നാടുകളിലെ സ്ത്രീകൾ സാമുദായിക ജീവിതത്തിൽ ഒരു നല്ല പങ്കു് വഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതാണ് ചരിത്രപരമായ വാസ്തവം. ഇസ്ലാമിൻെറ ആരംഭകാലത്തുതന്നെ സ്ത്രീകൾ അന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ പോലും സാധാരണമല്ലാത്ത പങ്കുവഹിച്ചിരുന്നു. ആയിഷാ ഒട്ടകയുദ്ധത്തിൽ സൈന്യങ്ങളെ അയച്ചിരുന്നു. ഹാത്തിമാ കലീഫാപദവിയിലേയ്ക്കു് ആരാണ് നിയമിയ്ക്കപ്പെടേണ്ടതു് മുതലായ പ്രധാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കുകൊണ്ടു് വിവാദങ്ങൾപോലും നടത്തിയിരുന്നു. ഹുസൈനിൻെറ സഹോദരിയായ സൈനബ് യുദ്ധക്കളത്തിൽ വീരതയോടെ സമരംചെയ്തിരുന്നു. ഉഹദ് യുദ്ധത്തിൽ ഉമ്മുനസീബാ, ഉമ്മുസൽമാ, ആയിഷാ മുതലായവർ ആവശ്യം നേരിട്ടപ്പോൾ ശത്രുക്കളോടു് പടപൊരുതി. അക്കാലത്തു് സ്ത്രീകൾ സൈന്യങ്ങളെ പിന്തുടർന്നു് അവർക്കുവേണ്ട വൈദ്യസഹായംകൂടി ചെയ്തിരുന്നു. അറേബ്യയിൽ വലിയ പ്രസിദ്ധിനേടിയ മുസ്ലിം കവിയത്രികളും, എഴുത്തുകാരും അന്നുണ്ടായിരുന്നു. നബിയുടെ കാലത്തുതന്നെ സ്ത്രീകൾ 'ഉക്കാസ്'' എന്ന കാവ്യമത്സരങ്ങളിൽ പുരുഷന്മാരോടൊപ്പം മത്സരിച്ചിരുന്നു.

www.malankaralibrary.com

ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു മത്സരത്തിൽ അൽഖൻസാ എന്ന വനിത വിജയശ്രീലാളിതയായി "ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കവികളിൽ പ്രഖ്യാതനാരാണ്" എന്ന് ഒരാൾ നബിയോട് ചോദിച്ചപ്പോൾ നബി "അൽഖൻസയാണ്" എന്നു സംശയിക്കാതെ ഉത്തരം പറയുകയുണ്ടായി. കച്ചവടം കൂടി നടത്തിയിരുന്ന മുസ്ലിം യുവതികൾ വിരളമല്ല. ധനാഢ്യനായ കദീജാ (റ) വും കൂടി പ്രശസ്തമായ വിധത്തിൽ കച്ചവടം നടത്തിയിരുന്നതു് ഏവക്കും സുപരിചിതമായ ഒരു വസ്തുതയാണ്.

ഇസ്ലാമിൻെറ ആരംഭകാലത്തെ സ്ത്രീകളുടെ മാതൃകയെത്തന്നെയാണ് പില്ക്കാലത്തെ മുസ്ലിം സ്ത്രീകളും അനുകരിച്ചിരുന്നതു്. പ്രധാനമായി സ്ത്രീകൾ അവക്കു അനുയോജ്യമായ ഗൃഹജോലികളിലാണ് ഏർപ്പെട്ടിരുന്നതു്. യുദ്ധകാലങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ സൈനിക ജോലികളിലും പങ്കു വഹിക്കാതിരുന്നില്ല അബ്ബാസിയാ ഭരണകാലത്തു് അൽമഹ്ദിയുടെ പത്നിയായ കയ്സുരാനും മകൾ ഉല്ലയാവും രാജ്യകാര്യങ്ങളിൽ വലിയ സ്വാധീനത ചെലുത്തിയിരുന്നു. റഷീദിൻെറ മാതാവായ ഖയ്സുരാൻ രാജകീയ പ്രശ്നങ്ങളിൽ മകൻെറ നിപുണയായ ഉപദേഷ്ടാവായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, കയ്സുരാൻെറ ഉപദേശങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാതെ യഹ്‌യാ എന്ന ഖലീഫിൻെറ പ്രധാനമന്ത്രി മുഖ്യമായ രാജകാര്യങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ നടത്തിയിരുന്നില്ല. ഹാറൂനൽ റഷീദിൻെറ സഹധർമ്മിണിയായ സുബൈദായും, ബുർറാൻ എന്ന മാമൂനിൻെറ രാജപത്നിയും ഭരണവിഷയങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കു വഹിച്ചിരുന്നു. ധനവാന്മാരും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും സ

www.malankaralibrary.com

ബൈദായെ അത്യധികം ബഹുമാനിക്കുകയും, ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ദരിദ്രന്മാരുടേയും നിസ്സഹായരുടേയും അനുകൂലിയായിരുന്ന സുബൈദാ ഹജ്ജുയാത്രം നടത്തുകയും, മെക്കയിൽ ഹജ്ജാജികളുടെ ആവശ്യത്തിനു ഒരു ജലവിതരണകേന്ദ്രം നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ഖലീഫിന്റെ ചില കുററങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് വിമർശിക്കുവാൻ തക്ക ധൈര്യമുള്ള യുവതികൾ അന്നു ബാഗ്ദാദിലുണ്ടായിരുന്നു. ഭരണം നടത്തിയ മുസ്ലിം സ്ത്രീകളും അപൂർവ്വമല്ല. തുറാൻഷാവിന്റെ പിൻഗാമിയായ 9-ാമത്തെ അയ്യൂബ് വംശജയായ ഈജിപ്തിലെ രാജ്ഞി സജ്ജാത്തുദ്ദുർ വലിയ സാമർത്ഥ്യവും ധീരതയും പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന ഒരു വനിതയായിരുന്നു. അവർ മന്ത്രിമാരുടെ സഭയിൽ സന്നിഹിതയായിരുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല അവരുടെ പേരിലായിരുന്നു നാണയങ്ങൾകൂടി മുദ്രണം ചെയ്തിരുന്നതു്. നൂർജഹാനും, റസിയ സുൽത്താനയും ഹിന്ദുസ്ഥാനിൽ പ്രശംസനീയമാംവിധം ഭരണം നടത്തിയിരുന്നു. അഹമ്മദ്നഗരിലെ ചാന്ദ്ബീബിയാണെങ്കിൽ മഹാനായ അക്ബറോട് ധീരതയോടുകൂടി യുദ്ധം ചെയ്തിരുന്നു. നിയമപരിജ്ഞാനമുള്ള മുസ്ലിം യുവതികളും വിരളമായിരുന്നില്ല. അബ്ബാസിയാ ഭരണകാലത്തു് ഒരു മുസ്ലിം യുവതി പ്രധാന ന്യായാധിപതിയായി ഉദ്യോഗം വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. അൽമുഅയ്യിന്റെ മാതാവായ സൈനബ് വ്യവഹാരശാസ്ത്രത്തിൽ അസാമാന്യ പാണ്ഡിത്യം നേടിയിരുന്നു വെന്നു മാത്രമല്ല നിയമം പഠിപ്പിക്കുകകൂടി ചെയ്തിരുന്നു. സ്പെയിനിലെ ഖലീഫായിരുന്ന മുഹമ്മദ് മൂന്നാമന്റെ മകൾ വല്ലാദാ (Walladah) ശ്രുതിപ്പെട്ട ഒരു കവിയത്രിയായിരുന്നു. അവരുടെ കലാചാതുര്യം അറബിസാഹി

www.malankaralibrary.com

ത്യത്തെ ശാശ്വതമായി അലങ്കരിക്കുന്നു. മേലുദ്ധരിച്ച ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നു് മദ്ധ്യകാല മുസ്ലിംസ്ത്രീകൾ സ്വാതന്ത്ര്യം, സാമുദായിക ജീവിതത്തിൽ സജീവമായി പങ്കു വഹിച്ചവരുമായിരുന്നു എന്നു് തെളിയുന്നു.

അദ്ധ്യായം 8.

ഉപസംഹാരം

ഇസ്ലാമിക സമ്പർക്കംകൊണ്ടു് പാശ്ചാത്യലോകത്തിനു ലഭിച്ച ചെറിയതെങ്കിലും പ്രധാനമായ ചില സംഭാവനകൾകൂടി താഴെ ചേർക്കുന്നു. ആയോധന വിദ്യയിലും പാശ്ചാത്യർ മുസ്ലിംകളിൽനിന്നു് ഒട്ടുവളരെപഠിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കോട്ടകൾ നിർമ്മിക്കുവാനും, കോട്ടയ്ക്കുചുററും ഒന്നിനു് അല്ലം പുറകെയായി മറെറാരു മതിലുംകൂടി കെട്ടുന്ന ഏർപ്പാടും, രണ്ടു് കോട്ടകൾക്കു്മദ്ധ്യേ ഉയരുന്ന ഗോപുരം നിർമ്മിക്കലും, കോട്ടകൾ ആക്രമിക്കുവാനുള്ള കൌശലങ്ങളും, കോട്ടയ്ക്കു് തുരങ്കംവെക്കലുംമററും മുസ്ലിംകളിൽ നിന്നാണു് പാശ്ചാത്യർ മനസ്സിലാക്കിയതു്. കുതിരപ്പടയാളികൾ കവചമണിയുന്നതും, കവചത്തിനുപുറമെ ഇരട്ടക്കഴുകന്മാരും മററുമുള്ള മുദ്രകൾ ധരിക്കുന്നതും, സൈനിക സന്ദേശങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകുവാൻ പ്രാവുകളെ അയയ്ക്കുന്നതും ഭടന്മാർതമ്മിലുള്ള മത്സരക്കളികളും മുസ്ലിംകളുടെ സംഭാവനകളാണു്.

ഇന്നു പാശ്ചാത്യനാടുകളിൽ പൊതുവായിരിക്കുന്ന ലാഡ്ജു് (Lodge) എന്ന ഗൂഢസഭകൾ മുസ്ലിംനാടുകളിലാണു് ആദ്യമായി ആവിർഭവിച്ചതു്. ഫാത്തിമാ ഖലീഫാക്കളുടെ കാലത്തു് അവർ നിർമ്മിച്ചിരുന്ന ദാറുൽഹിക്മത്തു് എന്ന സുപ്രസിദ്ധ ശാസ്ത്രകലാലയത്തിന്റെ അടുത്തായി ഒരു പേരുകേട്ട ഇസ്മാലിയാഗൂഢസഭ പ്രവർത്തി

www.malankaralibrary.com

ച്ചിരുന്നു. കെയ്റോവിലുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥസഭാമണ്ഡപമാണ് ഇതുപോലെയുള്ള പാശ്ചാത്യലാഡ്ജുകളുടെ മുൻഗാമി.

നൂതനമായ അനേക ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളും മുസ്ലിംകൾ കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി അരിയും മാംസവും മിശ്രണംചെയ്തു് ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന പുലാവുച്ചോറ് മുസ്ലിംകളിൽനിന്നാണ് ഉത്ഭവിച്ചതു്. ഷെർബത്ത് ഉണ്ടാക്കലും, മഞ്ഞുകട്ടയിട്ടു് അതിനെ കുളിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഏർപ്പാടും അവരാണ് തുടങ്ങിവെച്ചതു്. കൂടാതെ ഇന്നു് കാപ്പി കുടിയ്ക്കുന്നവരെല്ലാം ഒരു മുസ്ലിം മതാചാര്യനു് ഋണബന്ധരാണ്. ഹിജറാ 656ൽ ഷെയ്ക് ഉമർ എന്ന മതഭക്തനാണ് കാപ്പിയുടെ ഉപയോഗം ആദ്യമായി കണ്ടുപിടിച്ചതു്. കാപ്പി മാത്രമല്ല, കാപ്പിക്കടകൾകൂടി മുസ്ലിംകളുടെ കാരണമായിട്ടുണ്ടായതാണ്. കെയ്റോ പട്ടണമാണ് കാപ്പിക്കടകളുടെ ജന്മഭൂമി. 16-ാംശതാബ്ദത്തിൻെറ അന്ത്യഘട്ടത്തിൽ കാൺസ്റ്റാണ്ടിനോപ്പിളിലും കാപ്പിക്കടകൾ പ്രചാരത്തിൽവന്നു. മുഹമ്മദ് നാലാമൻെറ രാജദൂതൻ മുഖേന ഈ പുതിയ സ്ഥാപനങ്ങളെപ്പററിയുള്ള അറിവ് ലൂയി 14-ാമൻെറ രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. പിന്നീടാണ് കാപ്പിക്കടകൾ (Coffee Houses) യൂറോപ്പിൽ ഒരു സ്ഥിരമായ താവളമുറപ്പിച്ചതു്. ഇന്ത്യയിലും ഒന്നാമതായി കാപ്പി പ്രചരിപ്പിച്ചതു് ബാബാഉദ്ധീൻ എന്ന ഒരു മുസ്ലിം മതാചാര്യനാണെന്നു് ഇപ്പോൾ അറിവായിട്ടുണ്ടു്. മൈസൂരിൽ ബാബാഭൂതൻസ് എന്നിപ്പോൾ വിളിച്ചുവരുന്ന കാദർജില്ലയിലെ മലമ്പ്രദേശത്താണ് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതു്. ചിക്കമാഗലൂരിനു തൊട്ടുള്ള മലങ്കാടുകളിലെ ഒരു ഗുഹയിലാണ് അദ്ദേഹം ഒരു സന്യാസിയായി പാർത്തിരുന്നതു്. മക്ക

www.malankaralibrary.com

യിലേയ്ക്കു് ഹജ്ജ് ചെയ്യുവാനായി പോയ അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ അവിടെനിന്നു കാപ്പിച്ചെടികളും കൊണ്ടുവന്നു. അദ്ദേഹം ആദ്യമായി കാപ്പി നട്ടുവളർത്തിയ മൈസൂർ മലകളിലെ ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥലം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഓർമ്മക്കായി ഇന്നും ഒരു പുണ്യസ്ഥലംപോലെ കരുതിവരുന്നുണ്ടു്.

മുസ്ലിം നാടുകളിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന അസംഖ്യം സുഖഭോഗവസ്തുക്കൾ ഇസ്ലാമിക സമ്പർക്കംകൊണ്ടു് പാശ്ചാത്യർക്കു് ലഭിയ്ക്കുകയുണ്ടായി. ദിവാൻ എന്ന മെത്തവിരിച്ച ആസനങ്ങളും, സോഫാക്കളും, [illegible]കളും നിരക്കളുള്ള പ്രത്യേകഅറകളും ഭരണികളും, ജ[illegible]കളും, വിലപിടിച്ച കല്ലുകളും, ഹുക്കായും, പൈജാമയും, അത്തറും, മസ്‌ലിൻതുണിയും, ഡമാസ്ക് എന്ന പൂവേലചെയ്ത പട്ടും നിരവധി ഇതര സാധനങ്ങളും മുസ്ലിംകളിൽനിന്നാണു് പാശ്ചാത്യർക്കു് ലഭിച്ചതു്. മസ്‌ലിൻതുണി മൌസലിൽനിന്നും ഡമാസ്കു് ഡമാസ്കസ്സിൽനിന്നുമാണു് ആദ്യമായി ഉത്ഭവിച്ചതു്. ചതുരംഗം, പോളോ, ചീട്ടു് മുതലായ കളികളും മുസ്ലിംകൾ പാശ്ചാത്യരുടെ ഇടയിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു.

വിശാലവും, ഇനിയും ഗവേഷണങ്ങൾ നടത്തേണ്ട ഒരു വിഷയവുമായ ഇസ്ലാമികപരിഷ്ക്കാരത്തിൻെറ ഒരു ചെറിയ വിവരണമാണു് ഇതുവരെ പ്രതിപാദിയ്ക്കപ്പെട്ടതു്. 'റിനൈസൻസ്' എന്ന വിജ്ഞാനാഭ്യുദയത്തിനു മുമ്പു് പാശ്ചാത്യലോകത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചിരുന്ന ഇസ്ലാമിക പരിഷ്ക്കാരത്തോടു് യൂറോപ്പ് എന്നന്നേയ്ക്കുമായി കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ശുഭം.

www.malankaralibrary.com

www.malankaralibrary.com

★ ഞങ്ങളുടെ പ്രധാന പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ. ★

ധീരവനിത അഥവാ ഷാം വിജയം (മൂന്നു ഭാഗം)	5	0	0
ഓവിൻെറ മകൾ (നോവൽ)	1	4	0
ബദർ വിജയം (ചരിത്രം)	1	0	0
ഉഹദ് പരാജയം (ചരിത്രം)	1	0	0
ജമീല മാപ്പിളപ്പാട്ടുകൾ (മൂന്നു ഭാഗം കൂടി)	1	0	0
ഇസ്ലാം ചരിത്രകഥകൾ	1	0	0
വാടക ബാക്കി (നാടകം)	0	12	0
ഈത്തപ്പഴം (കഥകൾ)	0	12	0
മുസ്ലിം ദാമ്പത്യശാസ്ത്രം (ഇൽമുന്നിസ)	0	12	0
അഞ്ച് പ്രേമകഥകൾ	0	12	0
"മ്മീംമോളം" (നാടകം)	[illegible]	12	0
മുസ്ലിം നമസ്കാരക്രമങ്ങൾ (ചിത്രസഹിതം)	[illegible]	10	0
അച്ഛനില്ലാത്ത മകൻ (നോവൽ)	0	10	0
യേശുദേവൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു (കഥകൾ)	0	10	0
കാട്ടുചോല (കഥകൾ)	0	10	0
കരവാളും കൈലേസും (കവിത)	0	8	0
ആമിനക്കുട്ടി (മാപ്പിളപ്പാട്ടുകൾ)	0	8	0
ഒരു ചുംബനത്തിൻെറ കഥ (നോവൽ)	0	8	0
അജ്ഞാതവ്രതൻ (നോവൽ)	0	8	0
ദൈവത്തിൻെറ മനുഷ്യൻ (മാപ്പിളപ്പാട്ടുകൾ)	0	8	0
അന്ത്യസംഭാവന (നാടകം)	0	6	0
ചെങ്കോട്ടയിലെ ബഹ്റാം (ഡി: നോവൽ)	0	6	0
നീലമലയിലെ കൊല (ഡി: നോവൽ)	0	6	0
ജീവിതരഹസ്യം (ഇക്ബാൽ)	0	6	0
ഹസ്രത്ത് ഖാലിദ് (ചരിത്രം)	0	6	0

2ക.യിൽ കുറഞ്ഞ് വി. പി. അയക്കില്ല.

ആമിനാ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ,

ഏന്നാമാക്കൽ * S. മലബാർ.